

## Besluit 73/21

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 4 februari 2022

**Onderwerp**

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 1 oktober 2021

**Datum**

4 februari 2022

**Documentnummer**

5022340

**Provinciale Staten van Noord-Brabant;**

Gelezen het voorstel van de griffier van 25 januari 2022, nr. 73/21A;

Gelet op artikel 46, derde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2020;

**Besluiten:**

vast te stellen de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 1 oktober 2021.

's-Hertogenbosch, 4 februari 2022

Provinciale Staten voornoemd,

de voorzitter

de griffier

mr. I.R. Adema

mr. K.A.E. ten Cate

**Vastgesteld**

**PS 73/21 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 1 oktober 2021**

## **Inhoudsopgave**

|                                                                                                                                                                                                      |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Index gesproken personen</b>                                                                                                                                                                      | <b>3</b>  |
| <b>Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant</b>                                                                                                                                   | <b>4</b>  |
| <b>Opening van de vergadering / vaststellen agenda</b>                                                                                                                                               | <b>8</b>  |
| <b>Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten mevrouw E.M. Leeger</b>                                                                                         | <b>9</b>  |
| <b>Afscheid Statenleden de heer R. Bergsma en de heer A.V. Panhuizen</b>                                                                                                                             | <b>10</b> |
| <b>Bespreekstukken</b>                                                                                                                                                                               | <b>14</b> |
| <b>54/21 Tweede Bestuursrapportage 2021</b>                                                                                                                                                          | <b>14</b> |
| <b>Beperkte bespreekstukken</b>                                                                                                                                                                      | <b>62</b> |
| <b>68/21 Afgeven definitieve verklaring van geen bedenkingen op de Wabo-aanvraagonderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal Inpassingsplan 'Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69'</b> | <b>62</b> |
| <b>Stemming</b>                                                                                                                                                                                      | <b>64</b> |
| <b>54/21 Tweede Bestuursrapportage 2021</b>                                                                                                                                                          | <b>64</b> |
| <b>68/21 Afgeven definitieve verklaring van geen bedenkingen op de Wabo-aanvraagonderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal Inpassingsplan 'Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69'</b> | <b>66</b> |
| <b>52/21 Benoeming leden klankbordcommissie commissaris van de Koning in de provincie Noord-Brabant</b>                                                                                              | <b>67</b> |
| <b>60/21 Beslissing op bezwaar inzake besluit voorschot fractiebudget 2021 Groep Rutjens</b>                                                                                                         | <b>67</b> |
| <b>66/21 Aanwijzing vertegenwoordiger en plaatsvervangend vertegenwoordiger voor de algemene vergadering van het Interprovinciaal Overleg</b>                                                        | <b>67</b> |
| <b>65/21 Benoeming leden en plaatsvervangend lid Commissie sturen en verantwoorden PS van Noord-Brabant</b>                                                                                          | <b>67</b> |
| <b>57/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 11 juni 2021</b>                                                                                                                                     | <b>67</b> |
| <b>58/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 2 juli 2021</b>                                                                                                                                      | <b>68</b> |
| <b>59/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 16 juli 2021</b>                                                                                                                                     | <b>68</b> |
| <b>56/21 Lijst met Ingekomen Stukken Provinciale Staten 1 oktober 2021</b>                                                                                                                           | <b>68</b> |
| <b>Sluiting</b>                                                                                                                                                                                      | <b>68</b> |

## **Index gesproken personen**

Arts, mw. W.M.A., 9  
Berg, H.F. van den, 43, 62, 63, 64  
Bie, E.J. de, 24, 25, 26  
Boxel-van Gruijthuisen, mw. L.P.M. van, 16, 51  
Broek, H.W. van den, 31, 39, 56  
Brouwers, drs. J.F.X.M., 30, 39, 40, 44, 66  
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 8, 9  
Everling, M.J., 16, 51  
Gremmen, R.J., 14, 15, 16, 47, 51, 54  
Hattem, LLB, A.W.J.A. van, 43  
Hoon, mw. A.J.M. de, 10  
Kammen, mw. drs. P. van der, 20, 22, 25, 34, 35, 37, 40, 51, 53, 56, 58, 59, 60, 66  
Kort MSc, M.V. de, 22  
Leeger, mw. E.M., 9  
Ludwig, T.W., 22  
Maat, C.A. van der, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 57, 58, 59, 63  
Ofters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 12  
Panhuizen, A., 13  
Roijackers, mw. H.I., 46, 47, 48, 49, 50, 60, 61  
Rennes, H.A.G., 41, 42  
Rutjens, W.H.A., 23, 38, 39, 42, 44, 49, 54, 55, 67  
Smeulders, S.J.A.H., 43, 44, 45  
Spierings, mw. M.J.G., 42, 43, 59, 60  
Thijssen, J.G.M., 16, 51  
Verkade, B.E., 18, 51, 52  
Voorzitter, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68  
Vreugdenhil, ing. H.J., 15, 25, 26, 32, 33, 34, 36, 46, 47, 52, 53, 57, 59  
Wel, ir. M.C. van der, 26, 45, 48, 50, 52, 54, 55, 61, 66

## Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

|                                        |                       |                  |
|----------------------------------------|-----------------------|------------------|
| Altundal MIB, N.                       | SP                    | Oss              |
| Arts, mw. W.M.A.                       | SP                    | Eindhoven        |
| Bekker, M.A. de                        | Groep De Bie          | Bergen op Zoom   |
| Berg, H.F. van den                     | PVV                   | Tilburg          |
| Bie, E.J. de                           | Groep De Bie          | Bergen op Zoom   |
| Boon, M.C.H.                           | PVV                   | Bergen op Zoom   |
| Boxel-van Gruijthuijsen, mw. L.M.P van | D66                   | Oss              |
| Broek, H.W. van den                    | Lokaal Brabant        | Reek             |
| Brouwers, J.F.X.M.                     | 50PLUS                | Son en Breugel   |
| Deryckere, M.N.R.C.                    | CDA                   | Udenhout         |
| Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van     | GroenLinks            | Cuijk            |
| Dijk, mw. E. van                       | PvdA                  | Eindhoven        |
| Dirken, mw. A.M.W.                     | VVD                   | Hoeven           |
| Duijs, F.B.G.                          | Groep Rutjens         | Maren-Kessel     |
| Everling, M.J.                         | SP                    | Uden             |
| Gremmen, R.J.                          | VVD                   | Berghem          |
| Hattem, A.W.J.A. van                   | PVV                   | Vinkel           |
| Heer, drs. ing. C. de                  | CDA                   | Eindhoven        |
| Heer, T.J.W. de                        | D66                   | Hoogerheide      |
| Heijmans, N.G.L.                       | SP                    | 's-Hertogenbosch |
| Hendriks, C.A.                         | CDA                   | Erp              |
| Hoon, mw. A.J.M. de                    | CDA                   | Etten-Leur       |
| Janssen, R.P.M.                        | VVD                   | Rosmalen         |
| Kammen, mw. drs. P. van der            | PVV                   | Tilburg          |
| Karaaslan, T.                          | VVD                   | Nieuwkuijk       |
| Kessel, mw. J.A.M. van                 | D66                   | Maarheeze        |
| Kinkelder, mw. L.E. de                 | PvdA                  | Cuijk            |
| Koopman, mw. F.W.M.                    | SP                    | Geldrop          |
| Kort MSc, M.V. de                      | PvdA                  | Vught            |
| Kutlu, S.                              | D66                   | Eindhoven        |
| Leeger, mw. E.M.                       | CDA                   | Nistelrode       |
| Linden, mw. J.J. van der               | GroenLinks            | Oss              |
| Ludwig, T.W.                           | GroenLinks            | 's-Hertogenbosch |
| Manders, drs. W.J.                     | VVD                   | Gemert           |
| Meeren, C.J.R.F. van der               | Groep De Bie          | Bergen op Zoom   |
| Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M.         | D66                   | Best             |
| Nuland, J.S. van                       | VVD                   | Oisterwijk       |
| Oetelaar, J.C.M. van der               | Forum voor Democratie | Schijndel        |
| Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.          | VVD                   | Vught            |
| Philippart, M.J.A.                     | GroenLinks            | Eindhoven        |
| Rutjens, W.H.A.                        | Groep Rutjens         | 's-Hertogenbosch |
| Scholder-Penders, mw. G.M.             | VVD                   | Nuenen           |
| Spooren, A.J.M.                        | CDA                   | Breugel          |
| Stoop, drs. J.W.P.                     | CDA                   | Bergen op Zoom   |

Thijssen, J.G.M.  
Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de  
Verkade, B.E.  
Vlasveld, mw. A.I.  
Vreugdenhil, ing. H.J.  
Wel, ir. M.C. van der  
Wely, L.F.A.M. van  
Zwart, mw. P.S.

CDA  
CDA  
GroenLinks  
Partij voor de Dieren  
ChristenUnie-SGP  
Partij voor de Dieren  
Groep Rutjens  
VVD

Beers  
Beek en Donk  
Woudrichem  
Tilburg  
Nieuwendijk  
Rijsbergen  
Oss  
Molenschot

## **Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant**

**Vrijdag 1 oktober 2021**

### **Agenda**

#### **I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda**

**Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten mevrouw E.M. Leeger**

**Afscheid Statenleden de heer R. Bergsma en de heer A.V. Panhuizen**

#### **II. Bespreekstukken**

**54/21 Tweede Bestuursrapportage 2021**

#### **III. Beperkte bespreekstukken**

**68/21 Afgeven definitieve verklaring van geen bedenkingen op de Wabo-aanvraagonderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal Inpassingsplan 'Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69'**

#### **IV. Stemming**

**54/21 Tweede Bestuursrapportage 2021**

**68/21 Afgeven definitieve verklaring van geen bedenkingen op de Wabo-aanvraagonderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal Inpassingsplan 'Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69'**

**52/21 Benoeming leden klankbordcommissie commissaris van de Koning in de provincie Noord-Brabant**

**60/21 Beslissing op bezwaar inzake besluit voorschot fractiebudget 2021 Groep Rutjens**

**66/21 Aanwijzing vertegenwoordiger en plaatsvervangend vertegenwoordiger voor de algemene vergadering van het Interprovinciaal Overleg**

**65/21 Benoeming leden en plaatsvervangend lid Commissie sturen en verantwoorden PS van Noord-Brabant**

**57/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 11 juni 2021**

**58/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 2 juli 2021**

**59/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 16 juli 2021**

**56/21 Lijst met Ingekomen Stukken Provinciale Staten 1 oktober 2021**

**V. Sluiting.**

## Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

**Vrijdag 1 oktober 2021**

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning, voorzitter.

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Volgens de presentielijst zijn 50 leden aanwezig, te weten: Altundal, mw. Arts, De Bekker, Van den Berg, De Bie, Boon, mw. Van Boxel-van Gruijthuijsen, Van den Broek, Brouwers, Deryckere, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Dirken, Duijs, Everling, Gremmen, Van Hattem, De Heer (CDA), De Heer (D66), mw. Van Dijk, Heijmans, Hendriks, mw. De Hoon, Janssen, mw. Van der Kammen, Karaaslan, mw. De Kinkelder, mw. Koopman, De Kort, Kutlu, mw. Leeger, mw. Van der Linden, Ludwig, Manders, Van der Meeren, mw. Meeuwis-van Langen, Van Nuland, Van den Oetelaar, mw. Otters-Bruijnen, Rutjens, Salden, mw. Scholder-Penders, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Verkade, mw. Vlasveld, Vreugdenhil, Van der Wel, mw. Zwart.

Afwezig: Philippart, Van Wely.

### Opening van de vergadering / vaststellen agenda

*De voorzitter opent de vergadering om 09.30 uur.*

De **voorzitter**: Ik open de vergadering. Ik verzoek u allen te gaan staan voor een moment van stilte.

*Er wordt een moment stilte in acht genomen.*

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik verzoek de griffier mededeling te doen van de binnengekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Ik heb bericht van verhindering van de heer Philippart en de heer Van Wely. Mevrouw Scholder zal vanmiddag aansluiten en mevrouw Vlasveld en mevrouw Van der Kammen zullen vanochtend iets later arriveren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik heet u allen vanzelfsprekend van harte welkom, in het bijzonder degenen die ons digitaal volgen via [www.brabant.nl](http://www.brabant.nl).

Dames en heren, er is goed nieuws te melden, namelijk babynieuws. Michiel Philippart en zijn vriendin Dorien zijn op 18 september de trotse ouders geworden van zoon Micha. En er is nog meer mooi nieuws, want Marco van der Wel en zijn vrouw Ellen zijn pleegouders geworden van Djelano van tien maanden oud. Het spreekt voor zich dat wij beide gezinnen heel veel geluk toewensen. Bij dezen. Het is ook erg mooi dat onze jonge moeder Janneke van Kessel ondertussen weer aan de slag is.

Vandaag, de eerste hickup hebben we al eventjes gehad, werken we voor het eerst met het nieuwe audio/videosysteem. U ziet op uw tafel de nieuwe microfoonpostjes staan waarmee u kunt spreken en straks ook kunt stemmen. Vooral dat laatste is natuurlijk nieuw. Ik verzoek u alvast uw sprekers- en stempas in de microfoonpost te stoppen. Op uw tafel ligt een instructiekaart hoe dat te doen. Mij is het zonder instructiekaart overigens gelukt.

Door het loslaten van de anderhalvemetermaatregel is het weer mogelijk om uw spreekbijdrage via het katheder te doen, maar u moet – daar komt 'ie – wel uw sprekerspas meenemen. Interrupties doen we nog wel vanaf de zitplaats.

Ik stel de agenda aan de orde. Er zijn geen mondelinge vragen en actuele moties ingediend. Ik verzoek u alle moties en amendementen die tijdens de vergadering worden ingediend zo snel mogelijk aan de griffie te doen toekomen. Ze worden door de griffie op iBabs geplaatst onder de Statendag van 1 oktober 2021 onder agendapunt 3: ingediende moties en amendementen.

Verder kan ik u melden dat de lunchpauze is voorzien om half 1. Deze zal wat langer zijn dan gebruikelijk, want het Sint Barbara Gilde uit Veghel en het Onze Lieve Vrouwen en Catharina Gilde uit Erp komen een jaar na dato een vendelgroet brengen. Het is traditie bij de installatie van een nieuwe commissaris, maar door de coronaomstandigheden was dit het vorig jaar niet mogelijk. Een jaar na de installatie kan dit gelukkig wel. De vendelgroet vindt plaats op het voorplein, tenzij het weer dat niet toelaat, dan wordt uitgeweken naar de hal. Het spreekt voor zich dat u van harte uitgenodigd bent om daarbij aanwezig te zijn. Vervolgens kunt u de lunch gebruiken in het bedrijfsrestaurant.

We gaan naar het volgende punt, namelijk de installatie van mevrouw Ezra Leeger van het CDA.

### **Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten mevrouw E.M. Leeger**

De **voorzitter**: De geloofsbrieven zijn onderzocht door een commissie uit uw Staten, bestaande uit mevrouw Arts en de heren Spooren en Vreugdenhil. Ik verzoek de voorzitter van de commissie, mevrouw Arts, verslag uit te brengen. Ze doet dat vanaf haar eigen plaats. U heeft het woord, mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter. De door u benoemde commissie heeft de geloofsbrieven van mevrouw Leeger onderzocht en in orde bevonden. Mevrouw Leeger voldoet aan de voorwaarden van het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervult volgens haar eigen opgave geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten. De commissie adviseert de Staten dan ook om te besluiten tot toelating van mevrouw Leeger.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik neem aan dat uw Staten dat advies overnemen en tot toelating besluiten. Ik zie geen reacties die het tegendeel zouden beweren, dus dan vraag ik mevrouw Ezra Leeger om naar voren te komen.

Ik verzoek u allen te gaan staan. Zelf blijf ik zitten, zodat ik haar nog aan kan kijken. Het woord is aan de griffier.

De **griffier**: Ik zweer dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **voorzitter**: Van harte gefeliciteerd. Straks volgen nog bloemen voor u. Heel veel succes.

*(Applaus)*

De **voorzitter**: We gaan nog eventjes verder, omdat we afscheid nemen van een aantal mensen. Als dat is afgerond, stel ik voor eventjes te schorsen, zodat we afscheid kunnen nemen en ook kunnen feliciteren.

## Afscheid Statenleden de heer R. Bergsma en de heer A.V. Panhuizen

De **voorzitter**: Ik noemde het al: we zijn gekomen bij het afscheid van Renze Bergsma als Statenlid. Ik zal hem kort toespreken en daarna geef ik zijn fractievoorzitter het woord, Ankie de Hoon.

Ja, Renze, je hebt al eens een keer eerder afscheid genomen. Tot voor kort woonde jij in Woudrichem. Ik heb zelf gemerkt dat je daar enthousiast over bent, toen ik vertelde dat ik daar ook eens was geweest; eigenlijk jammer dat we elkaar toen niet tegen zijn gekomen. Je bent gedurende drie periodes Statenlid geweest: 2003-2009, 2019 – dat was een korte periode – en september '20 tot oktober '21. Op 20 maart 2003 ben je al een keer geïnstalleerd en op 28 maart 2019 ben je ook beëdigd als Statenlid, dus we kunnen wel zeggen dat hier iemand zit met veel ervaring. Je hebt ook al eens eerder afscheid genomen hier, op 13 februari 2009, en op 1 oktober 2021, dus vandaag, neem jij opnieuw afscheid. Gezien de nieuwe functie die jij gaat bekleden, denk ik wel dat het nu echt een definitief afscheid is. De vorige keer nam jij een positie in als gedeputeerde in het toenmalig college, en dat was op 19 juni 2019. Jij hebt hier voor ons als Statenlid betekenis gehad, met name op het onderwerp mobiliteit. Dat deed jij in die tijd met jouw maatje – ze is helaas overleden – Angela den Biesen. Vanaf 2020 had jij diverse woordvoerderschappen: gezondheid, ruimtelijke transformatie, werklocaties, veiligheid, financiën, ontwikkelbedrijf en nog een aantal andere zaken. Ik kan me voorstellen dat je de stap die je hebt gemaakt, hebt gemaakt. Het ambt dat jij nu bekleedt is natuurlijk heel erg mooi, het burgemeesterschap, weliswaar niet in het Brabantse, bij ons, maar ach, wie weet. Je komt vast nog wel eens een keertje terug. Het is heel erg mooi dat je deze stap hebt kunnen maken, waar ik je natuurlijk van harte mee feliciteer. Ik weet zeker dat jij een uitstekende burgemeester bent en gaat zijn.

Dank je wel voor je inzet voor ons, hier in Brabant.

*(Applaus)*

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voorzitter, dank. Statenlid R. Bergsma heeft onlangs gezegd "Eenieder persoon die te laat komt voor een afscheid, wordt geacht zich keurig te verexcuseren. Een burgemeester meldt zich hooguit wat verlaat." Hopelijk hebben ze in Coevorden snel in de gaten wat een Brabants kwartiertje betekent.

Renze. In 2003 werd jij verkozen als Statenlid voor het CDA in onze mooie provincie Noord-Brabant, in een fractie van 30 van de 79 Statenleden, en daar werd het vervolgens vechten om een portefeuille. Dat waren nog eens tijden! In 2007 slonken Provinciale Staten naar 55 leden, maar jij werd opnieuw gekozen in een fractie met achttien leden. In die periode was je woordvoerder mobiliteit, in een tandem met de recent overleden Angela den Biesen. Wat ik nu nog terug hoor, was dat met name jouw betrokkenheid bij het dossier Wilhelminakanaal, dat in die tijd flink gemoderniseerd is geworden, van grote waarde was. In 2009 heeft de fractie in Woudrichem een beroep op jou gedaan om als wethouder aldaar namens het CDA aan de slag te gaan in het mooie Woerkum. Een mooie uitdaging en een functie die jij tien jaar lang met veel passie en energie hebt uitgevoerd, niet aflatend, tot het moment dat de nieuwe gemeente Altena een feit was. Uit de voorkeursstemmen bleek dat je verdiensten daar heel erg groot zijn. Na de verkiezingen van 2019 was je terug in de voor jou oude, vertrouwde omgeving van het provinciehuis, nu in een overzichtelijke fractie van acht leden. Na de totstandkoming van de coalitie werd jij op jouw verjaardag geïnstalleerd als gedeputeerde veiligheid. Hopelijk kun je de ervaring die je toen hebt opgedaan nu als burgemeester goed gebruiken, want veiligheid is ongetwijfeld ook in Coevorden een belangrijk onderdeel van jouw portefeuille als eerste burger.

Renze. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat wij best wel eventjes aan elkaar hebben moeten wennen toen jij geïnstalleerd werd op 11 september. Maar je rol was snel gevonden. De woordvoerderschappen, ontwikkelbedrijf, ruimtelijke transformatie, werklocaties, detailhandel en veiligheid, werden jouw

verantwoordelijkheid, en als man van de verbinding altijd nadruk leggend op samenwerking en relaties. Woorden die jij bijvoorbeeld heel veel en gemeend in de mond nam: "zoek naar wat ons bindt, investeer in relaties, want we doen het toch samen". Nog een gevleugelde uitspraak, en ik vind hem te goed om hier niet te noemen: "schaapjes op het droge" en toen kwam er nog iets met uitknippen! Een ander treffend voorbeeld. Jij werkt zo verbindend, niet alleen in woord, maar ook in daad. Onlangs nog heb je een beroep gedaan op een collega-Statelid van een andere partij, om namens jou het woord te voeren in een themabijeenkomst, want "in de Tweede Kamer doen ze dat ook wel eens, wel zo efficiënt en we doen het toch samen". De onderhandelingen die wij samen onder toezicht oog van onze fractiegenoten het afgelopen voorjaar hebben mogen doen hebben niet alleen een mooi, nieuw college gevormd, maar hebben ook mij mooie, nieuwe, positieve energie opgeleverd. Oprecht, Renze: wij waren een goed team! Dank je wel.

En nu is er stress bij de griffie, want ik had het verkeerd staan, want blijkbaar bestaan ze niet meer. Maar heeft u meegeteld, beste mensen? Als ik het goed heb, gaan er zeker twee roemers mee vandaag in de verhuishwagen van Brabant naar Drenthe, vanuit de ene vestingstad Woudrichem naar de andere vestingstad Coevorden.

Renze. Wij zijn erg trots op jouw volgende stap: burgemeester van Coevorden. Overigens ben je niet het enige uit Woerkum afkomstige Statelid dat benoemd wordt als burgemeester, dus blijkbaar is er daar heel vruchtbare grond voor bestuurders. Samen met jouw vrouw en drie kinderen vertrek jij zo meteen richting Drenthe. Hopelijk vinden jullie snel een huis wat een thuis mag worden en voelen jullie je ook snel thuis op de nieuwe scholen en de sportclubjes, en mogelijk vind je daar naast je werk als voorzitter van de raad en college ook nog tijd om als scheidsrechter de wedstrijd te leiden.

Het ga je goed.

*(Applaus)*

De **voorzitter**: Je hebt zelf aangegeven niet meer het woord te willen voeren, omdat alles wat je nog wilde zeggen in de brief staat waarin je je afscheid aankondigde. Even een verduidelijking over de roemers: ja, die zijn niet meer te organiseren, dus we gaan wat anders verzinnen. Maar goed, sommige mensen hebben er al één, dus in dat geval is het ook wel fijn om iets anders te krijgen. Wij zullen ervoor zorgen dat dat "anders" uiteindelijk ook bij jou terecht gaat komen, en ook bij Alex, op enig moment. Maar dan weten jullie allemaal eventjes waar de hint in zit die zojuist werd gegeven.

Het is een soepel bruggetje naar het afscheid van Alex. Jij bent Statelid sinds 2 mei 2015. Bert Pauli werd toen gedeputeerde en jij was op dat moment achttien jaar. Bij je beëdiging in 2015 was je wat later, heb ik begrepen, omdat je eindexamen deed. Je cijfer die dag bleek later een 10 te zijn, dus wat dat betreft was het vanaf dat moment al een heel gelukkige combinatie. Ik heb ook begrepen – het is natuurlijk wel jammer dat ik daar nooit bij ben geweest – dat de tweede dag tijdens de Statentweedaagse voor jou eigenlijk altijd best wel ingewikkeld was – iets met laat naar bed en, nou ja, nog een paar dingen die we beter niet kunnen noemen. In die zin heb je hier zeker een reputatie achtergelaten. Daarnaast hoor ik geluiden over een microfoon en dat je in ieder geval luid en duidelijk te horen was.

Meer serieus. Van 2015 tot 2019 deed jij natuur en milieu en samenleving en vanaf 2020 natuur en milieu en energie. Het onderwerp kernenergie, en dat geldt voor meer mensen in dit gezelschap, had jouw bijzondere belangstelling. Jij gaat ons helaas nu verlaten, maar iemand die eventjes meetelt, en trouwens iemand die jou eventjes aankijkt, ziet dat je nog steeds jong bent, dus ook voor jou geldt: kom gerust een keertje terug bij ons in Brabant. Jij gaat nu de topbaan van je vrouw voorrang geven, maar het komt vast wel weer goed met jou en het Brabantse. Op dit moment wil ik je ongelooflijk graag danken voor de inzet die jij hebt geleverd voor de Brabantse politiek. Dank je wel.

*(Applaus)*

De **voorzitter**: Dan geef ik nu je fractievoorzitter graag het woord. Jullie begrijpen: de bloemen volgen in de schorsing.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Alex. Daar zit je dan, jongen: onze senior in de fractie, die op zijn achttienjarige leeftijd in 2015 Provinciale Staten binnenkwam als jongste Statenlid – een VVD-primeur hè? – met een ongebreidelde energie, empathisch, grappig en goedgebekt. Stoere verhalen, zoals dat hij zijn havo- en vwo-examen in één jaar had binnen geharkt, waarvan je denkt “dat kan niet”, maar dat bleek dus wel te kloppen.

Op 5 november 2015 gingen Provinciale Staten op werkbezoek naar Brussel, en dat is een lange reis. Ik zat naast Alex in de bus, Alex, zoals ik al zei, met zijn tomeloze energie, en hij praatte erg veel. Alex, ik weet niet meer wat je allemaal verteld hebt, maar wel dat het heel veel was! Maar dat ging er in de loop der jaren wel van af. Zoals men zegt: hij verloor zijn wilde haren. Daar kom ik straks nog op terug.

Alex was in den beginne student, fiscaal recht, dronk een tijdje geen bier, dus hebben de vorige fractievoorzitter en ik op hem ingepraat dat dat nou niet bepaald studentikoos is, en hij werd vegetarisch. U kunt zich voorstellen dat Alex het niet altijd even makkelijk heeft gehad binnen onze fractie! Maar je hield je goed staande.

In de vorige periode had de VVD-Statenfractie een andere samenstelling dan de huidige. Alex, ik zeg het gewoon: je was echt het broekie. Zo werden er binnen de vorige fractie twee baby's geboren en moesten helaas drie fractieleden afscheid nemen van een ouder. Cruciale momenten in een leven, wat totaal niet overeenkwam met de fase waar Alex in zat. Alex léék de snotaap op de lijst, maar dat was hij niet. Onze achterban was zeer onder de indruk van zijn dossierkennis, in eerste instantie op het gebied van milieu en water, later op energie. Je ging stagelopen bij het VVD-partijbureau in Den Haag, je kende iedereen en velen kenden jou. Je ontwikkelde daar ook trainingen en programma's.

Ook in Brabant is Alex een zichtbaar politicus, want overal waar de VVD-Brabant kwam, daar was Alex. En Alex had ook echt wat te melden en liet het VVD-verhaal horen, of het nu ging over de boete vanuit de EU aangaande de waterrichtlijnen, of later over inspraak bij de RES-en, of over kerncentrales als alternatieve energiebron. Je ontpopte je tot voorvechter van het klimaatakkoord en wist met jouw bevlogenheid op dit onderwerp de fractie hierin mee te nemen.

Maar in de loop der jaren veranderde er iets. Opeens kreeg Alex appjes of hij naar huis kwam, of hoe laat hij naar huis kwam. Blijven plakken tijdens de borrel na een lange PS-vergadering was er niet meer bij en na de laatste vergaderingen in de echte Statenzaal ging Alex altijd linea recta naar huis. Alex werd serieuzer en ging samenwonen; er kwam zelfs een kat als gezinsuitbreiding. Door corona en het digitaal vergaderen werd het een en ander zichtbaar. Wij zagen jou altijd met een koptelefoon in een klein kamertje, met op de achtergrond een strijkplank. Huiselijker kan het niet! Je bleef echter trouw aan de VVD. Zo haalde je regelmatig de krant met rake uitspraken, dit jaar zelfs een opiniestuk in De Telegraaf. Kernenergie vonden de journalisten het meest smeug en op 8 november 2019, toen Provinciale Staten debatteerden over de energietransitie was jouw uitspraak de kop bij een artikel van Omroep Brabant. Je noemde het terugdringen van de uitstoot een monsteropgave. Jouw citaat: “Dat kan alleen als alle Brabanders kunnen meepraten, zodat er draagvlak ontstaat. Daarbij moet iedereen gehoord worden, voor- en tegenstanders van de energietransitie. Er mogen geen taboes zijn. Er moet ook gesproken kunnen worden over kernenergie en opwekking van energie door middel van thorium.” En dat was jouw mantra de afgelopen jaren.

Inmiddels heeft Alex naast zijn studie een eigen bedrijf, dat succesvol is. Onze Statenfractie heeft in mei 2020 tijdens een live sessie met onze achterban gebruik mogen maken van jouw mooie bedrijfspand in het centrum van Tilburg. Dit laatste is een treffend voorbeeld van hoe jij bent, Alex. Je staat graag voor een ander klaar en je bent altijd bereid een helpende hand te bieden.

Vanwege de verhuizing buiten Brabant moeten wij helaas afscheid van je nemen als Brabants Statenlid, maar je gaat jouw missie onverstoord voortzetten. Wij zijn trots op jou, want jij bent volgende maand een Nederlandse vertegenwoordiging op de COP in Glasgow, dé conferentie van de Verenigde Naties over klimaatverandering.

Alex. We gaan jou en je opvallende uitspraken missen. Samen met Renske ga jij een nieuw avontuur tegemoet. Wij wensen jullie samen veel geluk en vooral veel plezier.  
Dank je wel Alex.

*(Applaus)*

De **voorzitter**: Het laatste woord in dit rondje is natuurlijk aan Alex.

De heer **Panhuizen** (VVD): Dank je wel, Suzanne, dank je wel voorzitter. Toen ik als achttienjarige jongen voor de VVD op de lijst kwam voor PS had ik me dit avontuur niet zo voorgesteld. Er werd mij verteld: de provincie is een bestuurslaag waar maar weinig politiek gebeurt. Van die uitspraak heb ik toch echt weinig gemerkt de afgelopen jaren. Van coalitiebreuken tot landbouwdebatten, wat hebben we toch woelige periodes met elkaar meegemaakt! Maar daar hebben we genoeg uren aan besteed, dus daar ga ik niet over praten. Waar ik wel even bij stil wil staan zijn de mensen die mij in die jaren als mens en als politicus gevormd hebben.

Beginnen wil ik met Martijn van Gruijthuijsen, want de achttienjarige rebel Alex Panhuizen managen, als ik terugkijk, denk ik: hoe heeft hij dat nu eigenlijk gedaan? Want ik zou het zelf niet eens weten. Je hebt me een flink stuk structuur en discipline gebracht en je hebt me geleerd om soms niet te bombastisch, maar tactisch te opereren in de politiek. Ik heb je heel veel uren hoofdpijn bezorgd, maar we hebben ook heel veel plezier met elkaar gehad. Ik ben een betere politicus en een beter mens geworden door jouw kunst als fractievoorzitter. Daarvoor wil ik je bedanken.

En dan Suzanne. Als ik weer iets doms had gedaan, was Suzanne daar altijd om me op te lappen, en dat was heel fijn. Wat ik van jou geleerd heb, Suzanne, en wat ik bewonder aan je, is dat jij door alle bestuurscrises heen altijd nog voor iedereen klaar staat en een lach opzet. Dat heeft me geleerd om ook in de slechtste periodes gewoon een lach op te zetten en ervoor te gaan., zoals jij dat altijd doet: ongebreidelde optimisme.

Dan wil ik ook nog iets zeggen over Hagar, mijn groene maatje. Toen ik diep de dossiers indook op water en mijn eerste motie wilde binnenhalen, dacht ik: niemand gaat snappen wat het Wezer-arrest of de KRW is en ik zal het al die Statenleden drie keer moeten uitleggen voor ze het weten. Maar jij had dat ding al twee maanden vóór mij gelezen en je liet me zien dat het ook oké is om een beetje een Staten-nerd te zijn en op heel technisch niveau impact te maken. Dat hebben we samen vervolgens vaak gedaan en op die resultaten, Hagar, ben ik trots.

Dan Harry, mijn 'arch nemesis'. Wat heb ik me opgevoten als jij weer het klimaat aan het ontkennen was! Maar van jou heb ik leren debatteren als geen ander. Je was een waardig tegenstander, Harry. We zullen het altijd oneens blijven, maar het gemeenschappelijk respect, dat hebben wij voor elkaar. Want wat ze ook zeggen over Harry, hij snapt het klimaatdossier wel-, soort van!

Nu wil ik iets zeggen over Wilma Dirken. Wilma. Zelfs Johan van den Hout leek onvoorbereid als jij over de inhoud ging praten. Je liet me ooit, onvoorbereid trouwens, in een ruimtelijke-ordeningsdiscussie met twee minutes notice. Ik was ongeveer woordvoerder nr. 10, maar dat jij me vertrouwde, zei wel iets. Jij bent die dossiertigger die me altijd uitdaagde net zo inhoudelijk goed te worden als jij. Ik ben er nog niet, Wilma, maar ooit weet ik net zoveel over ruimtelijke ordening als jij – als ik 60 ben, maar dan ben ik er wel!

Dan Roel, Roel Gremmen, onze echte PSV'er. Je bent net zo goed in scoren dat, als Roger Schmidt hier de baas was, je meteen op de bank gezet was. Samen speelden we in de aanval, van natuur tot kernenergie, vanaf de dag dat je beleidsmedewerker bij ons werd. En hoewel ik me nu een klein beetje Luuk de Jong voel met m'n transfer naar de klimaattop, hoop ik wel ooit terug te keren. Het zal wel iets later zijn dan Luuk, want die is over vier maanden gewoon weer terug in Brabant. Maar ik zal terugkomen. Tot die die tijd rest mij niks anders dan te zeggen: succes, blijf jullie inzetten voor een mooier, groener en vrijer Brabant. Ik heb een fantastische tijd met jullie gehad.

Dank jullie wel.

*(Applaus)*

De **voorzitter**: Wat jammer, hè Harry, dat je nu niks mag zeggen! We schorsen vijftien minuten.

*Schorsing (10.00-10.13)*

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Aangezien er geen actuele moties zijn en andere zaken, gaan we meteen over naar het besprekstuk, zijnde Statenvoorstel 54/21, de tweede bestuursrapportage.

## **Besprekstukken**

### **54/21 Tweede Bestuursrapportage 2021**

De **voorzitter**: Ik geef als eerste het woord aan de heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Dank, voorzitter. Een 8: 80 procent van de doelstellingen loopt volgens planning en daar is de VVD heel blij mee, want er wordt hard gewerkt door dit college, en laten we daarbij ook de vorige collegeleden niet vergeten, om Brabant nog mooier te maken dan het al is. Maar goed, een 8 is tegelijkertijd natuurlijk ook geen 10, dus het kan altijd nog beter en daarom heeft de VVD nog een paar aandachtspunten en vragen aan het college.

De coronacrisis heeft er op verschillende fronten hard in gehakt. Tegelijkertijd is de VVD blij om te zien dat de Brabantse economie weer flink aantrekt en het herstel is ingezet. De VVD vraagt zich af hoe het staat met de motie 'Corona en ondermijning', die door de VVD voor de zomer is ingediend. De vraag is of de gedeputeerde daar iets meer over kan vertellen.

Het is ook goed om te zien dat evenementen zoals de Vuelta na corona weer plaats kunnen vinden in Brabant. De VVD heeft een motie ingediend over de ondersteuning van topsportevenementen en is blij dat mede met de extra bestuursakkoordmiddelen voor het Vrijetijd, Cultuur, Sport en Erfgoed-dossier een evenwichtige verdeling tussen cultuur en sport kan ontstaan.

De coronacrisis heeft ook laten zien dat het belangrijk is om onze natuur te blijven ontwikkelen en open te houden voor recreatie. Het is goed dat er extra middelen vanuit het bestuursakkoord zijn toegevoegd die niet exclusief voor faunapassages en weidevogels zijn, maar ook breed ingezet kunnen worden. Wij zijn benieuwd of de gedeputeerde kan aangeven of we met de extra middelen die vanuit het Rijk komen ook de achterstanden kunnen inhalen op de aanleg van natuur en hoe we dit gaan doen.

Daarnaast is de VVD blij dat de gedeputeerde in de themabijeenkomst heeft toegezegd om scherpere en concreetere inzet van natuurmiddelen aan te brengen. De VVD blijft dit dan ook kritisch volgen.

De problemen met betrekking tot veiligheid in het buitengebied blijven toenemen, maar tegelijkertijd lezen we in de bestuursrapportage dat de inzet van SSiB wordt afgeschaald. Kan de gedeputeerde dat uitleggen? In het verlengde daarvan: er wordt ook veel aandacht besteed aan binnenstedelijk bouwen, maar hoe staat het met de aanpak van de vrijkomende agrarische bebouwing in het buitengebied en hoe voorkomen we dat hier veiligheidsissues gaan ontstaan?

Wat de VVD betreft moet iedere Brabander snel en veilig van A naar B kunnen. De VVD is blij dat de provincie ook, gezien het besluit om de snelheid te verlagen op een van de gevaarlijkste kruispunten op de N46, inzet op verkeersveiligheid.

Kwalitatief goed onderhouden wegen zijn ook van belang voor de veiligheid. Het is goed dat hier extra middelen voor zijn, maar het is ook belangrijk dat dit structureel aangepakt gaat worden. Kan de gedeputeerde de tekorten die we nu incidenteel oplossen niet structureel oplossen?

Dat het onderhoud belangrijk is hebben we ook wel gezien bij het dossier over de Haringvlietbrug. De VVD is blij dat hier beweging op is en dat de gedeputeerde zich hiervoor inzet. Wij voorzien echter dat, ook

gezien de veranderende weersomstandigheden, waarbij mensen toch steeds vaker de auto zullen pakken in plaats van de fiets, de problemen niet opgelost zullen zijn. De vraag is dus: blijft de gedeputeerde in gesprek met de partners, om te kijken naar verbeteringen tijdens de werkzaamheden aan de brug? En hoe verloopt dit voor andere brugverbindingen in Brabant?

Tot slot. De VVD ziet dat er hard gewerkt wordt in het belang van onze mooie provincie. Wij gaan ervan uit dat de uitdagingen die voor ons liggen, zoals meervoudig ruimtegebruik, het versterken van de netcapaciteit en de stikstofproblematiek, voortvarend aangepakt zullen worden door het nieuwe college. Wij wensen hen hier veel succes bij en zullen, zoals u van de VVD gewend bent, het college scherp blijven volgen.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had een verduidelijkende vraag, maar ik dacht: ik laat hem eerst even het verhaal afmaken. Maar tussendoor proefde ik toch af en toe wat steekjes onder water over de verdeling van de middelen. In uw eerste zin zei u: ik begrijp heel goed dat de middelen van vijf miljoen voor de faunapassages en voor weidevogelbeheer niet alleen voor deze onderdelen ingezet gaan worden, maar veel breder. Ik zeg het even in mijn eigen woorden. Kunt u dat nog eens toelichten? Want dat is een hele interessante met betrekking tot de discussie die we eerder hebben gehad over het addendum en ongetwijfeld bedoelt u iets met die zin.

De heer **Gremmen** (VVD): Nou, op natuurgebied zijn er best veel knelpunten, zoals ook in de bestuursrapportage te zien is, en lopen we best wel achter op de doelen. Daarom vindt de VVD dat de bestuursakkoordmiddelen zo breed mogelijk ingezet moeten worden, om die knelpunten op te lossen, en waar het kan helpen moet extra geld bij komen. Dus het is niet exclusief voor faunapassages of voor weidevogels.

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u, voorzitter. Ik was er al een beetje bang voor, omdat dit onderdeel ook in dit besluit genoemd wordt. Hier gaan we bijna een discussie voeren over de inzet van de middelen die volgens mij bij de behandeling van de begroting gevoerd zou moeten worden. Het verbaast me eigenlijk dat u een passage die later uitgewerkt zou worden hier aanhaalt, hier politiek maakt, want dat zou betekenen, als we met uw woorden instemmen, dat we eigenlijk ook al naar de besteding van deze middelen toe gaan in het debat, en dat vind ik wel een hele ingewikkelde moet ik u eerlijk zeggen. Ik vraag me ook af wat andere partijen, als bijvoorbeeld GroenLinks, hiervan vinden.

De heer **Gremmen** (VVD): voorzitter. Volgens mij is het zo dat in het besluit staat dat er extra middelen, vijf miljoen, voor natuur zijn, zoals – en dat staat er volgens mij letterlijk – voor faunapassages en weidevogels. Nou, dat ‘zoals’ lees ik als: het kan zijn voor dat, maar het kan ook zijn dat het nodig is voor andere knelpunten, en zo wil ik het dus ook benadrukken.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dan een laatste opmerking, voorzitter. Nu komt wel een beetje de aap uit de mouw met “zoals moeten we zó lezen”, of “in principe moeten we het zo lezen”. Ik denk dat we nog een paar stevige debatten zullen krijgen over hoe die middelen verdeeld moeten worden en volgens mij moet dat niet in déze discussie, zoals het college het eigenlijk wel in het Statenbesluit had, maar moeten we dat op een aparte manier doen bij de behandeling van de begroting 2022. Ik zal er in mijn eigen bijdrage ook nog iets over zeggen.

De heer **Gremmen** (VVD): Ja, voorzitter, tot slot dan. Ik denk dat we inderdaad bij de begroting, of anders bij het nieuw te ontwikkelen beleidskader natuur nog veel kunnen bespreken over de inzet van deze middelen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik het woord geven aan de heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Uit de eerste burap bleek dat grote delen van de begroting op schema lagen wat betreft de uitvoering, en dat ondanks corona. Het is goed te zien dat deze lijn in de tweede burap wordt doorgetrokken. De vorige spreker zei het al: 80 procent van de begroting ligt op schema wat betreft de uitvoering, en dat vinden wij onder de huidige omstandigheden een hele knappe prestatie. Dank daarvoor.

Voorzitter. Bij een vijftal punten wil ik vandaag kort stilstaan. Het eerste punt betreft het programma Vrijetijd, Sport, Cultuur en Erfgoed, want daar zien we een onderbesteding in het Leisure Ontwikkelfonds. Het uitvoeren van het verlengd kader Erfgoed duurt wat langer dan verwacht en de behandeling van het beleidskader Vrijetijd 2030 is uitgesteld. Dat zijn voor ons geen fijne ontwikkelingen, voorzitter. Onze vraag aan het college is: wat kan het college doen om hier nog wat meer vaart in te krijgen?

Dan het tweede punt. De werkvoorraad bij zowel de vergunningverlening als de subsidieafhandeling is nog steeds groot, waardoor de doorlooptijden lang zijn. Het college zegt wel dat met name bij de subsidieafhandeling geen geschikte capaciteit te vinden is, maar welke inspanningen kan het college dan wel verrichten om dit probleem terug te dringen?

Dan kom ik bij het derde punt, voorzitter, en dat is de knelpuntenbuffer. Voor de begroting die nu aanstaande is, is een ruimte van afgerond 27 miljoen euro vrij te besteden. Nu weet ik dat het college altijd openstaat voor goede plannen vanuit PS, maar is die ruimte van 27 miljoen euro ook daadwerkelijk door ons vrij inzetbaar, of ziet het college ontwikkelingen aankomen die drukkend werken op de knelpuntenbuffer?

Dan het vierde punt, voorzitter. Bij het GOL is het wachten op de Raad van State. Onze vraag daarbij is of het college kan aangeven of het een inschatting kan maken wanneer die uitspraak verwacht wordt.

En dan kom ik bij mijn vijfde punt, voorzitter, en meteen ook het laatste punt. Bij de behandeling van de perspectiefnota heeft onze fractie de moties 'Brede welvaart' en 'Perspectief zonder schulden' ingediend. We zien daar in deze burap nog niet zo heel veel van terug. Het college hoeft er wat ons betreft vandaag niet op te reageren, maar wij zullen aan de hand van schriftelijke vragen via de geëigende kanalen informatie vragen, zodat we die voor de begroting hebben.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Everling.

De heer **Everling** (SP): Voorzitter. De bestuursrapportage is een afwijkingenrapportage. Zo behandelen we hem als SP-fractie ook en niet als een algemene beschouwing; die bewaren we wel tot over ruim een maand. Maar de verleiding is wel groot om het toch wel een beetje zo te behandelen. De SP heeft op dit moment eigenlijk vooral één boodschap aan het college. We snappen dat je het addendum wilt verwerken in de lopende begroting, maar toch zijn in de bestuursrapportage best wel een aantal zaken te vinden die over de periode daarna gaan, en daarvoor is een bestuursrapportage eigenlijk niet bedoeld, maar een begroting. Ons verzoek aan het college: zullen we afspreken dat we dat voortaan niet meer op deze manier gaan doen?

Hierbij wil ik het laten, voorzitter. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Boxel van D66 heeft het woord.

Mevrouw **Van Boxel-van Gruijthuijsen** (D66): Voorzitter. Eindelijk, eindelijk was het zaterdagavond zo ver: de voorstelling van Herman van Veen in theater De Lievekamp in Oss, waarvoor de kaartjes al

anderhalf jaar in de la lagen. Ik ben geen die hard fan, maar zijn teksten, muzikaliteit, stem en, niet te vergeten, zijn elastieke voeten- en benenwerk zijn bewonderenswaardig. Na de voorstelling passeerde ik die avond een tevreden theaterdirecteur. We gunnen hem samen met alle anderen in de cultuursector zoveel meer dan wat de afgelopen tijd mogelijk is geweest. Daarom doet D66 vandaag de oproep: laten we deze sector en de andere sectoren die hard geraakt zijn door de coronacrisis de aandacht en ondersteuning blijven geven die zij zo nodig hebben.

Voorzitter. We kijken vandaag even terug in de tijd met de rapportage die gaat over de eerste zeven maanden van 2021, de periode met coronabeperkingen waarin het oude bestuur nog aan het roer stond van Brabant. De conclusie dat de burap een goed leesbaar stuk is geworden met een goede balans tussen hoeveelheid versus de verstrekte informatie, delen wij met de collega-commissieleden Sturen en verantwoorden, evenals hun verbeterpunten. Dank aan iedereen die daaraan heeft meegewerkt.

Het is goed in deze burap te lezen dat 80 procent van de 152 doelstellingen gehaald is. Ondanks dit positieve nieuws is bij meerdere programma's vertraging en zelfs uitstel geconstateerd. Dit vraagt om onze aandacht.

D66 meldde het al tijdens de behandeling van de perspectiefnota dit voorjaar: onze kernboodschap is gezondheid. Gezondheid wordt steeds urgenter. In de Brabantse omgevingsvisie is gezondheid een basisopgave. Gezondheid gaat over quality of life, over welzijn, over positieve gezondheid. Wat gaan we fundamenteel doen om Brabant weer gezond te maken? Soms lijkt het pleisters plakken, maar D66 vindt dat het moet gaan over het wegnemen van de oorzaak van de ziekte. Het moet, zeker in de moeilijke coronatijd, gaan over structurele maatregelen voor de toekomst van alle Brabanders: een gezonde toekomst in een gezonde leefomgeving. Alle vier D66-moties bij de perspectiefnota draaiden om gezondheid, maar als we door deze burap bladeren zien we daar nog weinig van terug. Het beleidskader Gezondheid wordt wel met de groene indicator vermeld in het programma Natuur en milieu. Dat heeft waarschijnlijk te maken met het gereedkomen van de nota, want we hebben het beleidskader nog niet kunnen vaststellen in PS. Hopelijk kunnen we daar het volgend jaar meer over terug zien.

Volgens de eerste zinnen over de algemene voortgang van het programma Ruimte en wonen ligt de uitvoering op koers, zowel voor het behalen van de doelstelling als voor het realiseren van de beoogde prestatie. Met andere woorden: het is onder controle. Die controle strookt niet met wat verder wordt geschreven over iets wat door de inwoners in Brabant heel goed wordt gevoeld: een tekort van 30.000 woningen. Zoals het in de burap wordt gepresenteerd lijkt het alsof hier verder geen verbeteringen nodig zijn, terwijl de huizenmarkt volledig oververhit is. Daar hebben heel veel Brabanders last van. Dit vraagt om actie. We zouden hier wat D66 betreft ambitieuzer kunnen zijn.

Het is goed te lezen dat het programma Energie goed op koers ligt, maar de opgave die er ligt is nog steeds heel groot. Wat D66 betreft mogen de doelstellingen volgend jaar ambitieuzer. Dat de indicatoren dan strakker worden gezet en dat er meer inzet wordt gevraagd, is dan een logisch gevolg. Dat er nu problemen zijn met het invullen van vacatures vanwege de krapte op de arbeidsmarkt is daarom des te zorgelijker. Dit vraagt om aandacht.

De weersextremen, zoals lange periodes van extreme droogte en periodes van extreme neerslag, met als gevolg de recente overstromingen, benadrukken alleen de noodzaak dat er adequaat en voldoende ingezet moet worden om de kwantiteit en de kwaliteit van voldoende grond-, drink- en oppervlaktewater voor onze inwoners te kunnen garanderen.

Uit de gegevens in deze burap mogen we de conclusie trekken dat Brabant er goed voor staat. We zijn blij te vernemen dat GS flink aan de weg hebben getimmerd om de economische ontwikkelingen in Brabant niet verder te laten stagneren door de gevolgen van de coronacrisis. Desondanks zijn wij minder blij te vernemen dat onze regio gezakt is op het Regional Innovation Scoreboard van plek 24 naar 36. Zoals de gedeputeerde reeds eerder heeft aangegeven, zijn wij hier niet slechter geworden, maar zijn de andere regio's harder gegroeid. Hier is de bekende uitspraak 'Stilstaan is achteruitgang' van toepassing. Daarnaast vindt onze fractie vooral het investeren in het doorontwikkelen van circulaire economie, zoals ook staat

vermeld in het beleidskader van 2030, van groot belang en blijven wij aandacht vragen voor het tekort aan stageplaatsen.

Voorzitter, ik rond af. Dat er nog tijd nodig is totdat alle sectoren er bovenop zijn, zal voor iedereen wel duidelijk zijn. D66 hoopt dat de Brabanders die een zware tijd achter de rug hebben even elastisch kunnen en zullen zijn als de benen van Herman van Veen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Aan het woord is de heer Verkade van GroenLinks en het is zijn maidenspeech.

De heer **Verkade** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ja, de eerste keer. Ik ben sowieso trots en dankbaar dat ik hier mag staan, maar het is ook een moment om even stil te staan bij hoe dit instituut eigenlijk tot stand is gekomen en dat je hier op de schouders staat van heel veel mensen voor je. Toen ik hier beëdigd was, ben ik een week daarna nog eens langs gegaan bij onze oude Statenzaal, en dan bedoel ik niet alleen die aan de overkant, waarbij ik me er al op verheug dat we daar weer naar terug mogen, maar ook die in het Noordbrabants Museum. Daar werd ik getroffen door de spreuken die ook hier in de nieuwe zaal staan en daarvandaan komen, de mooie Latijnse spreuken die daar ter inspiratie, maar ook wel ter vermaning zijn geplaatst voor onze voorgangers. De spreuk die mij het meest aansprak was dat niemand de wijsheid in pacht heeft. Dat is er wel eentje om in mijn oren te knopen in een gremium als dit, waarin we proberen het goede te doen voor Brabant. Maar niet iedereen heeft dan hetzelfde voor ogen, voor de één is het goede toch wat anders dan voor de ander, maar we moeten het wel met elkaar proberen te doen. Het lijkt me wel een aardige in deze toch wat polariserende tijd, dat ik me dat steeds blijf realiseren. Ik heb ook de wijsheid niet in pacht en we gaan er samen wat moois van maken voor die Brabanders. Want ja, die democratie: iets mooiers hebben we niet en ik ben er erg blij mee dat we hem hebben en dat we in vrijheid kunnen leven hier. Wat mij betreft is dit een hele mooie manier om daar een bijdrage aan te leveren.

Dan naar de tweede bestuursrapportage. Onze fractie is blij dat we in deze bestuursrapportage een deel van onze ambities terug zien in de financiële cijfers, en dat zit dan voor een groot deel ook in dat addendum, waarover al even is gesproken. Ik denk dat dit dé manier is om dat te kunnen verwerken. En nu kunnen we met dekking ook toe werken naar een groener en gezonder Brabant, en dat is nodig.

Het eerste punt dat ik wil noemen is het rapport 'Toestand van de natuur in Brabant'. Daaruit blijkt dat we ontzettend hard aan de slag moeten om de kwaliteit van onze natuur te behouden. Ondanks alle inspanningen is het nog niet gelukt om de verdere achteruitgang te stoppen. De indicator voor de inrichting van de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant staat op oranje. Aangegeven is dat de planning is aangepast voor 2021, maar de totale opgave voor 2027 blijft wel ongewijzigd. Onze vraag is: gaan we de 6.500 ha in 2021 daar halen?

Een volgend punt: biodiversiteit. Er staan weliswaar veel indicatoren op groen, maar het gaat erom wat onze provincie op dit vlak doet, behalve dan die voor de herstelmaatregelen in Natura 2000-gebieden, dat is spijtig genoeg. Maar ook het totale doel, de afname van biodiversiteit in 2030, om die om te buigen naar een positieve trend, lijken we niet te gaan halen. Vraag aan het college: wat kan het college doen om deze doelstelling in 2030 wel te halen? Zijn er aanpassingen nodig in het beleid en zijn daarvoor voldoende middelen?

Gezondheid. Wij zijn blij dat binnenkort het beleidskader Gezondheid wordt vastgesteld, want we moeten echt aan de slag voor een gezonder Brabant. Wij zijn blij dat ook op het gebied van landbouw het beleidskader eraan zit te komen. We kijken er reikhalzend naar uit en hopen dat we het met elkaar zullen durven om daarin harde doelstellingen op te nemen die ons gaan leiden naar een toekomstbestendige landbouwsector die in balans is met haar omgeving. Hopelijk kunnen we hier het volgende jaar kritisch op reflecteren met nieuwe, goede indicatoren en gedurfde streefwaarden.

Het laatste onderwerp dat ik hier aan de orde wil stellen is mobiliteit. Wij staan voor schoon en toegankelijk vervoer voor iedereen. Het door de gevolgen van corona afschalen van OV-lijnen baart ons dan ook echt grote zorgen, temeer daar Brabanders die eenmaal zijn uitgeweken naar minder duurzame manieren van

vervoer niet snel zullen terugkeren in het OV. Daarom komen wij met CDA en-, ja ik zit even te twijfelen, want ik ben vanochtend hard bezig geweest om iedereen over te krijgen en dat is nog niet helemaal gelukt, maar de Partij van de Arbeid was gisteren als eerste voor de motie, het CDA ook, en wellicht ook nog andere, maar wij komen dus met een motie, en die gaat over de 3,6 miljoen euro die nu is vrijgevallen omdat er minder gebruik wordt gemaakt van het openbaar vervoer. Een aantal extra uitgaven hoeven dan niet te worden gedaan. Het college stelt voor die als risicodekking te bestemmen voor de noodconcessie en wij zouden dat graag wat ruimer zien, ook bijvoorbeeld om in de komende tijd de afschaling van het OV te voorkomen waar dat kan. Dat is de strekking van de motie die, als het goed is, al naar de griffie toe is. Ten slotte nog een vraag over het goederenvervoer. Onze provincie staat ook voor een duurzame manier van goederenvervoer die ons wegnen ontlast. Het verschuiven van lading van de weg naar spoor en binnenvaart lijkt nu stil te staan, als ik deze bestuursrapportage goed lees, want er is nog geen zicht op de oplossing voor het vergroten van het Wilhelminakanaal tot aan logistiek knooppunt Loven en er wordt 2,75 miljoen euro afgeroomd vanuit het actieprogramma 'Groeï op het spoor'. Een concrete vraag daarbij is: heeft het college een plan B om de modal shift in onze provincie te stimuleren? Dat was mijn bijdrage in eerste termijn. Dank u wel.

Motie M120-2021: Verruiming bestemming middelen OV (3,6 miljoen euro)

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 1 oktober 2021;

behandelend het Statenvoorstel 54/21 Tweede bestuursrapportage 2021;

constaterende dat

- vanwege de coronacrisis de exploitatie-uitgaven voor de reguliere OV-concessies tijdelijk lager zijn;
- Gedeputeerde Staten daarop voorstellen om 3,6 miljoen euro van deze middelen toe te voegen aan de exploitatie van programma 8 Basisinfrastructuur Mobiliteit in de jaren 2023, 2024 en 2025<sup>1</sup> om de meerkosten van de noodconcessie West-Brabant in die jaren te compenseren;
- er op dit moment vanwege een gebrek aan voldoende reizigers afgeschaald wordt in het aantal en de frequentie van lijnen;  
overwegende dat
- het onzeker is tot hoeveel meerkosten de noodconcessie in de toekomst leidt;
- voorkomen moet worden dat Brabanders die geen gebruik meer van het OV kunnen maken, uit gaan wijken naar minder duurzame manieren van mobiliteit, en niet meer terugkeren in het OV;  
verzoeken Gedeputeerde Staten om
- de 3,6 miljoen euro niet uitsluitend in te zetten om meerkosten van de noodconcessie het hoofd te bieden, maar indien nodig mede in te zetten ten behoeve van het opschalen van het OV als de vraag toeneemt en ter financiering van kleinschalige OV-innovatie;
- Provinciale Staten middels jaarrekening en/of buraps te informeren over de inzet van de 3,6 miljoen euro;  
en gaan over tot de orde van de dag."

<sup>1</sup> 3,6 miljoen euro uit 2021 naar 2023 (0,9 miljoen). 2024 (1,8 miljoen) en 2025 (0,9 miljoen)

Bart Verkade, GroenLinks

Laura de Kinkelder, PvdA

Coen Hendriks, CDA.

De **voorzitter**: Dank u wel en van harte gefeliciteerd met uw eerste bijdrage.

*(Applaus)*

De **voorzitter**: Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Van der Kammen van de PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dank je wel, voorzitter.

Voorzitter. De verantwoording van het college van GS over de voortgang van de uitvoering van prestaties en doelen ligt hier voor. Op basis hiervan kunnen de Staten bijsturen, aldus deze burap. Voorzitter, dat bijsturen is hard nodig voor Brabant. Zeg maar gerust dat het roer drastisch om moet. Dit college weet immers van gekkigheid niet wat ze moeten verzinnen, het enige dat telt is de drang om zich overal mee te willen bemoeien. Het college koopt de provincie met zaageld, investeringspotten en leningen handig in in allerlei beleidsvelden waar feitelijk geen provinciale kerntaken liggen. Het provinciehuis als de bestuurstoren van waaruit gedeputeerden Van der Maat en Van Gruijthuijsen de scepter zwaaien over Brabant, geholpen door al die vele partijen die in wisselende samenstelling de afgelopen tweeënhalf jaar hun ziel aan dit duo verkochten.

Voorzitter. Laat gezegd zijn dat de PVV niet tegen de besteding van belastinggeld is, en ook niet alle projecten uit deze burap vinden wij belabberd. De vraag die echter van cruciaal belang is, is waar het geld aan wordt besteed. Zolang dat zinvol direct ten dienste van de burgers is, hoeft dat geen probleem te zijn. Maar het college besteedt veel geld ter meerdere eer en glorie van zichzelf en de bestuursnetwerkjes om zich heen. Het college besteedt ieder jaar karrevrachten aan publieke middelen aan rapporten, adviezen, gelikte presentaties met prachtige infographics, onderzoeken, plannen van aanpak, en zo meer: zo'n lange waslijst dat het al vier tot vijf maanden duurt voordat ik hem überhaupt bij elkaar heb, terwijl ik hem gevraagd heb in juni. Hele hordes D66- en PvdA-achterban, voornamelijk bestaand uit verandermanagers, innovatiemakelaars, organisatiecoaches en andere niets toevoegende functies die vooral veel linkse beleidspropaganda uitkramen, hangen aan het financieel infuus van dit college. Die besteding van belastinggeld, die vooral de elite en de bestuurskliek dient, is wat de PVV betreft dan ook geen optie.

Voorzitter. Ik schetste zojuist het beeld van het VVD-college dat sinds 2019 regeert. Ondanks dat er al tweemaal een nieuw bestuursakkoord kwam, met steeds andere coalitiedienaren, lijkt er voor het VVD-college helemaal niets te zijn veranderd qua beleidskoers. Dat blijkt ook uit deze burap, waarin wij lezen dat het referentiekader van deze burap de planning is zoals die is opgenomen in de begroting 2020. Dat is dus de planning uit de eerste bestuurscoalitie. De vraag die dat bij onze fractie naar boven bracht was dan ook of we dat moeten interpreteren alsof het vorige bestuurscollege met de collega's van Forum en Lokaal Brabant met terugwerkende kracht uitgewist is, of, in wat meer woke-taal: is dat college nu gecancelled?

In plaats van het meer en meer taken naar zich toetrekken ziet de PVV liever dat de kerntaken goed worden uitgevoerd. Hoe staat het inmiddels bijvoorbeeld met de archivering en de informatievoorziening? Is dit college al klaar voor de Wet Open Overheid?

Voorzitter. Wat betreft mobiliteit zijn de prestaties van het college net zoals bij burap 1 bedroevend. De meeste programma's liggen achter op koers. En dat zelfs het planmatig onderhoud achterloopt, en dan ook nog vanwege het papieren probleem stikstof, is schandalig. Hoe zot is het dat we voor onze veiligheid op de wegen een cruciaal maatschappelijk belang ondergeschikt maken aan een theoretisch probleem?

Voorzitter, noodzakelijk wegenonderhoud zou nooit vertraagd mogen worden vanwege dit soort procedures. De vraag aan het college is dan ook wat zij eraan gaan doen om die waanzin te stoppen. Is het college bereid om serieus te onderzoeken welke instrumenten effectief en snel inzetbaar zijn om het onderhoud van de wegen weer prioritair op te kunnen pakken? Denk bijvoorbeeld aan een serieuze inzet van de ADC-procedure. Wij dienen hierover dan ook een motie in.

Voorzitter. Het college wil naar aanleiding van het addendum op het bestuursakkoord twee miljoen euro extra budget voor de aanpak van capaciteitstekort op het elektriciteitsnet. De PVV wil gedeputeerde Spierings van Windmolistan oprecht feliciteren. Hiermee kan zij zomaar één transformatorhuisje gaan realiseren, zodat het door de klimaatmaffia veroorzaakte capaciteitsprobleem gelukkig kan worden opgelost. Hulde voorzitter!

Voorzitter. Het college wil geld om het provinciehuis te verduurzamen. Een amper acht jaar geleden voor 37 miljoen euro vertimmerd gebouwd moet nu alweer onderhanden genomen worden volgens het college. De PVV vindt dat dit geld veel beter kan worden besteed. Denk bijvoorbeeld aan het zo belangrijke uitrusten van onze Brabantse scholen met luchtmeters. Een goede luchtkwaliteit is van belang voor de gezondheid

van scholieren, helpt leerprestaties bevorderen en om verspreiding van virussen te voorkomen. Daar hebben de Brabanders nou echt iets aan. Wij dienen daarom een amendement in om de middelen voor die verbouwing in te zetten voor de gezondheid van scholieren. Enkele betogen van voorgangers gehoord hebbende, vertrouw ik erop dat daar brede steun voor gaat komen.

Voorzitter, ik vat samen. Stop de almaar groeiende beleidsdrukte en zorg eerst maar eens dat de kerntaken goed op orde zijn en het beleid aan de Brabanders ten dienste komt.

Amendement A22-2021: Gezondere lucht voor Brabantse scholieren

"Provinciale Staten van Noord- Brabant,

in vergadering bijeen op vrijdag 1 oktober 2021 ter bespreking van de Tweede Bestuursrapportage 2021 54/21;

besluiten

1. het volgende beslispunt te schrappen:  
'2 f: Budget voor verduurzaming provinciehuis (twee miljoen euro)'
2. beslispunt 7 aan het besluit toe te voegen, luidend:  
'Twee miljoen euro beschikbaar te stellen voor budget voor hygro- en CO<sub>2</sub>-meters voor schoollokalen'."

<sup>1</sup> <https://www.brabant.nl/-/media/97796f544ac74dce860b20831c4bf1a7.pdf> (p11)

<sup>2</sup> <https://gezondbinnen.n1/klaslokaal/een-gezonde-klas-hoe-doe-je-dat/>

<sup>3</sup> <https://www.maurice.nl/2020/04/08/het-bewijs-is-geleverd-dit-is-de-impact-van-luchtvochtigheid/>

Harry van den Berg, PVV.

Motie M119-2021: Géén vertraging noodzakelijk onderhoud

"Provinciale Staten van Noord- Brabant,

in vergadering bijeen op vrijdag 1 oktober 2021 ter bespreking van de Tweede Bestuursrapportage 2021 54/21;

constaterende dat:

- in de bestuursrapportage (bijlage 1) het volgende gemeld wordt op pagina 57: *'Bij de infrastructurele projecten ondervinden we steeds meer hinder van stikstof en vertraging in de behandeling bij de Raad van State... Hierdoor lopen ook de gecombineerde onderhoudswerkzaamheden bij deze projecten vertraging op en wordt het steeds lastiger om achterstallig onderhoud te voorkomen';*

overwegende dat:

- het onacceptabel is dat noodzakelijk onderhoud uitgesteld wordt. Er mag geen enkele concessie gedaan worden aan een afdoende veiligheidsniveau
- het zeer onwenselijk is dat gepland onderhoud een stuk duurder wordt, doordat gelijklopende projecten vertraging ondervinden;

roepen het college op om:

- alle mogelijkheden aan te wenden om te voorkomen dat noodzakelijk onderhoud uitgesteld wordt en gepland onderhoud onnodig duur. Hiertoe bijvoorbeeld te kijken naar de mogelijkheden die de ADC-toets (1)- zoals bijvoorbeeld toegepast bij de A67/N69 te Veldhoven(2) biedt;

en gaan over tot de orde van de dag."

(1) <https://vwww.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/adc-toets/>

(2) <https://www.raadvanstate.nl/@l6690/verbreding/>

Harry van den Berg, PVV.

De **voorzitter**: De heer Ludwig wenst het woord. Ga uw gang.

De heer **Ludwig** (GL): Ja, even een punt van orde. Tegen het woord 'maffia', het criminaliseren van mensen, heb ik hele grote bezwaren, dus ik zou graag willen dat daar afstand van werd genomen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik neem geen enkel woord terug uit mijn betoog, voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Dat is veelzeggend.

De **voorzitter**: Daarmee is mevrouw Van der Kammen aan het einde van haar betoog gekomen. Ik geef het woord aan de heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank, voorzitter. Fijn om weer hier te staan in plaats van vanaf de plek; dat is alweer veel te lang geleden.

Ik begin eigenlijk met iets wat de VVD zei, maar goed, blijkbaar heb ik sowieso mijn ziel daaraan verkocht – ik weet trouwens niet of het zinnetje nog ergens is –, maar inderdaad: een 8. Dus we gaan ons concentreren op de twee punten die we missen tot de 10.

Mobiliteit. Ja, het is best begrijpelijk met een coronapandemie én de stikstofproblematiek dat de indicatoren daar niet allemaal op de gewenste kleur staan. Het lijkt me best frustrerend voor de gedeputeerde zo af en toe. Er staan behoorlijk wat voorstellen in en daar kan ik kort over zijn: die kunnen wij volgen, daar kunnen wij in mee. En de motie, GroenLinks refereerde er al aan: ja, het voelt soms bijna als één partij als je landelijk kijkt, dus ik snap dat de PvdA even lastig te vinden was, maar we staan er inderdaad volledig achter.

Energie. Er staat een stukje in dat we wel relevant vinden: dat mogelijk vertraging opgelopen kan worden, omdat het lastig is om de vacatures in te vullen. Dat heeft gewoon te maken met hoe wij naar dat dossier kijken bij de provincie. We zien dat als een tijdelijke opgave: dan moeten we iets met de RES doen, dan doen we even iets met de warmtetransitievisie, en dan zetten we iedere keer ons OKB tijdelijk wat capaciteit bij. Ik denk dat dat niet goed is. Ik ben benieuwd hoe de gedeputeerde daarnaar kijkt, want wat mij betreft is het een opgave die loopt tot 2030, tot 2050, en ja, de ene keer is het de RES, en ja, de volgende keer is het de warmtetransitievisie. Het gaat om allerlei thema's zoals dit, maar het zal de komende decennia daarover blijven gaan en als het dan lastig is om goede mensen te vinden, denk ik – PvdA-adagium flex voor tijdelijk werk, vast voor vast werk –: dit is wat mij betreft vast werk, dus ik zou hier graag in het OKB een structurele aanpassing zien, zodat we hier ook gewoon de juiste mensen structureel kunnen aantrekken. Cultuur. Er staat een stukje in over het Leisure Ontwikkelfonds: dat er in de eerste helft van het jaar een evaluatie is geweest en dat we daarover later nader geïnformeerd worden. Ik krijg daar ook allerlei signalen over en ik ben eigenlijk benieuwd of er iets meer te zeggen is dan die paar zinnen die daar staan, zeker aangezien de indicator niet op groen staat.

Voorzitter, dan een die al vaker genoemd is en waar wij ons zorgen over maken: natuur en water. Ik zit inmiddels ook alweer een aantal jaren in deze Statenzaal en eigenlijk ieder jaar zien we hetzelfde: we halen het niet, we lopen achter, iedere keer met een prima uitleg – daar ligt het niet aan – en dan gaan we weer over tot de orde van de dag. Eigenlijk is onze fractie benieuwd of daar een soort van risicoanalyse op is. Is er een moment waarop we zeggen "we halen het nu al zoveel jaren niet, we halen het uiteindelijk niet en wat betekent dat dan uiteindelijk voor ons?" Is er een moment dat we nog harder moeten ingrijpen om het alsnog te halen? We willen het moment niet weer zomaar laten passeren en constateren "we halen het niet", ook al begrijpen we het. Dus vraag aan de gedeputeerde: is er een soort risicoanalyse, hoe ziet u dit?

En dan tot slot de financiële verwerking van het addendum. Het zal niemand verrassen dat we daar als PvdA vanzelfsprekend volledig voor zijn.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Rutjens van Groep Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Den Haag is Den Haag en Brabant is Brabant. Dat weet u misschien nog wel. En juist omdat dat adagium niet werkte, biedt het nu wel de mogelijkheid om interessante parallellen te trekken. De VVD/D66-coalitie met GroenLinks en PvdA sneuvelde al eerder, ook in Brabant, en nu er wat bestuurders uitgewisseld zijn, behalve dan interessant genoeg bij de nieuwe leiderschapspartij, lezen we in de burap hoe deze oude/nieuwe coalitie ook nu niet in staat is om alle kerntaken steeds gedegen uit te voeren. Net als in Den Haag lijkt het besturen belangrijker geacht dan naar de burgers te luisteren, benoemen socialisten zichzelf stevast tot het midden en lijken verantwoordelijkheid nemen en stabiliteit eerder een soort codewoord voor een stabiele stroom aan baantjes, opdrachten en subsidies. Ook in Brabant, ook nu in dit Statenvoorstel dat bij de burap gevoegd is, worden symboolpolitieke miljoenen uitgedeeld om de cliëntelistische achterban te sussen. Verkeerde keuzes zorgen voor een steeds grotere overheid, meer geld uitgeven, en de overheid lijkt zichzelf wel in stand te willen houden voor bestuurders en niet om de kerntaken effectief uit te voeren in dienst van burgers.

In het Statenvoorstel lezen we 6 miljoen voor vrijetijd, 2 miljoen voor brede welvaart, 2 miljoen voor het provinciehuis en 10 miljoen voor iets met stikstof. Gelukkig blijft er ook geld over voor wegen. Het grootste bedrag gaat inderdaad naar stikstof. De provincie wil blijven tuinieren, veertien postzegels aan Natura 2000-stikstofgevoelige natuur, drie met een grote klimaatopgave. Vroeger dacht ik, net als veel Brabanders, dat klimaat eigenlijk een soort nieuw woord is voor milieu en dat Natura 2000 ook echt natuur, groen, betekent. Maar als je het citaat leest "Bos wordt in het kader van Natura 2000-herstel gekapt", dan ben je meteen al ontuchtend van die vroegere mening. In Brabant hebben we een Schone Lucht Akkoord en tegelijkertijd is onlangs nog een vergunning verleend voor boomverbranding in de Amercentrale. Misschien moeten we toch maar eens een indicator opstellen voor die miljoenen bomen die ooit eens beloofd zijn, een netto indicator, zodat we niet de bomen meetellen die we eerst kappen voor hei en stuifzand, om dan een paar kilometer verderop nieuwe bomen te gaan planten.

Ook in Brabant zien we ruimtedruk het stevigst terug in het tekort aan huizen. Jammer genoeg wordt onder de noemer 'demografische ontwikkelingen' stevast geweigerd de oorzaak bij naam te noemen. Door immigratie komen er steeds meer mensen bij die, logisch, ook ergens willen wonen. Als we die oorzaak wel mogen benoemen, kunnen we misschien ook betere oplossingen bedenken. Bij het mogelijk maken dat huizen worden gebouwd zien we vooral symptoombestrijding, subsidies, prijzen, in plaats van regelvermindering en het verminderen van kosten. Gedeputeerde Staten melden in de burap dat ze niet denken dat Natura 2000-problematiek alsnog stikstof in de raderen gaat gooien. Is dat nog steeds wel een correcte aanname? Want bij mobiliteit blijkt dat wel een probleem te zijn. Brabanders willen helemaal niet meer in heihutten in de kou wonen, ook niet als je dat een tiny house met een warmtepomp noemt.

Ook bij de RES zijn politici druk bezig andermans geld uit te geven, maar nu duiken alweer de eerste praktische problemen op, genoemd als transportschaarste. Er is te veel wiebelstroom op het net om voor een gedegen stroomvoorziening te kunnen zorgen. Ook weten we inmiddels dat in 2022 elk gezin 500 euro duurder uit zal zijn voor de verwarming. Die aflat zal een D66-achterban misschien willen betalen, maar veel normale Brabanders kunnen dat gewoon niet.

En terwijl dus enorme bedragen gaan naar zelf gemaakte problemen, zien we dat er een risico op achterstallig onderhoud is op de infrastructuur, een kerntaak van de provincie. Natura 2000 is hier dus blijkbaar wel een probleem. Is dat dan niet dezelfde stikstof waar bouwers mee te maken hebben? Met meer mensen in Brabant en dus meer mobiliteit zou je je misschien kunnen afvragen: misschien wat minder apps en wat meer asfalt? Maar GS blijven inzetten op gedeelde mobiliteit, smart mobility, en zien zelfs een sturende rol voor de overheid in plaats van ondernemers en Brabantse burgers zelf. Die last willen we niet alleen bij de Brabantse burgers leggen. Daarom dienen we graag een motie in: gedeelde mobiliteit betekent ook gedeeld limousinevervoer.

Voorzitter. Zolang politici zelf problemen verzinnen, de echte problemen en de oorzaken niet willen zien, kunnen we te weinig doen. Jammer dat er in de provincie, in tegenstelling tot landelijk, geen tussentijdse verkiezingen kunnen worden gehouden.

Dank u wel.

Motie M121-2021: Gedeeld vervoer, deel-limousines

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 1 oktober 2021;

behandelend het Statenvoorstel 54/21 Tweede bestuursrapportage 2021;

constaterende dat

- Gedeputeerde Staten willen zorgen voor een 'passend aanbod van gedeelde mobiliteit';
- de indicator in de bestuursrapportage hiervoor niet op <groen> staat;
- Gedeputeerde Staten 'de ontwikkeling en het gebruik van slimme mobiliteitsdiensten' willen stimuleren (Smart Mobility);
- ook deze indicator niet op <groen> staat;

overwegende dat:

- Gedeputeerden gebruikmaken van limousines met chauffeur;
- in een dergelijke limousine minstens drie passagiers comfortabel vervoerd kunnen worden;
- 'gedeelde mobiliteit' ook met deellimousines mogelijk kan zijn, door bijvoorbeeld ambtenaren of volksvertegenwoordigers mee te nemen die een bestemming hebben op of nabij de voor de gedeputeerden geplande routes;
- als de wil hiertoe bij gedeputeerden aanwezig is er nog slechts een oplossing gevonden moet worden om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen voor de limousine-ritjes, een 'slimme mobiliteitsdienst' derhalve;

verzoeken gedeputeerde Staten:

- de door hen gebruikte limousines aan te bieden als gedeelde mobiliteitsoplossing;
- Provinciale Staten te informeren over concrete stappen daartoe, zodat
- voor het einde van het jaar 2021 minstens 50 procent van de limousine-ritten en de daarin afgelegde kilometers met meer dan 1 passagier worden gereden;
- het aantal ritten en de afgelegde kilometers met meer dan een passagier in de provincie-limousines voor het jaar 2022 als indicator te gebruiken (met als doelstelling > 50 procent);

en gaan over tot de orde van de dag."

Willem Rutjens, Groep Rutjens.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer De Bie van Groep De Bie.

De heer **De Bie** (Groep De Bie): Dank u wel.

Voorzitter. Het wordt zo langzamerhand een herhaling van zetten. We zouden er bijna moedeloos van worden, maar ik blijf hopen dat onze boodschap ooit in de geesten van onze provinciebestuurders zal nederdalen. De burap geeft ons een niet zo rooskleurig inkijsje in de plannen van het college. We zien een tijdperk opdoemen waarin het financieel allemaal niet zo nauw wordt genomen. Dat past ook in deze tijdgeest, waarin men kennelijk de overtuiging heeft dat geld gratis is. Het college volgt daarin het voorbeeld van zijn grote broertjes in Den Haag en Brussel. De miljarden euro's aan door de ECB opgekochte staatsobligaties, aan energiesubsidies en aan coronahulp vliegen je daar om de oren en op onze eigen Brabantse manier doen we daar nog een schepje bovenop. In het bedrijfsleven, in de buitenwereld, bestaat een bekend gezegde: het maakt niet uit wat het kost, zolang het maar meer oplevert. Daar sluit ik me bij aan, maar ik wijs er meteen op dat in het bedrijfsleven, en ook bij de burgers, een fundamenteel andere kijk bestaat tegen de opbrengstenkant. Daar gaan uitgaven en hard meetbaar resultaat namelijk hand in hand. Lezende de burap, lijkt het normaal om geld uit te geven zonder harde succescriteria. Dat zou de provincie, die met publiek geld handelt, niet moeten doen. Helaas, wederom blinkt het college uit door het achterwege laten van harde succescriteria. Er wordt nauwelijks beschreven wat men wil bereiken, nee: op z'n best wordt

beschreven welke activiteiten worden ondernomen. Dat zijn niet bepaald de meetbare resultaten waar het Brabantse publiek recht op heeft en waar ze ook op rekenen.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik snap dat de heer De Bie graag naar de toekomst wil kijken en een aantal lijnen. Tegelijkertijd bespreken we hier eigenlijk de voortgang van de begroting 2021, uw eigen begroting, waarin u ook nog voor een groot gedeelte zelf voor de uitvoering aan de knoppen heeft gezeten. Ik zou graag uw reflectie willen weten-, want u heeft er heel dichtbij gezeten en gezien hoe dingen werken, als u nou eens reflecteert op deze begroting, die u zelf opgesteld en deels uitgevoerd heeft, wat zijn uw leerpunten dan hierin, waarvan u zegt van: hé, dat wil ik nou eens meegeven aan de Staten, dat zouden we anders moeten doen?

De **voorzitter**: De heer De Bie.

De heer **De Bie** (Groep De Bie): Nou, dat vind ik wel een heel wijde- U wilt eigenlijk de leerpunten op de hele begroting, begrijp ik dat goed? Ik vind het lastig om uw vraag te beoordelen, excuseer.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ik geef u iets meer bedenktijd dan daarmee. We spreken hier over de voortgang van uw eigen begroting. U geeft een aantal hele kritische dingen aan, en terecht, denk ik. Alleen, dan vraag ik me af: kunt u eens reflecteren op de begroting die u zelf in elkaar gezet heeft en waarvan u nu ziet dat een aantal dingen helemaal niet lopen, en waarvan u zegt: hé dat zou ik op een andere manier doen en dan zou ik eigenlijk de Staten willen oproepen om dat op een andere wijze te doen? Dan komt u ook constructief met een aantal wijzigingsvoorstellen, oplossingen, hoe we het beter kunnen doen en hoe we de resultaten zelf kunnen bereiken. Ik denk dat we dat wel mogen vragen ook aan partijen die zelf voor een gedeelte verantwoordelijk zijn geweest voor deze begroting en de uitvoering ervan.

De heer **De Bie** (Groep De Bie): Uw vraag is wel erg uitgebreid. Ik zal kort antwoord geven. Kijk ik naar deze burap, dan denk ik dat het geld dat extra wordt uitgegeven, dat dat onverantwoord is. Onze fractie van BVNL Noord-Brabant wil dat niet. Wij denken dat dat op lange termijn ook niet houdbaar is en dat we problemen naar de toekomst schuiven. Voor het overige heeft onze fractie altijd gehamerd op harde succescriteria. Er wordt al heel veel over gesproken en we kunnen dit helemaal doornemen, maar ik vind het iets te uitgebreid eerlijk gezegd. Kijk, ik constateer dat er heel veel activiteiten worden beschreven. We gaan zelf al projecten doen en we gaan 30 projecten financieren. Ik noem dat geen harde succescriteria. Het is een heel hardnekkig iets, het is ook heel moeilijk, ik begrijp dat. Ik heb inderdaad dicht bij het vuur gezeten en ik heb ook gezien dat er heel veel goede dingen gebeuren, maar nog steeds denk ik dat het onze plicht is als volksvertegenwoordiger dat wij hier strakker op gaan koersen en ik zou iedereen willen uitnodigen om in dat opzicht voorstellen te doen. Maar heel concreet: wat gaan we doen, welk concreet meetbaar resultaat moet het hebben? Af en toe zie ik dat wel terug, maar ook niet altijd.

De **voorzitter**: Er is nog een interruptie, mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dank je wel, voorzitter. Toch even een reflectie op hetgeen de collega van ChristenUnie-SGP hier aanvoert, die eigenlijk zegt: ja, maar beste collega, dat beleid hebt u toch zelf voorgesteld? Maar ik denk dat de collega niet gehoord heeft wat ik zojuist in mijn betoog heb aangevoerd, namelijk dat in dit voorstel gewoon keurig staat dat het referentiekader de begroting 2020 is. Dat is die begroting uit die allereerste bestuurscoalitie en dat beleid hebben we eigenlijk nauwelijks zien veranderen.

Twee coalitiebesturen later is het nog steeds hetzelfde. Dat blijkt ook, het zit gewoon in de geest van het VVD-college. Hoe kijkt de collega daartegen aan?

De **voorzitter**: Ik laat hem kort reageren, maar aan het woord is uiteindelijk de heer De Bie.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Indachtig de woorden van de GroenLinks-fractie: het is soms wat lastig om uw inhoudelijke opmerkingen goed te voeden met de woorden die u daaromheen zegt. Maar ja, het vorige coalitieakkoord was ook voortbouwend op het coalitieakkoord dat we als eerste hier hadden in de Staten. Dat neemt niet weg dat volgens mij de heer De Bie-, en ik probeer hem ook juist inhoudelijk daarop te bevragen, want ik wil gewoon die leermomenten van een partij die als eerste ook aan die knoppen heeft gezeten, die daar een begroting in elkaar gezet heeft waarvan we nu eigenlijk de voortgang met elkaar bespreken en de knelpunten daarin, heel serieus weten, want volgens mij kunnen we daar ook iets van leren. Dat is een andere vraagstelling dan wat u zegt, dat u al meteen conclusies gaat trekken in uw eigen betoog. Ik probeer het in een vraagstelling te doen en de ervaring van de heer De Bie van het afgelopen jaar als verantwoordelijke voor het bestuur daarin ook mee te nemen.

De **voorzitter**: De heer De Bie gaat verder.

De heer **De Bie** (Groep De Bie): Dank u wel, voorzitter. Wij gaan een toekomst tegemoet waarin de juridische rangschikking als Natura 2000 belangrijker is dan het verbreden van wegen of het bouwen van woningen, een toekomst waar in projecten onder het mom van maatschappelijk rendement verliezen worden genomen, zonder dat dat maatschappelijk rendement te kwantificeren is. Van links georiënteerde partijen kan men een dergelijke instelling verwachten, van de VVD verbaast het eigenlijk ook niet meer en de vraag of toekomstige generaties een dergelijke financiële huishouding zullen beschouwen als goed rentmeesterschap kan zelfs binnen het CDA niet met droge ogen bevestigend worden beantwoord.

Voorzitter, dan de datagedreven provincie. Datagedreven beleid kan veel goeds brengen, en misschien is het zelfs een zegen voor onze provincie, het is echter nutteloos als men verhardt in de weigering om harde succescriteria te hanteren. De datagedreven provincie wordt bovendien een vloek als het tot gevolg heeft dat de controlemaatschappij die we in de coronatijd uitgerold zien worden onze burgers in de persoonlijke levenssfeer tot in de eigen woning achtervolgt, maar dat is weer een heel andere discussie.

Ten slotte, voorzitter, wordt 2 miljoen euro vrijgemaakt voor verduurzaming van het provinciehuis. Verduurzaming en 2 miljoen, het zijn woorden die in deze tijd nog nauwelijks indruk maken. De fractie van BVNL Noord-Brabant vreest dat verduurzaming van ons provinciehuis zich laat vergelijken met het aardgasvrij maken van onze wijken en we weten allemaal hoe succesvol dat is gegaan.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer De Bie. Het woord is aan de heer Van der Wel, Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dank u wel.

Voorzitter. Een zorgenkind voor onze fractie is nog altijd natuur. De jaarlijkse doelstellingen in hectaren staan in het schema van het Statenvoorstel netjes vermeld, maar we zien daar een enorme versnelling tot aan de einddatum 2027. We vragen ons serieus af of dit wel gaat lukken. Is dit realistisch, college? Kunt u ons daarin meenemen? Want natuuraanleg blijkt equivalent met trage processen. Het Groenontwikkelbedrijf is wel bezig, de uren worden besteed en de kosten zijn 1,1 miljoen euro per jaar, maar lang niet alle resultaten worden behaald. College, hebben we het GOB wel de juiste instrumenten meegegeven? Moeten we na twintig jaar praten over natuur niet gewoon onteigening gaan inzetten, of Provinciale Inpassingsplannen gaan maken? Want we hebben die afspraken natuurlijk gemaakt met het Rijk, met Europa, en die moeten we nakomen. En kunt u ons meenemen in de uitputting van het GOB? Want is er echt nog wel voldoende geld voor al die doelen en, zo nee, hoe gaan we die aanvullen? In ieder geval een tijdelijke oplossing wat

onze fractie betreft is om meer biodiversiteit in dat natuurnetwerk te creëren, en dan met name de delen die wel zijn aangekocht, maar nog niet zijn ingericht omdat nog niet het totale pakket is aangekocht, zo lezen we in de beantwoording van de vragen. Maar biodiversiteit is toch ons doel? Is het spontaan laten groeien van tijdelijke natuur in het natuurnetwerk niet een kleine oplossing? Het is kosteneffectief, goed voor de natuur en we zien, ook in de beantwoording, dat het goed werkt in de gebouwde omgeving. We willen dus graag van het college weten wat zij hiervan vinden en daarvoor dienen we een motie in.

Goed om te lezen dat er extra geld komt voor de weidevogels. Met een goede landinrichting kunnen we veel bereiken, een relatief hoge grondwaterstand en een late maaidatum. Hier zit wat onze fractie betreft de oplossing. Maar hopelijk vindt het college ook dat, zoals met de aangenomen motie van de PVV, met een diervriendelijke aanpak ook moet worden bedoeld diervriendelijk, dus niet dat één soort mag worden gedood om een andere soort te behouden, oftewel: geen afschot van predatoren. Kan het college aangeven dat daarvan in ieder geval geen sprake is?

Het zal u niet verbazen dat de Partij voor de Dieren al een aantal maanden met smart wacht op het beleidskader Landbouw en voedsel, inclusief de bijbehorende uitvoeringsprogramma's eiwittransitie en mest. Er wordt nu gevraagd om 3 miljoen euro in de vorm van dertien fte's om dat beleidskader af te krijgen, en dat schept natuurlijk wel hoge verwachtingen. Voor die 3 miljoen euro verwachten wij een forse inzet op de landbouwtransitie, waarbij we stevige stappen zetten naar een landbouw die biologisch, grondgebonden, plantaardig en circulair is. De eiwittransitie is hierbij een belangrijke pijler en daar moeten we dan serieus middelen voor gaan inzetten, conform de aangenomen motie 'Landbouw is economie'.

De mestfabrieken mogen wat ons betreft in de ijskast blijven, en dan helpt het dat de SDE-subsidies voor mestvergisters door de Tweede Kamer zijn afgeschaft.

Voorzitter. De coronapandemie heeft ons een aantal zaken geleerd. Zo leerden we dat het thuiswerken een positieve invloed heeft op de drukte op de wegen. Files bestonden eigenlijk niet meer. Decennialang wegen verbreden heeft dat resultaat nooit opgeleverd en zo is het bewijs geleverd dat de oplossing voor het fileprobleem simpelweg minder vervoersbewegingen is en niet meer asfalt. We zien dat het college ook inzet op file mijden en drukte spreiden, en dat is goed, via Kruispunt Brabant en in overleg met ondernemers en het onderwijs. Maar het is wel zonde dat daar geen indicatoren voor zijn opgenomen. We hadden hiervoor een motie klaarliggen, maar bij nader inzien is het daarvoor niet het juiste moment. Zou het college in ieder geval kunnen toezeggen om in de begroting voor 2022 zo'n indicator wel op te nemen voor file mijden en drukte spreiden? Ik zie knikken bij het college en dat is positief.

Een mooie bijkomstigheid van minder verkeer op de weg is ook dat de uitstoot van stikstofdioxide en fijnstof lager is. Dat draagt bij aan een schonere lucht en dus een gezonde leefomgeving, en dat is belangrijk als we de Brabander drie gezonde levensjaren in 2030 erbij willen geven. We streven daar al naar met het Schone Lucht Akkoord. Het gaat dan om 50 procent gezondheidswinst uit de binnenlandse bronnen; ik heb ze net genoemd. We weten dat 40 procent van de luchtvervuiling uit die binnenlandse, niet natuurlijke bron komt, en dat is het deel waar de provincie grip op moet gaan krijgen. We streven naar die 50 procent winst, dus dat betekent dat we 20 procent omlaag moeten in die uitstoot. In deze burap wordt in ieder geval 2 miljoen euro extra uitgetrokken voor die brede welvaart, inclusief gezondheid. Wij vinden dat bij zo'n extra bedrag ook een indicator moet komen. Daarom dienen we een motie in om dat ook te gaan gebruiken voor die gezondheid en die monitor.

Over moties gesproken, voorzitter: het valt ons op dat de uitvoering van moties nogal eens op zich laat wachten – we hebben daar al eerder aan gerefereerd –, niet alleen moties die onze fractie heeft ingediend, het gaat om heel veel moties. De uitvoering van de motie 'Faunabeschermende maatregelen bij windturbines' bijvoorbeeld heeft best wel lang geduurd, maar het resultaat was er niet minder om. Complimenten daarvoor natuurlijk. Vraag aan het college is of ze voortaan bij aangenomen moties PS binnen korte termijn, vier weken, een notitie kunnen sturen over hoe ze het gaan aanpakken en aan welke termijn daarbij dan wordt gedacht. Dan hebben PS wat meer houvast en hoeven ze niet elke keer te refereren aan aangenomen moties, maar in werking gezet beleid.

Voorzitter, tot slot terugkijkend. Een voorbeeld van zo'n aangenomen motie is die van de afgelopen begroting over de provinciale verantwoordelijkheid voor de opvang van inheemse dieren. Vooralsnog hebben we daarover nog niets van het college gehoord. Ik heb begrepen dat er druk aan wordt gewerkt, maar moeten we als PS wellicht GS niet een zetje geven? We dienen daarom een motie in om op Dierendag, a.s. maandag, de Fauna Opvang Brabant alvast die 50.000 euro te geven die, naar zij gerapporteerd hebben aan de provincie, nodig is om de tekorten aan te vullen. Zo maken we van deze aankomende Dierendag ook een Faunadag.

Dank u wel.

Motie M122-2021: Tijdelijke natuur in het NNB

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 1 oktober 2021;

behandelend Statenvoorstel 54/211 Tweede Bestuursrapportage 2021;

constaterende dat

- we achterblijven met het behalen van de doelen voor realisatie van het Natuurnetwerk Brabant (NNB);<sup>1</sup>
- een reden hiervoor is, dat er pas tot inrichting wordt overgegaan als alle gronden in een gebied zijn verworven;
- de aanleg van tijdelijke natuur op verschillende bedrijventerreinen succesvol is gebleken;<sup>2</sup>

overwegende dat

- het bij tijdelijke natuur gaat om natuur die zich over een beperkt aantal jaar spontaan ontwikkelt op bijvoorbeeld braakliggende bedrijventerreinen die wachten op realisatie van de uiteindelijke bestemming;
- aangegeven wordt dat dat een succesvolle aanpak is gebleken;<sup>3</sup>
- het braak laten liggen van nog in te richten natuurgebieden waarna de begroeiing zich spontaan kan ontwikkelen, ook een rol kan spelen in het vergroten van de biodiversiteit in delen van het NNB die nog niet zijn ingericht;
- door flora en fauna op deze wijze een tijdelijk leefgebied te geven, een kosteneffectieve bijdrage kan worden geleverd aan de versterking van de biodiversiteit enerzijds en natuurbeleving door de burger anderzijds;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- de mogelijkheden te onderzoeken om delen van het NNB aan te wijzen als tijdelijke natuur, zodat de begroeiing zich in die delen spontaan kan ontwikkelen;
- om te (laten) inventariseren welke gebieden mogelijk in aanmerking komen voor tijdelijke natuur;
- op basis van die inventarisatie gebieden aan te wijzen waarop tijdelijke natuur zich spontaan kan ontwikkelen;
- Provinciale Staten hierover te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag."

<sup>1</sup> Bestuursrapportage 11-2021, pag. 26

<sup>2</sup> <https://www.tijdelijkenatuur.nl/projecten/noordbrabant/>

<sup>3</sup> <https://www.tijdelijkenatuur.nl/voorbeeldprojecten/>

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Motie M123-2021: Indicator voor schone lucht

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 1 oktober 2021;

behandelend Statenvoorstel 54/211 Tweede Bestuursrapportage 2021;

constaterende dat

- de financiële consequenties van het 'Addendum op bestuursakkoord 2020-2023' zijn verwerkt in deze bestuursrapportage, waaronder de toekenning van 2 miljoen euro voor Brede welvaart, inclusief Gezondheid;

overwegende dat

- de toekenning van 2 miljoen euro voor Brede welvaart, inclusief Gezondheid, een uitbreiding van het beleid betreft;
- er een duidelijke oorzakelijke relatie is tussen schone lucht en gezondheid;
- de centrale doelstelling uit het Schone Lucht Akkoord (SLA) is dat we streven naar 50% gezondheidswinst uit binnenlandse bronnen in 2030 ten opzichte van 2016;
- gemiddeld 40% van de luchtvervuiling in Nederland uit binnenlandse bronnen komt, en 50% gezondheidswinst van 40% luchtvervuiling, 20% van de totale luchtvervuiling betreft, en dat het deel is waar we als provincie grip op moeten hebben;
- met de Brabantse Uitvoeringsagenda SLA 2021-2030 wordt toegewerkt naar de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie voor stikstofdioxide en fijnstof;
- er nog geen indicator van de verbetering van de luchtkwaliteit is opgenomen;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- in de uitbreiding van het beleid voor Brede welvaart, inclusief Gezondheid, rekening te houden met het bijhouden van de waarden van stikstofdioxide en fijnstof in Brabant, ter voorbereiding van een kwantitatieve indicator voor verbetering van de luchtkwaliteit;

en gaan over tot de orde van de dag."

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren.

Motie M124-2021: Dierendag is Faunadag

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 1 oktober 2021;

behandelend Statenvoorstel 54/211 Tweede Bestuursrapportage 2021;

constaterende dat

- op 13 november 2020 de motie 'Provinciale verantwoordelijkheid voor opvang van inheemse dieren' is aangenomen;<sup>1</sup>
- stichting Fauna Opvang Brabant aanspreekpunt is voor opvang in Brabant;

overwegende dat

- PS vooralsnog niets over de uitvoering van de motie hebben vernomen;
- opvangcentra voor inheemse dieren het water aan de lippen staat;
- een evaluatie uitgevoerd voor de provincie Noord-Brabant laat zien dat er gemiddeld 50.000 euro per jaar nodig is;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- op 4 oktober (Dierendag) 2021 een bedrag van 50.000 euro over te maken aan Fauna Opvang Brabant;
- hiervoor de risicoreserve Natuur aan te spreken en de risicoreserve Natuur bij de begroting aan te vullen met 50.000 euro uit de vrij besteedbare middelen;

en gaan over tot de orde van de dag."

<sup>1</sup> <https://noordbrabant.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/a4d9d106-257f-48d7-a010-dc083b98ea4b?documentId=61f69bcb-fe90-4044-97eb-afedd88f1869>

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren.

Deze motie is later gewijzigd in de volgende motie:

Motie M124A-2021: Dierendag is Faunadag

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 1 oktober 2021;

behandelend Statenvoorstel 54/211 Tweede Bestuursrapportage 2021;

constaterende dat

- op 13 november 2020 de motie 'Provinciale verantwoordelijkheid voor opvang van inheemse dieren' is aangenomen;<sup>1</sup>
- stichting Fauna Opvang Brabant aanspreekpunt is voor opvang in Brabant;

overwegende dat

- PS vooralsnog niets over de uitvoering van de motie hebben vernomen;
- opvangcentra voor inheemse dieren het water aan de lippen staat;
- een evaluatie uitgevoerd voor de provincie Noord-Brabant laat zien dat er gemiddeld 50.000 euro per jaar nodig is;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- op 4 oktober (Dierendag) 2021 een bedrag van 50.000 euro over te maken aan Fauna Opvang Brabant;
- hiervoor dekking te zoeken binnen de bestaande middelen;

en gaan over tot de orde van de dag."

<sup>1</sup> <https://noordbrabant.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/a4d9d106-257f-48d7-a010-dc083b98ea4b?-documentId=61f69bcb-fe90-4044-97eb-afedd88f1869>

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van der Wel. De heer Brouwers heeft het woord. Ik stel voor dat we eerst alle bijdragen af luisteren van uw Staten en dat we daarna schorsen. Het komt daarna wel eventjes ongelukkig uit, maar het college heeft er ook behoefte aan eventjes te spreken over de moties en het amendement die zijn ingediend. De heer Brouwers heeft het woord.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. 50PLUS wil op een paar programma's ingaan; meer is ook niet mogelijk, gezien de beperkte tijd. We gaan dan vooral in op de programma's waarbij wat meer rode stoplichten staan.

Ik begin met programma 8, Infrastructuur en mobiliteit. 50PLUS krijgt veel vragen van senioren, maar ook van junioren. Hoe moet ik straks naar het ziekenhuis als de halte verdwijnt en ik twee kilometer moet lopen? Hoe moet ik reizen naar een andere stad, naar mijn familie, of naar school, als een lijn opgeheven wordt, of als de reistijd van tien minuten verlengd wordt naar een uur? Openbaar vervoer wordt onaantrekkelijker. De tijdsduur wordt langer en lijnen die verdwijnen komen niet meer terug. Bezuinigen is aan de orde van de dag. Ik wil er graag vier voorbeelden bij geven van de laatste tijd. Chauffeurs van Arriva in Bergen op Zoom zeggen: de kleine kernen zijn de dupe, vooral in de avonduren en in het weekend. In Oud-Gastel is het openbaar vervoer in de oude kern verdwenen. In Berkel-Enschot wordt buslijn 9 afgeschaft, of de frequentie gaat omlaag. Het laatste voorbeeld is Rover, die zegt "we kijken alleen maar naar de kosten, terwijl de aandacht uit moet gaan naar de reiziger in het openbaar vervoer". Ze zeggen: "Vorm het transitieplan om naar een herstelplan, gericht op groei van het openbaarvervoergebruik". Voorzitter, 50PLUS zou graag van de gedeputeerde willen weten hoe wij de groei van de reizigers in het openbaar vervoer kunnen vergroten, vooral rekening houdend met 50PLUS'ers, die nu bijna 50 procent van alle inwoners van Noord-Brabant uitmaken.

Het tweede programma is programma 2: Ruimte en wonen. Voorzitter. De woningbouwopgave is enorm. 50PLUS wil graag weten wat er nu precies concreet gebeurt en wil de volgende punten – noem het

indicatoren – graag toevoegen bij de beleidskaders: 1. het stimuleren van de bouw van betaalbare woningen voor starters en ouderen; 2. het stimuleren van de bouw van levensloopbestendige woningen. Graag een antwoord van de gedeputeerde daarop.

Het derde programma waarover 50PLUS iets wil zeggen is Water en bodem. In de burap staan daar veel groene stoplichten, maar er staat ook een groen stoplicht bij de grondwatervervuiling, terwijl er zoveel vervuiling is van bodem, grondwater, oppervlaktewater et cetera. Voorzitter. We hebben een meeting gehad met inwoners, en er was een inwoner uit Deurne die met een heel ernstig verhaal kwam over het grondwater. Haar negenjarige zoon, nu 18 jaar, heeft er nog steeds last van. Het is haar levenstaak geworden om te bewijzen dat TNO en Arcadis het bij het verkeerde eind hebben. Voorzitter. Vervuiling van grondwater is desastreus voor de gezondheid. Het gaat om onze kinderen en kleinkinderen, niet alleen nu, maar ook in de komende eeuwen. Wat zijn de gezondheidseffecten hiervan in de naaste toekomst?

Verder, voorzitter: hoe zit het met stortplaatsen van drugsgrondstoffen in onze bossen? In kuilen storten criminelen hun afval en je moet welhaast je nek breken om deze stortplaatsen te vinden, zo goed zijn ze verborgen. Wat doet dat weer met ons grondwater?

En dan het oppervlaktewater. Ik ben deze week bij een ODZOB-meeting geweest bij de politie, waar het verhaal van synthetische drugs mij raakte. Drugshandelaren kiepen hun afval vanaf een brug in het water, zodanig dat het waterschap vastloopt, waarna we het water niet meer kunnen gebruiken. Voorzitter. Ik zou de gedeputeerde willen vragen hoe zij tegen de relatie drugscriminaliteit en grondwater/oppervlaktewater aankijkt en wat ze hieraan denkt te doen.

Dan een opmerking over het laatste programma, programma 7: Landbouw en voedsel. 50PLUS houdt van meten en daarom is het noodzakelijk het aantal meetpunten uit te breiden. Kan de gedeputeerde aangeven wat nu de status quo is?

En dan het laatste punt. De afgelopen maanden hoorden we dat Nederland miljarden voor het klimaat in Brussel op de plank laat liggen. Kan de gedeputeerde ons vertellen waarom dat zo is?

Dat was even mijn bijdrage in eerste termijn, voorzitter.

De **voorzitter**: Hartelijk dank mijnheer Brouwers. Lokaal Brabant heeft het woord, de heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, voor mij ook een ervaring om een keer vanaf deze kant jullie te kunnen toespreken. Dat heb ik nog niet gedaan, het is de eerste keer, en het ziet er goed uit kan ik u mededelen.

Geacht college, voorzitter en Statenleden. Ik had vijf minuten opgegeven, maar ik denk dat ik minder tijd nodig heb. De tweede burap is natuurlijk geen algemene beschouwing, laat ik dat vooropstellen. Wij willen hieraan graag een bijdrage leveren en dat doen we aan de hand van het addendum dat op 16 juli 2021 is toegevoegd voor een aantal portefeuilles uit programma's. U noemt deze ook in het voorliggende Statenvoorstel. Daarnaast zien we in het stoplichtenmodel dat bij een aantal programma's de oorspronkelijke beleidsdoelstellingen en te realiseren eenheden en projecten verre van gehaald worden; dat wordt met oranje en rood aangegeven en staat ook zo in de burap. Voorbeelden hiervan zijn de verantwoordingen voor de programma's 3, 4 en 9 en op een aantal andere plaatsen in de voorliggende burap. Een aantal oorzaken ligt natuurlijk ook in corona, een problematiek zoals deze in de bezetting van ons openbaar vervoer heel duidelijk naar voren is gekomen. Ik zal dadelijk serieus de motie lezen die is ingediend door PvdA, GroenLinks en CDA. Maar bij andere zaken is dat zeer zeker niet het geval, zoals realisatie in de doelstellingen in de programma's 3 en 4.

Lokaal Brabant wil een effectief, op uitvoering gerichte overheid. We zijn van mening dat het niet realiseren van afgesproken resultaten ook gevolgen moet hebben en we missen concrete stappen wat er nodig is om deze resultaten te kunnen bereiken. Lokaal Brabant wil dat de op 16 juli aangekondigde extra middelen voor de diverse programma's maximaal ingezet worden voor realisatie van projecten waar Brabanders profijt van hebben en niet voor het ontwikkelen van nieuw beleid, rapporten en onderzoeken, zeker in deze periode, waarin het zeer ongewis is welke richting het op zal gaan met het Rijksbeleid. Immers, als we naar

de voorliggende voorstellen kijken, zien we een uitdijende beleidsmatige provincie ontstaan in plaats van een effectief uitvoerende en samenwerkende provincie met tastbare resultaten voor de Brabanders.

Voorzitter, ik sluit af. Er leven bij Lokaal Brabant grote zorgen. Wij realiseren ons dat deze zaken aan de orde dienen te komen op een ander moment, zoals de behandeling van de begroting en het meerjarenperspectief. Daarom zullen wij daarop op dat moment nader terugkomen.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van den Broek. Dan geef ik tot slot het woord aan de heer Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter. Een lastig voorstel ligt hier voor wat ons betreft, want zoals u in de inleiding van het stuk aangeeft wordt hier gerapporteerd over de voortgang van de uitvoering van de begroting 2021, gericht op de afwijkingen. Maar vinden we dat ook terug in het voorstel dat hier ligt? Hebben we het hier daadwerkelijk over de vraag of ons beleid effectief is, bijvoorbeeld dat we alle plannen wel uitvoeren op het gebied van stikstofbeleid, maar hebben we daarmee het stikstofvraagstuk ook opgelost? Of bijvoorbeeld: we doen wel heel veel op het gebied van natuur, maar doen we dat ook effectief, zoals meer fracties hierover gesproken hebben? Voorzitter. Wij hadden graag willen zien in deze rapportage dat de gedeputeerde kwam met bijvoorbeeld "we hebben meer geld nodig voor de flexpool wonen, want we zijn zo effectief dat we dat verder in willen zetten", of: "we hebben geld nodig voor het OV, omdat we zien dat het aantrekt, maar tegelijkertijd zien dat bijvoorbeeld op het platteland lijnen wegvallen die we niet overeind kunnen houden". In dat licht had ik graag een vraag willen stellen aan de heer Verkade, want ik roemde eigenlijk wel dat u in uw maidenspeech al een motie durft in te dienen, niet ondertekend namens alle coalitiepartijen, waarin u oproept tot extra budget in de toekomst. Ik zou de heer Verkade willen vragen: is het niet aan de orde dat we in 2021 al moeten investeren omdat we nu al zien dat op tal van plekken in Brabant een leemte ontstaat in het openbaar vervoer, en dat we daar nu al in moeten investeren? Graag hoor ik daar in tweede termijn een antwoord op van de heer Verkade, want volgens mij zou dat ook een van de punten moeten zijn die in deze rapportage zouden moeten zitten.

Voorzitter. In tegenstelling tot dat gaat deze rapportage vooral over het vastleggen van geld vanuit het bestuursakkoord. En dan citeer ik toch even uit het addendum dat u zelf opgesteld hebt. "De 30 miljoen euro waar we het hier over hebben", zeggen de coalitiepartijen zelf, "reserveren we voor de financiële gevolgen van de afspraken in dit addendum en voor lopende dossiers waarvoor voorstellen in het kader van de begroting 2021 in voorbereiding zijn". Voorzitter, dat is het moment waarop we ook kunnen zien wat de uitwerking daarvan is. Op voorhand al de middelen gaan bestemmen, zonder dat die uitwerking er is, is op de muziek vooruitlopen. We zagen het al in de discussie over de inzet van natuurgelden, waar verschillend over gedacht wordt.

Voorzitter. We zien ook dingen terug in deze rapportage die vooruitlopen op beslissingen die nog genomen moeten worden. Denk bijvoorbeeld aan de zes fte voor vijf jaar voor het Regionaal Water- en Bodemprogramma. We hebben daar een week geleden een discussie over gevoerd, waarin we namens een aantal partijen aangegeven hebben, en ook toegezegd hebben gekregen, dat er een notitie gaat komen of en hoe die zes fte ingevuld kunnen worden. Om dan nu al te gaan besluiten, in dit stuk, om die zes fte voor vijf jaar vast te leggen, is op de muziek vooruitlopen en daarmee wordt geen recht gedaan aan de discussies die in de Staten gevoerd worden. Voorzitter. Ik houd dan ook een pleidooi om voortaan te werken met een echte afwijkingenrapportage, waarbij we hier praten over de bijsturing voor 2021 van inzet van middelen en ook effectief beleid. Op dit moment kunnen wij met de elementen die ik net genoemd heb, die hierin zitten en waar de Staten nu over beslissen, maar wat niet aan de orde is, geen goedkeuring verlenen aan deze rapportage en gaan we graag de discussie over de inhoudelijke invulling van die 30 miljoen euro en ook over beslissingen zoals de zes fte in het Regionaal Water- en Bodemprogramma aan op de momenten die daarvoor zijn.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Vreugdenhil. Daarmee zijn we gekomen aan het einde van de eerste termijn van uw Staten. Zoals ik net al heb aangekondigd, heeft het college nu behoefte aan een schorsing. We schorsen twintig minuten.

*Schorsing (11.22-11.50)*

De **voorzitter**: Dames en heren, bij dezen hervatten we de vergadering. Als eerste geef ik gedeputeerde Van der Maat het woord.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter, en dank u wel, Statenleden, voor al uw input en ook voor de aanmoedigingen, en soms reflecties, op de burap. Eerder is in de commissie S&V gesproken over de techniek en daarin hebben we teruggekregen dat in vergelijking met de vorige burap weer stappen voorwaarts zijn gemaakt – erg fijn om dat te horen –, en dat een goede balans is gevonden tussen beknopt en scherp en toch hier en daar iets meer de verdieping in waar dat nodig was. Dat vonden wij erg fijn. Ik zal een paar dingen behandelen ten aanzien van algemeen en financiën, OKB-indicatoren en dan twee, drie mobiliteitsonderwerpen per blokje, en dan hoor ik wel of ik iets vergeet uit uw interrupties.

Verschillende Statenleden hebben zich afgevraagd of de verwerking van het addendum wel klopt in de burap en of dat niet thuishoort bij de begroting, enzovoort. De heer Vreugdenhil sprak erover en ook de SP volgens mij. In de kern komt die ongeveer 30 miljoen euro nu op stelposten. Gedeputeerde Staten mogen daar nog niet aankomen. We doen het wel op stelposten, zodat – dat was ook de vraag van het CDA – we een beetje scherp kunnen houden wat nou vrij is en wat in aanleg al richting bestemming is gegaan. Zo moet u daartegen aankijken. De enige uitzondering daarop zijn volgens mij de middelen/capaciteit voor landbouw. Dat beleidskader, maar daar zal collega Lemkes straks over spreken, komt echt op heel korte termijn naar u toe. Als het gaat over die 2 miljoen voor de verduurzaming van het gebouw, of de 5 miljoen voor natuur: nu wordt de stap gezet richting stelposten, maar op al die onderdelen komt er nog een Statenmededeling, of via het beleidskader, of via een uitvoeringsagenda. Gedeputeerde Staten kunnen nog niet aan dat geld komen. U krijgt eerst een uitwerking, eerst beleid, en dan geld. Dat op dat thema.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Voor landbouw snap ik het, want dat gaat u in 2022 uitgeven, maar wat vloeit er nou voor bloed uit als u dit gewoon netjes bij de begroting doet, waarin ook de uitwerking zit en de totale afweging gemaakt kan worden. Kijk, dat u dat misschien met de coalitiepartijen heeft afgesproken, prima, maar wij als Staten zullen de totale begroting moeten beoordelen. Nu dwingt u ons eigenlijk om mee in te stemmen met de verdeling van de middelen. Is het niet veel slimmer om dat gewoon bij de begroting te doen, waar het daadwerkelijk hoort, en de middelen die u in '21 nodig heeft in '21 dan ook netjes te bestemmen? Daar hebben we geen enkele moeite mee, maar de rest graag netjes bij de begrotingsbehandeling in een totale afweging aan de Staten laten

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dwingen doen Gedeputeerde Staten natuurlijk nooit. Wij proberen u zo goed als mogelijk voorstellen te doen op basis van eerdere besluitvorming van PS. Het addendum behoort daartoe. Dat is gewoon een nieuwe actualiteit in dit begrotingsjaar. Het is dadelijk ook het bruggetje richting de vraag van het CDA: wij proberen u zo goed als mogelijk, zeker met teruglopende financiën, aan te geven hoe die verdeling er nou uit ziet. Nogmaals: al die onderwerpen komen nog als beslispunt terug. Nu zetten we hem op een stelpost, zodat u het goed kunt zien. En die 27 miljoen, moeten al die addendum-zaken daar nog van af? Nee, die is schoon dan ten opzichte van de addendum-zaken – ik kom dadelijk nog terug op uw vraag –, dat klik je nu als een soort van voor-reservering in. U wordt volledig op uw wenken bediend,

mijnheer Vreugdenhil: u komt over al die onderwerpen nog aan zet, uiteindelijk ook om ze te activeren richting de begroting. Dus dat gaat nog gebeuren en ik reken erop dat we hierover bij de begroting zelf nog komen te spreken.

De **voorzitter**: Ik ga zo het woord geven aan de heer Vreugdenhil en daarna aan mevrouw Van der Kammen, over hetzelfde onderwerp neem ik aan. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Waar ik moeite mee heb, is dat u ons in het Statenbesluit vraagt in te stemmen met die verdeling. In het debatje aan het begin hoorden we al dat de heer Gremmen probeerde te knabbelen aan de natuurmiddelen. Gezegd wordt dan "dat gaan we op een andere manier zien" en dergelijke, en dat zijn precies de discussies die erachter zitten en die ik hier in de Staten wil voeren bij de uitwerking van het programma. Als u nu al vraagt in te stemmen met deze verdeling, dan stemmen wij daar tegen, want wij willen de ruimte en de vrijheid houden om straks bij de begroting ook over deze middelen te beoordelen of ze op deze manier ingevuld moeten worden. Dan heb ik in ieder geval het goede besluit genomen om hiermee niet te kunnen instemmen op dit moment.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, inderdaad op ditzelfde punt. Het antwoord van het college is toch wel heel bijzonder, want de gedeputeerde zegt nu dat we het geld alleen maar reserveren en dat er straks nog een Statenmededeling over komt, maar dat is nu net de crux. Misschien willen wij als PS wel helemaal geen Statenmededeling en dat is ook helemaal niet in lijn met wat wij als antwoord op onze technische vragen hebben gekregen. Daarin is namelijk gewoon sprake van het vaststellen door PS, volgens het adagium 'eerst beleid dan geld'. Daar staat heel duidelijk in "eerst door PS vaststellen", en iets door PS vaststellen heeft niks met een Statenmededeling te maken. Dus ik zou daar toch wel een wat scherpere toezegging op willen hebben van het college.

De **voorzitter**: De heer Van der Maat.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, voorzitter, in reactie op beiden. Nogmaals, mijnheer Vreugdenhil, u doet uzelf echt te kort als u denkt dat het debatje rondom die vijf miljoen voor natuur hiermee klaar zou zijn. U gaat eerst een Statenmededeling krijgen en dan, zeg ik in de richting van mevrouw Van der Kammen, zoals ik net ook al aangaf, komen er uiteindelijk beslispunten na die Statenmededeling, om ze te activeren. Dat kan bij de burap zijn, dat kan op een ander moment zijn. Dus de scherpe toezegging die u zoekt heb ik volgens mij net al gedaan. Het klopt volledig zoals u het zegt. Alleen, in de Statenmededeling kondigen we het aan en dan kunt u agenderen, kunt u aangeven of u daarover met elkaar in debat wilt of niet. Uiteindelijk komt bijvoorbeeld die vijf miljoen op basis van de eerdere Statenmededeling via een besispunt op de burap. Dus het is eerder dat ik zeg "moet ik het er zo vaak over hebben?"; dat zou bijna de tegenzijde zijn. We gaan bijna in een drietrapsraket die middelen met elkaar uiteindelijk toevoegen, als u dat als Staten in meerderheid natuurlijk een goed idee vindt.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil en dan mevrouw Van der Kammen.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Nou, laat ik dan tegenover die drietrapsraket van de heer Van der Maat een drietrapsfuik zetten waar je niet meer uit komt, omdat je al een keer ingestemd hebt en vervolgens dan de volgende stap moet zetten. Dat is precies waarin ik het budgetrecht van de Staten overeind en scherp wil houden, omdat de begrotingsbehandeling ervoor is om integraal een afweging te kunnen maken tussen alle begrotingsposten. Hier wordt er al een schot tussen gezet waar je eigenlijk niks meer over te vertellen hebt en dat tast het budgetrecht van de Staten aan, tast ook het debat dat we straks

bij de begroting hebben aan, en daarom roep ik eigenlijk alle Statenleden op: behoud uw eigen rechten en leg u nu niet vast in deze middelen, waardoor je straks niet meer terug kunt, behalve dat je nog iets over de inzet van de middelen mag vinden.

De **voorzitter**: U moet zo meteen, denk ik – dat moest ik ook –, iets verder van de microfoon af gaan zitten. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik kan alleen maar beamen wat ik mijn voorganger, mijn collega van de ChristenUnie, hoor zeggen en ik voeg eraan toe dat ik het bespreken van een Statenmededeling – sorry, voorzitter – weinig statuut vind hebben. Ik zou toch gewoon op het moment dat wij van ons begrotingsrecht gebruikmaken, van ons voteringsrecht om middelen vrij te geven, daar een serieus Statendebat over willen kunnen voeren, inhoudelijk en financieel.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Maat.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik heb aanvullend eigenlijk niet veel te zeggen, want dan vallen we in herhaling. Provinciale Staten zijn ieder moment, bij iedere burap, bij iedere begroting, bij de jaarrekening, volledig in positie en u kunt gewoon tegen voorstellen stemmen. U doet eigenlijk precies wat vandaag gevraagd wordt. U kunt het debat nu voeren, u kunt het bij de begroting voeren, u kunt het straks ook nog een keertje voeren; dit is de aankondiging van de verwerking straks.

Voorzitter, dan ga ik door met een vraag van het CDA: die 27 miljoen, hoe vrij is die nou? Even een sneak preview – dat doe ik dadelijk nog een keer – in de begroting die eind volgende week naar u toe komt, mits natuurlijk de besluiten vandaag worden genomen: daarin ziet u ook weer die 27 miljoen staan. Vervolgens zullen we ook aangeven dat we echt met teruglopende financiën te maken hebben, zowel structureel als incidenteel. En ten aanzien van die 27 miljoen zien we door de oogharen heen wel gewoon al een aantal dossiers op ons af komen, een aantal dossiers waar u zelf opdracht voor heeft gegeven, zoals bijvoorbeeld bij de bespreking van de perspectiefnota. Daar duiden wij op: dat zal ten koste moeten gaan van die 27 miljoen, als u daartoe bereid bent. In het addendum staat nog iets over bibliotheken en het onderzoek dat we daarop te doen hebben, en de GOL, zoals u weet. Dus nou ja, dat lijstje hebben we keurig voor u opgeschreven, zodat heel helder is: die 27 miljoen ligt op de plank, aanvullend natuurlijk op de 15 miljoen die echt over onvoorziene zaken gaat. Ook voor die 27 miljoen zien we door de oogharen heen al dat het heel erg krap wordt, maar goed, die discussie gaan we tegen die tijd voeren.

Wat we ook in de begroting doen is schoon opleveren positioneren. Daarmee kom ik onder andere ook bij een vraag over het OKB, ook in relatie tot energie. Er is structurele begrotingsruimte en wij zullen in de begroting aangeven dat wij in de traditie van schoon opleveren staan, dus ook een nieuw bestuur in positie willen brengen om opnieuw te kunnen investeren. Het betekent dat je een stevige structurele ruimte houdt voor volgende besturen en dat wij wel nog een aantal dingen te doen hebben om het schoon op te leveren, onder andere op OKB. We denken dan inderdaad aan het energieteam, maar we denken ook aan het CIO Office. Ook bijvoorbeeld als het gaat om indexatie rondom VTH spelen daar vraagstukken en ook rondom een aantal andere dossiers spelen daar vraagstukken. Dat komt allemaal via de begroting naar u toe. Het signaal dat de PvdA afgeeft op energie hebben we scherp in het vizier. We zijn nu in de breedte bezig om daarnaar te kijken. De begroting '23 vinden wij eigenlijk een moment om dat dan ook schoon door te geven. De PvdA kan ik verzekeren dat deze bovenaan staat.

Door de Partij voor de Dieren is gevraagd of het niet wat sneller zou kunnen met de moties en toezeggingen en de systematiek daarop. Wat GS betreft is er een goede systematiek, maar ik heb uw opmerking vooral zo begrepen dat wij wat beter onze best moeten doen om die actueel te houden, vooral de realisatie van die toezeggingen en moties. We hebben net met elkaar besproken, en dit is een extra aanmoediging, om a.s. maandagochtend om negen uur nog even heel goed te kijken of we wel alles gefixt hebben wat voor

de begroting gefikst moet zijn. Dus ik zou het niet in de aanvulling van de systematiek willen zoeken, maar vooral in misschien nog iets beter ons werk doen. Dank voor die aanmoediging.

En dan nog één ding in de categorie financiën-breed, zal ik maar zeggen, ook in de richting van de heer Vreugdenhil naar aanleiding van zijn opmerking over die 6 fte voor het RWBP. Alles rondom de fte's en in die tabel is ook terug te voeren op eerdere communicatie richting uw Staten. Dus voor de zomer heeft u daar een Statenmededeling over ontvangen. Het kan zijn dat het net weer even iets anders staat op de actualiteit van een themasessie, maar de logica is, net als de middelen waar we het net over hadden, ook voor het OKB: er zijn alleen besluiten in een burap die echt terug te voeren zijn op eerdere Statenmededelingen, of beleidskaders of anderszins.

Dan – want ik weet dat ik tempo moet maken-

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Dan geef ik u iets meer tijd om hier nog wat uitgebreider op in te gaan. Inderdaad, er ligt een voorstel RWBP, dat we vorige week besproken hebben, waarin die 6 fte staan en waarover we in december gaan besluiten. In de themasessie die we gehad hebben is de inzet van die 6 fte nadrukkelijk met elkaar besproken, waarbij er ook een toezegging ligt om te kijken hoe die ingevuld moeten worden en of die wel op deze manier met 6 fte ingevuld moeten worden. Dat er ook een Statenmededeling ligt waarin u dat aankondigt, die vervolgens geagendeerd wordt door de Staten om dat te bespreken, waarin we dit in discussie brengen, is precies het punt waarover we nog in discussie zijn als Staten, die u hier in de begroting zet. En als ik hem dan lees, dan staat er gewoon dat de consequenties worden verwerkt in de begrotingswijziging bij het eerstvolgende S&V-document, in casu deze bestuursrapportage, zie de tabel. Dus wij beslissen gewoon over die 6 fte hier, terwijl wij hierover als Staten nog volop in discussie zijn. Dit is nou exact een van die punten waarbij het college denkt “we hebben een Statenmededeling gestuurd, we zijn klaar” en waarbij de Staten zeggen “nee, hier hebben we een discussie over met elkaar en we vragen aanvullende informatie”.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Klopt. Die 6 fte's van het RWBP zijn in algemene zin in de visie klimaatadaptatie natuurlijk al veel eerder aangekondigd en in concrete zin uitgewerkt in die Statenmededeling. Volgens de systematiek – maar laat me daar in tweede termijn even op terugkomen –, op het moment dat die Statenmededeling niet geagendeerd wordt, is het gebruik hier dat we inderdaad over kunnen gaan tot effectuering in de burap. Laat me heel even nagaan hoe dat zit met die Statenmededeling, want als het zo is, dan zou die daar in de systematiek prematuur kunnen zijn, maar ik wil het even scherp nazoeken en dan kom ik er in tweede termijn op terug.

Dan kom ik bij een aantal onderwerpen op mobiliteit, beheer en onderhoud. Even voor alle duidelijkheid: er is geen achterstand in beheer en onderhoud en dat gaan we ook echt niet laten gebeuren. Er komen wel financiële problemen aan, daar is ook al eerder over gesproken. De nieuwe stikstofwet biedt, denk ik, ook wel wat meer mogelijkheden. Omdat de gebruiksfase niet verandert bij beheer en onderhoud, kunnen we daar hopelijk met een hoger tempo gewoon onze projecten realiseren. We hebben ook al problemen rondom indexatie aangekondigd en daarnaast hebben we vanwege een groter areaal sowieso een stevig tekort op beheer en onderhoud. Op latere momenten komen we daarop terug, bij de a.s. begroting, maar ook in het voorjaar van '22. Het is een thema dat heel erg belangrijk is en ik hoor ook dat u het een belangrijk thema vindt, dus we zullen ervoor zorgen dat we daarover tijdig met u in gesprek gaan.

Motie 119 van de PVV ontraad ik, eigenlijk omdat we met de zaken die daarin staan echt al bezig zijn. Kijk naar Veldhoven: a.s. zaterdag gaan we de N69 gelukkig openen op basis van een ADC-toets. We hebben afspraken via SmartwayZ met het Rijk. We lopen daarin voorop. Als er één provincie is die alles uit de kast trekt om stikstof geen probleem te laten zijn voor beheer en onderhoud, zijn wij het wel. Motie 119 wordt dus ontraden.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, dank je wel. Ik hoor het college hier zeggen dat er helemaal geen achterstand is wat betreft het onderhoud, maar in de burap staat toch echt: "De uitvoering van planmatig onderhoud wordt steeds lastiger door vertraging in projecten door stikstof en vertraging bij de RvS". Het betekent dat het planmatig onderhoud dus wel degelijk onder druk staat. Dat, in combinatie met een flinke achterstand in de meeste doelen en projecten op het gebied van mobiliteit, maakt dat wij er toch wel degelijk voor willen pleiten om onze motie serieus te overwegen, want die maakt dat dat onderhoud niet onder druk hoeft te komen staan.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Zeker, voorzitter, er zijn absoluut problemen, anders had het ook niet zo enorm oranje in de ogen geschenen als je de mobiliteitspassage in de burap openslaat. Ik ben alleen blij – daarom begon ik even over die stikstofwet – dat we voor de komende periode echt dat tempo weer stevig kunnen oppakken. Gelukkig is het niet zo dat, als het gaat over veiligheid bijvoorbeeld, we daar echt in de problemen zijn gekomen. De zaken die u noemt in de motie zijn op zich goede dingen, maar ja, die zijn we aan het effectueren. We passen een ADC-toets toe als dat zinvol is en we hebben aanvullende afspraken met het Rijk gemaakt. Ik ben heel erg blij dat u eigenlijk zegt: goed beleid. Misschien moet ik er nog meer over communiceren als gedeputeerde, dat zou kunnen, maar datgene wat u voorstelt is wat we doen. Ik zou het ook niet oké vinden als we door die motie nu aan te nemen-, ja, dan zou ik eigenlijk zeggen dat ik niet al op het hoogste tempo bezig ben en dat is ook een beeld dat ik niet wil laten ontstaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, dan is het toch wel heel raar te constateren dat die onderwerpen in de burap allemaal hartstikke oranje zijn en er niks op koers ligt. Het college geeft zelf aan dat dat gewoon komt door de stikstofproblematiek. Daar kun je van alles van vinden, en daar hebben wij ook onze gedachten over, maar onze fractie wil zo graag zien dat het college alles, maar dan ook alles, uit de kast trekt om die vertraging te voorkomen en daar waar die al ontstaan is, op te lossen. Want het is toch wel echt een serieus probleem. Wat gaat u daaraan doen?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Zeker, voorzitter, en dank voor de aanmoediging. Kijk, als u nu iets in uw motie noemt wat we nog niet doen, dan ben ik van harte bereid om te zeggen "briljant idee, mevrouw Van der Kammen, dank u wel, daar gaan we mee aan de slag", maar wat ik nu vooral moet doen is de dingen die in uw motie staan toepassen, vooral blijven doen eigenlijk wat u voorstelt dat we zouden moeten gaan doen. Dus dank voor die aanmoediging. We blijven op dat tempo doorgaan en ik ben vooral blij dat we nu eindelijk dat stikstofmonster in dat opzicht gewoon wat beter onder de knie beginnen te krijgen. De belangrijkste randvoorwaarde daarvoor is dat er juridisch houdbare richtlijnen vanuit het Rijk komen, dus ik kijk erg uit naar die A15-uitspraak.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen tot slot.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Ik ben niet tevreden met dit antwoord. Ik bedoel: de boel is helemaal oranje en u zegt "er staat niks in wat we niet al doen". Dan zou ik u toch willen aansporen om naar nieuwe middelen te zoeken – dat zegt onze motie ook, we noemen er slechts een voorbeeld in – en vertel ons dan inderdaad maar heel snel welk onderste u al uit de kast hebt gehaald om de problemen op te lossen. Kunt u daar dan in ieder geval iets voor ons betekenen?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Nogmaals: als u een middel noemt dat ik nog niet ken, wat soelaas zou bieden om voorwaarts te gaan, kijk ik opnieuw naar de motie. Dat zie ik nu niet staan. En op het punt

van externe saldering: kijk naar wat we bij de N65 doen, we halen alles uit de kast. Ik heb geen aanvullende informatie op dit moment, maar mijn deur staat altijd open om te kijken hoe het tempo nog verder omhoog kan.

Voorzitter, dan ga ik door naar het thema OV. Gelukkig – ik heb het net nog even uitgevraagd – zijn we voorzichtig positief over de ontwikkeling: 70 procent ten opzichte van pre-corona waar we nu in zitten. De redenering zoals we die op diverse momenten hebben gehad, ook met de commissie-OV en ook hier in deze zaal, is wel nog even dezelfde. Als onderdeel van afspraken met het Rijk hebben we te maken met -10 procent afschaling, wat gewoon te maken heeft met het feit dat er veel minder mensen in het OV zitten. Ik heb toegezegd dat we alleen afschalen op plekken waarvan we zeker weten dat het niet zo is dat we daardoor mensen voor altijd uit het OV verliezen. Als er wordt afgeschaald, zijn we altijd meteen met de gemeente in gesprek en daar gebruiken we ook middelen voor, sterker nog: die 3,7 miljoen is mede bedoeld om voor de langere termijn maatwerkoplossingen te vinden. Zodra we kunnen opschalen, gaan we opschalen, maar we moeten ook heel goed in de gaten houden dat we geen lege dienstregelingsuren gaan bijzetten, want dan gaat het Rijk tegen ons zeggen “u hebt het geld blijkbaar niet nodig, dus dan korten we u aan de achterkant op de Rijksuitkering”. Zo zitten we voortdurend in een balans. Ons team is superintensief bezig met de concessiehouders om die redenering overeind te houden. En echt waar: ook al zou die 3,6 miljoen nu niet vrijvallen en de opschaling zou soelaas bieden om met grote bussen mensen te kunnen vervoeren, dan zou ik morgen hier een voorstel neerleggen om die reserve leeg te trekken, als ik ook zou weten dat het Kabinet ons vervolgens niet gaat korten op de uitkering. Dat is hoe ik in de wedstrijd zit. Desondanks heb ik geen bezwaar tegen de motie, omdat ik ook heel goed proef bij u dat u een heel belangrijk signaal wilt geven om in deze lijn vooral het OV op te schalen zodra het kan. Dat is ook hoe wij werken. Ik wil zo snel mogelijk weer op die 90 procent zitten, zodat we los zijn van specials vanuit het Rijk. De ambitie is naar 100, 110, 120 procent, want het OV heeft absoluut toekomst in Brabant. Tegen motie 120 hebben we dus geen bezwaar.

In het verlengde hiervan kom ik bij motie 121 over de limousines. Ik vind de motie mooi, prikkelend, inspirerend, maar ik ga haar wel ontraden, temeer omdat ik denk dat onze opdracht, ook als GS-, ook als u ons hier om negen uur verwacht, proberen wij toch op de andere dagen van de week heel erg goed te kijken hoe wij in ons gedrag kunnen mijden, spreiden, enzovoort. Wij passen onze werkschema's daarop aan, dus we proberen zeker het goede voorbeeld te geven. Limousines hebben we niet, maar u zet ons wel aan het denken. De motie ontraad ik, maar in de geest van dat ook wij een voorbeeld hebben te stellen, zijn we natuurlijk absoluut actief.

Tot slot twee opmerkingen-

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Misschien kan de gedeputeerde daar iets dieper op ingaan. U ontraadt het omdat u het al doet, of ontraadt u het omdat er een technisch probleem is, of mag het niet van een of andere regel? Ik mis even de echte motivatie waarom het niet zou kunnen of mogen.

De **voorzitter**: De heer Van der Maat.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Die is meervoudig. In de eerste plaats: wij hebben geen limousines, ik zou niet weten waar die zouden moeten staan. Daarnaast vraagt u om een indicator. Nou ja, ten aanzien van indicatoren – die opmerking was ik nog vergeten –: er zijn een aantal opmerkingen over indicatoren gemaakt en daar hebben we echt spelregels voor, hoe we daarmee omgaan; nogmaals dank aan de Statenleden die zich daarvoor inzetten. Wat ons vooral te doen staat, is dat wij ons gedrag aanpassen aan hoe wij onze werkweek vullen. Dat zijn zowat redenen om deze motie te ontraden.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Eén vraag: als ik de indicator er nou uithaal, is het dan niet meer ontraden? Dat is één. En ten tweede: uit persoonlijke ervaring, zowel bij grote als kleine organisaties, weet ik dat dit gewoon wel werkt, gedeeld vervoer, ook bij hoge functies en dergelijke. Dus ik vraag mij nog steeds af waarom dat niet bij de provincie zou kunnen. Ik wil u graag het aanbod doen om u tools te geven waarom dat wel zou kunnen, om gewoon tips te geven hoe u dat wel zou kunnen doen.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik wil best een experiment met u aangaan, dat we het samen een keer proberen, en als het u dan nog steeds bevalt, dan kunnen we erover door praten. Ik pik u een keer op, zou ik zeggen. Maar even zonder gekheid: ik snap heel goed wat u doet, u wilt een signaal afgeven, en dat signaal is heel herkenbaar, maar desondanks zijn wij er geen voorstander van. Ik zou het ook niet zo'n goed idee vinden als de commissaris bij wijze van spreken vertrouwelijke gesprekken over burgemeestersbenoemingen voert en dat er vervolgens drie scholieren bij haar op de achterbank zitten. Dat lijkt me niet de meest ideale werkwijze.

De **voorzitter**: De heer Rutjens, tot slot.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ja, voorzitter, ik heb het niet over scholieren, ik heb het over andere mensen die ook op het provinciehuis moeten zijn, bijvoorbeeld ambtenaren, volksvertegenwoordigers. En nogmaals: ik ken het uit grote bedrijven, waar CEO's gewoon ook wel eens iemand meenemen, en een limousine kan ook een BMW of een Audi zijn. Dus het kan gewoon wel. En om nu net te doen alsof een gedeputeerde zo bijzonder speciaal is dat er niet iemand naast hem of haar in de auto kan zitten, vind ik toch richting enig dedain neigen.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Daarom had ik het ook niet over mezelf, maar over de bijzondere positie van de commissaris. Maar we gaan er geen beleid op voeren, dat is het punt. Geen enkel probleem dat er zo nu en dan mensen mee rijden, zeker als dat kan, sterker nog: dat hebben we regelmatig gedaan. Misschien is de vervolgvraag of we dat ook nog een keer moeten verantwoorden. Daar gaan we het allemaal over hebben, maar deze motie ontraad ik.

De **voorzitter**: De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, ik wil de gedeputeerde even wat bijstaan. We hebben natuurlijk een appontwikkeling staan in de gedeelde mobiliteit waarin deze keuze en ook deze mogelijkheden aangeboden worden. We moeten de kansen zien die daarin liggen en niet zozeer de beperkingen. Ik denk dat dat ook gezien moet worden. De app mobiliteit die we in West-Brabant hebben zou ik heel goed onder de aandacht brengen bij wie dan ook.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel, mijnheer Van den Broek, een mooi signaal.

De **voorzitter**: De heer Brouwers wil hier ook het woord over voeren.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, dank je wel, voorzitter. Ik wil de gedeputeerde ook een beetje helpen, dat er toch meerdere mensen gebruikmaken van wat 'limousines' worden genoemd. Ik kan me nog herinneren dat we heel veel boeren en tractoren hier om het gebouw hadden staan en dat we uiteindelijk, geloof ik, om half drie of half vier vertrokken, toen er helemaal geen taxi's meer waren, en dat mijnheer Van Merrienboer zei van "Jan-Frans, geen enkel probleem, we brengen jou naar Son en Breugel". Dus dat gaat net zo goed. Dank je wel.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel. Ook een mooi voorbeeld inderdaad.

Een vraag nog van de PVV: bereiden we ons voor op de WOO? Absoluut. Daar hebben we het gelukkig ook al meermaals over gehad.

Ten slotte ten aanzien van de Partij voor de Dieren over de indicator spreiden/mijden. Die is in ontwikkeling, er zit ook absoluut geen blokkade op of zo om die toe te voegen, maar dat kunnen we alleen doen als die indicator ook goed is. Ik zorg ervoor dat er een zin over in de begroting komt, niet dat we hem dan al hebben, maar wel om even aan te geven dat we met z'n allen zien dat dat een goede indicator zou kunnen zijn, maar ook deze weer wel via het proces zoals we dat hebben met de commissie S&V.

Voorzitter, dat was het in mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie door mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, dank je wel, voorzitter. Even voor de zekerheid, want misschien heb ik het gemist, maar ik meen nog geen reactie op ons amendement te hebben gehoord.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik heb één amendement gezien-

De **voorzitter**: Dat amendement gaat door mevrouw Spierings beantwoord worden.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dank u wel.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Mag ik ook nog even, voorzitter?

De **voorzitter**: De heer Brouwers

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik heb nog één vraag, maar het kan zijn dat ik het gemist heb: wat kunnen we doen aan de groei? Hoe krijgen we meer mensen in het openbaar vervoer, waardoor dat hele netwerk kan blijven bestaan? Hebt u daar al antwoord op gegeven?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Niet specifiek, wel bij het kopje OV, dat dat de ambitie is wat we op dit moment aan het doen zijn: ook samen met de landelijke inzet grote campagnes aan het voorbereiden. Wat we ook aan het doen zijn, is de gesprekken met het bedrijfsleven en met de onderwijsinstellingen voeren over ook daar spreiden/mijden, maar vooral ook met het bedrijfsleven, om meer gebruik te maken van het OV. Heel specifiek hebben we bijvoorbeeld gesprekken met bedrijven in de Brainportregio, waarbij we zelfs kijken naar nieuwe vormen van abonnementen, dus dat je het niet als individu doet, maar dat er bij wijze van spreken institutionele abonnementen komen. Dus over de volle breedte, ten aanzien van de vernieuwing, ten aanzien van de communicatie, ten aanzien ook van ja, Brabant loopt gewoon weer vol, het OV is dan echt the place to be om gewoon prettig te kunnen reizen. Dus we zetten over de volle breedte in om het openbaar vervoer zo snel mogelijk weer boven de 90, maar liefst nog gewoon boven coronatijden te krijgen.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik wil de gedeputeerde natuurlijk altijd helpen, maar als het erom gaat om groei te krijgen in het openbaar vervoer, zodat al die buslijnen niet wegvallen, is het misschien een idee om mensen die boven een bepaalde leeftijd zijn gratis te laten reizen.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dit is nou typisch zo'n onderwerp waarover we het heel mooi bij de begroting gaan hebben, mijnheer Brouwers!

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan heeft nu de heer Ronnes het woord, en om bij Boxmeer te blijven: ik zie net dat de nieuwe gouverneur van Limburg de heer Roemer is. Dus die kunnen we dan feliciteren volgens mij. De heer Ronnes heeft het woord.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, voorzitter, dank u wel. Zo, dat is nog eens nieuws!

Als ik kijk naar de vragen die gesteld zijn, ga ik als eerste naar de heer Gremmen van de VVD, die het aspect van binnenstedelijke ontwikkelingen ten opzichte van ontwikkelingen in het buitengebied aan de orde stelt. Ik kan u vertellen dat, als we terugkijken in Brabant, we al de verhouding 70:30 aan ontwikkeling zagen binnenstedelijk versus buitenstedelijk, en dat zal niet veranderen. Ook buitenstedelijke ontwikkelingen zullen op plekken nodig zijn, maar dat zal te allen tijde gebeuren langs de ladder van duurzame verstedelijking, omdat je die afweging hebt te maken, ook om gewoon houdbare plannen te hebben. Daarbij kan ik u melden dat met de nieuwe omgevingsverordening, die in de maak is zoals u weet, nog eens wat extra mogelijkheden komen op het terrein van de VAB-locaties, waarbij bij leegstaande agrarische complexen de mogelijkheid ontstaat om wat meer te doen aan de noodzakelijke woningbouw. Daar hoort ook meervoudig ruimtegebruik bij. Dat aspect hebt u ook ingebracht, met de vraag of ervan mag worden uitgegaan dat dat toegepast zal worden. Ja. Meervoudig ruimtegebruik is in essentie belangrijk en is eigenlijk ook het eerste principe om toe te passen als je naar duurzaam ruimtegebruik kijkt.

Dan ga ik naar de heer Thijssen, die informeerde naar de laatste stand van zaken met de GOL. Ik had gehoopt u wat positieve berichten te kunnen melden, maar we hebben deze week van de Raad van State te horen gekregen dat de uitspraak wederom met zes weken is uitgesteld. Het is voor ons nog onduidelijk wanneer er wel duidelijkheid zal komen. Het is echt afhankelijk van wanneer de Raad van State die uitspraak zal agenderen.

Mijn laatste onderwerp gaat over woningbouw, en dan pak ik de sprekers van D66, mevrouw Van Boxel, 50PLUS, de heer Brouwers, en Groep Rutjens, Willem Rutjens, even samen. Een aantal andere fracties heeft ook iets gezegd over woningbouw. In deze tussenrapportage zien we dat, als het om op lijn liggen, dat we naar de macro-getallen kijkend met 12.000 woningen per jaar, dat we op dat niveau zitten. Maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen, en daarom hebben we in de bestuursrapportage ook melding gemaakt van de 30.000 woningen die we te tekort hebben en de versnelling die daarbij hoort, dat, om voor de 30.000 woningen die we achterlopen een inhaalslag te maken, we echt naar versnelling moeten streven. We zien dat de inspanningen van de afgelopen tijd al effect sorteren. Bij de afgegeven bouwvergunningen kunnen we een beetje doorkijken naar volgend jaar, om te zien hoeveel woningen het volgend jaar gereed zullen zijn, en dan zien we dat we al op 12.500 zitten, dus we lopen omhoog. Maar dat is niet genoeg, dus we blijven inzetten, met de flexpool, met de stimulering van die woonvormen, met ook kijkend hoe we in onze procedures kunnen schakelen om gemeenten terzijde te staan, om die versnelling te bewerkstelligen. Binnenkort komen de nieuwe kwartaalcijfers op wonen naar buiten. Als we daarop inzoomen, zien we dat Brabant-breed die 12.000 gehaald wordt, maar dat er ook wel verschillen zitten bij gemeenten. Er zijn gemeenten die fors vooroplopen, er zijn gemeenten die, als je vanuit prognoses tewerk gaat, tegen de 200 procent aan productie zitten, maar er zijn ook gemeenten die eronder zitten. Wat ik eigenlijk de komende maanden vanuit GS wil doen is niet met het vingertje naar die gemeenten wijzen, maar kijken hoe we die gemeenten terzijde kunnen staan, om vooral bij de gemeenten die erop achterlopen die versnelling op korte termijn te bewerkstelligen. Ik kan het niet genoeg zeggen, en daar roep ik ook alle gemeenten altijd toe op: ga ook naar creatieve woonvormen kijken, kijk naar flexwonen, kijk naar tijdelijk wonen, kijk vooral ook naar de doelgroep aan de onderkant van de woningmarkt, want daar hebben we gewoon hard woningen voor nodig.

Volgens mij heb ik hiermee ook de beantwoording gedaan. Maar ik zie de heer Brouwers nog zijn vingers opsteken-

De **voorzitter**: Ik ook.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ik realiseer me dat ik nog één vraag moet beantwoorden, en die gaat over de indicator levensloopbestendig. Van het planaanbod van 145.000 woningen voor de komende tien jaar is volgens inschatting op dit moment 50 procent nulredenwoningen levensloopbestendig. Een indicator in een bestuursrapportage zou erg gedetailleerd zijn, maar we kunnen in onze analyses wel wat meer toelichting geven in een latere fase, om u daar wat meer inzicht in te geven. Overigens kan ik u melden dat we volop met de belangengroepen, ook vanuit senioren, aan tafel zitten, om te bekijken hoe we op dit moment die versnelling op dat terrein ook nog eens kunnen versterken.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Wij hadden ook nog de vraag gesteld hoe de Natura 2000-problematiek stikstof eventueel uitwerkt op woningbouw, want dat blijkt wel een factor te zijn bij mobiliteit, maar niet bij bouwen. Daar worstelden wij wat mee. Misschien kan de gedeputeerde daar wat dieper op ingaan.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Uitzonderingen daargelaten, zien we in de grote lijn in Brabant dat er relatief weinig projecten vastliggen op stikstofproblematiek. Wat je natuurlijk wel hebt, is dat je bij de hele grote uitbreidingen afhankelijk bent van infrastructuur, en daar kan spanning ontstaan. Maar als je kijkt naar de huidige plannen die in ontwikkeling zijn, zien wij niet dat daar de grote knelpunten zitten. Zitten die er wel, dan zitten we ook echt aan tafel om te kijken hoe we dat belang kunnen dienen, om ervoor te zorgen dat die woningbouw vlot getrokken wordt en dat we daarnaast niet de belasting van een Natura 2000-gebied verslechteren.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ik dank de gedeputeerde voor het antwoord. Een vervolgvraag. Bedoelt u met infrastructuur wegen, fietspaden en dat soort dingen, of bedoelt u bijvoorbeeld ook het probleem van de transportschaarste, dat nieuwe wijken niet gebouwd kunnen worden, zeg maar, omdat er simpelweg geen energie naartoe kan komen?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nee, ik bedoel de infrastructurele ontwikkelingen waarmee depositie aan de orde is en waar je moet zorgen dat, als je nieuwe ontwikkelingen hebt en er komt verkeer bij kijken, in ieder geval de depositie op de Natura 2000-gebieden niet toeneemt. Soms slagen we er zelfs in om het te laten afnemen, maar het is wel een zoektocht, met name op infrastructuur. Maar u heeft gedeputeerde Van der Maat gehoord: we lopen hierin voorop, we blijven erop voorlopen en we zullen ook proberen om op die manier vertragingen te voorkomen.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Ronnes. Ik geef het woord aan mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Het ziet er weer wat anders uit dan in de Statenzaal waar we normaal konden vergaderen en binnenkort gelukkig weer opnieuw.

Ik had een vraag van de heer Brouwers over de miljarden voor klimaat die in Brussel op de plank zouden blijven liggen. Wij doen er als college alles aan om geld dat 'Brussel' beschikbaar stelt voor klimaat, maar overigens ook voor vele andere onderwerpen, naar Brabant te halen, maar als u specifieke situaties of voorbeelden kent waarvan u denkt dat wij daarin tekortschieten, dan horen wij dat uiteraard graag, want dan kunnen we daar in ieder geval onze inspanningen extra en specifiek op gaan richten.

Dan was er een amendement, amendement 22, om de 2 miljoen euro die in het addendum is opgenomen voor verduurzaming van het provinciehuis, beschikbaar te stellen voor hygro- en CO<sub>2</sub>-meters voor

schoollokalen. Dat amendement ontraden wij. Ten eerste zijn we al bezig met een aanpak voor frisse scholen; dat doen we onder de Actie- en investeringsagenda corona. Daarin zetten we niet enkel in op het meten, sterker nog: eigenlijk níet op het meten, we willen daar streven naar frisse en duurzame scholen en de provinciale rol is niet zozeer gelegen in de individuele schoolgebouwen, want dat is geen provinciale taak, maar in het ontwikkelen van een aanpak en een goed financieringsinstrumentarium, waardoor in Brabant alle scholen verfrist en verduurzaamd kunnen worden.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, die discussie heb ik vaker met deze gedeputeerde, maar is het niet handig om juist te meten of de lucht schoon is? Ik heb net toevallig met een CO<sub>2</sub>-metertje nog even gekeken hoe de luchtkwaliteit in dit verblijf is, en dat is fantastisch, zeer goed geventileerd. Wat is er nou handiger dan een apparaatje van een paar euro daarvoor te gebruiken en-

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg, u bent geen woordvoerder, u zou dat even aan mevrouw Van der Kammen moeten vragen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Die is even weg, en als indiener doe ik het nu even.

De **voorzitter**: Maar zo werkt het niet.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, het is om medische redenen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dus met uw permissie? Wat mevrouw Van der Kammer ook zou zeggen is: wat is er mis met het monitoren, live, en ook in kunnen grijpen waar waarden overschreden worden? Dat lijkt mij, zeker in deze coronatijd, voor elke binnenruimte van het grootste belang.

De **voorzitter**: Ik heb u dit laten afronden. De vraag is helder, maar op het moment dat vanwege medische redenen een wisseling moet plaatsvinden van het woordvoederschap, is het wel handig dat ook eventjes bij ons hier te melden, dan kunnen we dat op die manier ook even formeel doen.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Het eenvoudige antwoord is dat alleen meten niet voldoende is en dat we juist een aanpak hebben lopen die gericht is op het aanpassen van de schoolgebouwen en niet enkel op het uitdelen van metertjes.

Dan zou ik graag even willen ingaan op motie 123, die gaat over indicatoren voor luchtkwaliteit. Ons college is een beetje aan het zoeken wat de indiener precies beoogt, want die vraagt om de waarden voor stikstofdioxide en fijnstof in Brabant bij te houden. Nu hebben we diverse luchtmeetstations in Brabant en daar komen nog een vaste en twee mobiele bij. Dus naar onze mening wordt er voldoende gemeten en is dat niet een beperking om een indicator op te nemen bij de begroting. Als het gaat om het opnemen van die indicator in de begroting, dan zouden wij dat graag willen doen in het kader van het beleidskader Milieu, waaraan wordt gewerkt en waarvoor u binnen enkele maanden de startnotitie zult ontvangen. Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Wat goed: 'Welkom Stijn Smeulders', staat er!

Dank je wel, voorzitter. Vier partijen hebben zeven vragen gesteld, VVD, CDA, PvdA en 50PLUS. Ik ga er in twee blokjes thematisch doorheen: eerst het blokje Veiligheid, daarna het blokje Cultuur, Sport, Vrijetijd en Erfgoed.

Allereerst de fractie van de VVD: motie 42, voortgang 'Laat je niet redden door criminelen'. Uiteraard voert het college die motie uit. Dat doen we door deelname aan het platform Veilig ondernemen. Afgelopen week heeft u een uitgebreide memo ontvangen omtrent de voortgang van ons uitvoeringsprogramma Veiligheid. Daar zat al de sneak preview in dat we die motie uitvoeren. U ontvangt daar op zeer korte termijn nog een uitgebreide Statenmededeling over. Dat is één.

Dan hebben we de vraag over de VAB's en het voorkomen van veiligheidsissues in het buitengebied. Dat is helaas geen nieuw issue, dat weten we allemaal. Al sinds 2017 pakken we onze rol, en dat is ook lijn 2 van onze bestuursopdracht veiligheid. Wat ik daarover kan zeggen is dat PS kunnen blijven rekenen op de voortdurende inzet van GS, onder andere ook in de klankbordgroep van de VAB's.

Het derde punt: inzet SSiB. Ja, dat is een goeie vraag. Er zijn extra uren gemaakt door SSiB ten tijde van de lockdowns. We weten allemaal dat het heel druk was in het buitengebied, met recreanten, maar ook met bijvoorbeeld hangjeugd die dacht in het buitengebied onopvallend te kunnen recreëren. Het is logisch dat daarop extra is ingezet op het gebied van handhaving. Nu gaan we eigenlijk weer back to normal, omdat de situatie in het buitengebied, nu de lockdowns voorbij zijn in de vorm van drukte, zich weer een beetje stabiliseert; eigenlijk terug naar normaal dus.

Ten slotte in het blokje Veiligheid de vraag van 50PLUS, mijnheer Brouwers, over de impact van drugsdumpingen op het grond- en oppervlaktewater. Die is evident. Drugsdumpingen kunnen een negatieve impact hebben op de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater, zeker als die dumpingen echt plaatsvinden in de bodem, of in het water, als het niet gaat om afgesloten vaten. Dat is ook een van de redenen waarom wij proberen die drugsdumpingen te voorkomen. We zijn er al een aantal jaren mee bezig om daarop in te zetten. Binnen de bestuursopdracht veiligheid doen we dat ook. We hebben een aantal specifieke acties hieromtrent. We proberen de meldingsbereidheid van burgers te vergroten, zodat drugslaboratoria ook eerder worden onderkend en kunnen worden opgeruimd. En twee: het gaat er ook om dat wij dat dan ook met specifieke acties ondersteunen. Dat doen we onder andere met de gemeenten samen. Een nieuwe ontwikkeling is de Bijtende Bende Bus. Dat is mooi, want daarin kunnen burgers op weekmarkten in een VR-omgeving ook echt zien hoe het er daadwerkelijk uit ziet als er in de natuur drugs worden gedumpt. Mijnheer Brouwers, ik wil u uitnodigen. Op 11 oktober ga ik zelf kijken bij die bus in Vught. Vught is niet zo heel ver van Son en Breugel, dus u bent van harte uitgenodigd om zelf ook een kijkje te komen nemen.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Nou, dat vind ik een zeer loffelijk aanbod. Dan kan ik de gedeputeerde ook uitnodigen in Son en Breugel, want daar staat een heel groot laboratorium van de politie, om uit te leggen hoe het allemaal in elkaar zit.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Heel goed. Die bus gaat door Brabant rijden en staat in meerdere gemeentes. Het lijkt mij ook voor andere Statenleden mooi om daar te gaan kijken. U kunt van mij een overzicht ontvangen waar die bus te vinden is.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Rutjens met een interruptie.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ik neem aan dat we dan in de deel-limousine kunnen meerijden.

De **voorzitter**: Ik dacht hetzelfde, maar ik denk "ik zeg het niet"! De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Nou, die vraag zullen we straks overlaten aan de heer Van der Maat. Dan gaan we naar blokje 2-

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Nog even bij blokje 1. U noemde net in verband met corona dat we capaciteit gaan afschalen. Aan de andere kant: als ik even terugkijk naar het afgelopen jaar, zie ik heel veel positieve berichten over dat stropers gepakt worden en wildcrossers in de natuur. Dat is een goede ontwikkeling, denk ik, om daar bovenop te blijven zitten. Hoe kijkt de gedeputeerde daar dan tegen aan?

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ja, kijk, mijnheer Van der Wel: we blijven er natuurlijk bovenop zitten. Dat is eigenlijk wat ik zei. SSiB gaat dit doen, wat ze ook deden voordat die lockdowns er waren, dus we blijven daarop inzetten. Daar structureel extra inzet op plegen zou een optie kunnen zijn, maar ja, dan moeten Provinciale Staten natuurlijk ook besluiten om daar extra middelen voor te alloceren. Dat zou je kunnen voorstellen, maar dat is niet de situatie die we nu hebben. Dus tijdelijk extra inzet, nu gaan we weer terug naar normaal.

Ik ga graag door naar blok 2, voorzitter. Beginnen we met het Leasure Ontwikkelfonds? Ja, die staat op oranje, dat klopt; daar hebben mijnheer Thijssen en mijnheer De Kort op gewezen. De evaluatie van het Leasure Ontwikkelfonds is afgerond en uit die evaluatie blijkt dat er wel vraag is uit de leasuresector naar financiering vanuit dat fonds, maar dat de effectiviteit van het fonds kan worden vergroot. Dat wil heel simpel zeggen dat we meer aanvragen zouden kunnen honoreren, maar dan is er wel een aanpassing nodig in de fondscriteria. Wij zijn een van de partners in dat fonds als provincie en wij praten met de andere partners over de vraag hoe we de effectiviteit van dat fonds kunnen verhogen. PS zullen daarover nader worden geïnformeerd.

Dan hebben we de uitvoering van het beleidskader Erfgoed, die ook op oranje staat. Specifiek aandachtspunt daarbij is de relatie tussen erfgoed en ruimte. Die proberen we natuurlijk nadrukkelijker te leggen, ook in het kader van de gedachte van de Omgevingswet: diep, breed en rond kijken. Dan ga je integraler werken en dat betekent ook iets voor erfgoed. Dat is een opgave waar we met z'n allen mee bezig zijn, deze organisatie, maar ook daarbuiten. Het is iets waarmee ook de gemeenten nadrukkelijk aan de slag moeten. We zetten daar ook wel stappen in en investeren er nadrukkelijk in. Mooi voorbeeld is het watermolenlandschap, dat echt een integrale ontwikkeling van water, natuur en erfgoed is. Met name die watermolens en het landschap dat vroeger bestond rondom die watermolens zijn erfgoedwaardig. Deze week is de stuurgroep voor de watermolenlandschappen opgestart, een mooi voorbeeld van waar we wel degelijk beweging maken. Maar dit blijft een ontwikkelopgave in het kader van de Omgevingswet en dat is ook de reden waarom deze op oranje staat.

Ten slotte de vraag waarin misschien wel de meeste woordvoerders op het gebied van Cultuur, Erfgoed, Vrijetijd en Sport interesse hebben. De heer Thijssen heeft de vraag gesteld: hoe gaan we nu verder met het beleidskader Levendig Brabant? PS hebben besloten de behandeling van de startnotitie uit te stellen; dat was voor de zomer en had te maken met de politiek-bestuurlijke situatie die toen bestond. In het addendum dat PS hebben vastgesteld is de uitspraak gedaan dat we het volgend jaar gaan komen tot een nieuw beleidskader Levendig Brabant, een integraal beleidskader. Dat gaat het college natuurlijk ook gewoon uitvoeren. Wij voelen daar ook urgentie en u kunt op relatief korte termijn een procesmemo verwachten met een update van het proces. Want het is natuurlijk wel zo, mijnheer Thijssen, dat is inherent aan de situatie: we zijn daarin toch wel een aantal maanden uit de planning geschoten, dus we zullen de planning moeten actualiseren. Daar zijn we ambtelijk mee bezig en die zult u snel ontvangen. Het college heeft de intentie om dan het proces weer snel, samen met u, in gang te brengen.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan kan ik me voorstellen dat mevrouw Roijackers deze kant op komt. Hoewel zij nog maar drie minuten heeft, kan ik me voorstellen dat we haar wel de vragen laten beantwoorden zoals die gesteld zijn door uw Staten.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Voorzitter. Ik ken mijn eigen enthousiasme over de in collegiaal verband binnen GS aan mij toevertrouwde portefeuille en omdat ik u hoor zeggen "drie minuten", begin ik met de moties, zodat we die in ieder geval in eerste termijn hebben behandeld.

Motie 122, Partij voor de Dieren, 'Tijdelijke natuur in het NNB'. Dat doen wij al in belangrijke mate via de natuurschapconstructie van het Groenontwikkelbedrijf Brabant. Dus wij geven via natuurschap gronden uit die daardoor een natuurlijke overgang kennen tussen het agrarisch grondgebruik en het einddoel van natuur. Het is ook efficiënt om het op deze manier te doen, omdat je uiteindelijk wilt toe werken naar een totaal aan gronden dat je vervolgens in z'n totaliteit gaat omzetten: het waterpeil opzetten, het hydrologisch optimaal maken, het inrichten. Het op deze manier doen via die natuurschap in het Groenontwikkelbedrijf Brabant, maar ook andere grondeigenaren werken al met zo'n natuurschapconstructie, zorgt ervoor dat je geen kunstmest gebruikt, geen bestrijdingsmiddelen gebruikt en dat je dat extensief beheert en bijvoorbeeld extensief begraast. Daarmee acht ik deze motie overbodig, waarbij ik wil zeggen dat tijdelijke natuur wel al onderdeel is van ons beleid als GS. Via collega Martijn Van Gruijthuijsen worden bijvoorbeeld via de aanleg van bedrijventerreinen gronden tijdelijk als natuur ingericht. Dat is dus al iets wat wij als provincie doen, wat ook bijdraagt aan vergroening van heel Brabant.

Motie 124A, 'Dierendag is Faunadag', Partij voor de Dieren. Ook die moet ik ontraden, en dat heeft te maken met twee zaken. Ten eerste komt het inderdaad voort uit een eerder aangenomen motie waarop wij op een later moment terugkomen in de Staten. Eind van dit jaar krijgt u daarover van GS al nadere informatie. Ik zeg "al", want ik ben het met u eens dat we daarmee wat lang hebben gewacht in uw geval. Ten tweede is het niet zo dat wij bij burap in één keer zoiets bij wijze van Sinterklaascadeau zomaar uit de mouw gaan schudden als GS. Dat doen wij niet op die manier.

Voorzitter, hoe lang heb ik nog?

De **voorzitter**: Ik heb net gezegd dat ik me kan voorstellen dat u gewoon de beantwoording doet. Ik heb wel gezegd dat er drie minuten over waren, maar ik neem aan dat de Statenleden die vragen hebben gesteld ook daadwerkelijk antwoord willen op die vragen. Dus ga uw gang. Dat was overigens motie 124A hè, waarop u zojuist antwoord gaf?

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): 124A, ja, de gewijzigde motie.

Het brengt mij op de inbreng die bij aanvang al lekker fel kwam van de kant van de heer Gremmen, VVD, en dat is natuurlijk prima. Goed om ons scherp en kritisch te houden. Op de 5 miljoen euro aan middelen uit het addendum ten aanzien van faunapassages en weide- en akkervogels komen we natuurlijk bij u terug. Ik ken de VVD als scherp op de centen, en dat is ook goed. Kijk, een faunapassage alleen is met gemak 5 miljoen euro als je het in je eentje zou doen, maar dat gaan we natuurlijk niet doen. We gaan zorgen voor cofinanciering, we doen het innovatief, we doen het adaptief, allemaal dingen die de VVD zal aanspreken. Daarnaast gaan we ook iets doen voor de weide- en akkervogels. Dus we komen met een totaalpakket, dat ook nog eens een impuls geeft aan de ecologie, waar ook collega's van u zorgen over hebben uitgesproken, dat zorgt voor een versnelling. En ten aanzien van innovatie denk ik dat u daar als VVD ook blij mee kunt zijn strakjes.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Want de heer Gremmen vroeg natuurlijk iets heel anders. De heer Gremmen zei: nee, het is niet alleen voor faunapassages en akkervogels, het moet veel breder ingezet worden. Dat was zijn vraag. U geeft nu twee voorbeelden, precies alleen op akkervogels en faunapassages, en ik denk dat daar de discussie over gaat: is het nou daarvoor bedoeld, of veel breder en kan het ook naar ondernemende natuur en allemaal dat soort zaken gaan? Daar ben ik wel benieuwd naar.

De **voorzitter**: De heer Gremmen gaat er zelf ook nog even wat over zeggen. De heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Het is natuurlijk fijn dat een ander, in dit geval de heer Vreugdenhil, voor mij uit gaat leggen wat ik heb gezegd, maar ik zei wel degelijk dat die 5 miljoen euro gewoon binnen natuur bestemd kan worden voor de weidevogels, maar ook voor de faunapassages, en als er dan nog geld overblijft, moeten we kijken waar we dat zo efficiënt mogelijk in kunnen zetten. Zoals de gedeputeerde net aangaf, komt het totaalpakket onze kant op, dus volgens mij heeft ze precies aangegeven wat ik ook bedoelde en zit er geen licht tussen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Ik kan er nog wel iets over zeggen. Kijk, ik hoor hem ook heel breed en ik pak hem zelf ook heel breed op. De gebiedsenergie is enorm in Brabant en er liggen ideeën voor eindeloos veel faunapassages en ook heel erg veel ideeën voor weide- en akkervogelbeheer. Waar wij kunnen, gaan wij kijken of wij kansen kunnen koppelen. Kijk, weide- en akkervogelbeheer – dat weet de heer Vreugdenhil ook – gebeurt via de agrarische natuurverenigingen en dat zijn natuurlijk ook partners bij ons voor de gebiedsgerichte aanpak, dus reken maar dat wij gaan koppelen en combineren waar we kunnen. Hopelijk kunnen we daarvoor in de hele breedte van uw Staten tevredenheid vinden, maar daar gaan we in concreetheid nog later met elkaar het gesprek over voeren.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Dan toch één stapje scherper. Mag ik dan wel uw woorden zo horen, dat de prioriteit bij de inzet van de 5 miljoen euro aan middelen ligt bij de akkervogels en de faunapassages en dat dat straks zal blijken uit de voorstellen die u gaat doen aan de Staten?

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Het voorstel dat we gaan maken gaat natuurlijk over de manier waarop je passeerbaarheid kunt maken voor fauna en hoe je ervoor kunt zorgen dat het leefgebied van weide- en akkervogels versterkt wordt. Die elementen zullen er beslist in zitten. Dat daarbij ook geraakt zal worden aan de gebiedsgerichte aanpak en aan onze biodiversiteitsdoelen, waar een aantal andere leden van de Staten op hebben gewezen, zal wat mij betreft ook een feit zijn.

Dóó geeft terecht aan dat extra inzet nodig is op waterkwantiteit, waterkwaliteit en waterveiligheid. Ik ben het eens met mevrouw Van Boxel en feliciteer haar ook met haar maidenspeech. Hetzelfde geldt voor de maidenspeech van de heer Verkade, waar ik met plezier naar heb geluisterd.

De heer Verkade heeft, net als overigens de PvdA, duidelijk zorgen uitgesproken over de indicatoren die op oranje staan. Gaan wij het halen? Ik deel die zorgen. We gaan versnellen, om te beginnen in de gebiedsgerichte aanpak, en we doen dat samen met onze Manifestpartners, onze gebiedspartners.

Door de Partij voor de Dieren werd gevraagd hoe slim het GOB het al doet. Nou het GOB, het Groenontwikkelbedrijf Brabant, werkt steeds slimmer. De natuurschap heb ik net al genoemd, de nieuwe manier om tot aankoop te komen van gronden, tot ontwikkeling te komen. Daar hebben ze sinds 2013 bepaald niet slim op gezeten en die inzichten landen straks ook in onze gebiedsgerichte aanpak. Samen met het Groenontwikkelfonds zijn we aan het kijken naar hoe je nieuwe manieren kunt vinden om natuur aan te kopen en te realiseren. Ik heb u tijdens de bespreking in de themavergadering over het programmeringsdocument Natuur al gezegd dat grond de sleutel is. Op die manier zijn we heel erg bezig om te kijken naar een combinatie van grondinstrumentarium: oud grondinstrumentarium dat we ten onrechte niet gebruikt hebben een tijdje weer afstoffen en bijvoorbeeld het herallocatiefonds, dat ook is aangegeven in het addendum op het bestuursakkoord, inzetten als een nieuw middel om te komen tot versnelling van ons natuurbeleid en natuurontwikkeling.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel heeft het woord.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, in die zin is het wel zo dat papier geduldig is. Ik geloof de gedeputeerde op haar woord. Alleen: resultaten uit het verleden bieden wel degelijk garanties voor de toekomst. Als we zien hoeveel er niét is gerealiseerd, keer op keer en jaar op jaar, in het verleden, dan is die opgave tot 2027 zo enorm groot, dat ik me afvraag of we aan dit Groenontwikkelbedrijf op deze manier voldoende capaciteit hebben én of we ook voldoende geld hebben, want het wordt alleen maar duurder. Het wordt ook steeds moeilijker de gronden te kopen. Zijn we voorbereid op die inhaalslag?

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Ik denk dat het antwoord een combinatie is van ja en nee. Dit is natuurlijk ook niet het eerste debat dat we hier voeren met een natuurgedeputeerde vanaf dat jaar 2013 over dit onderwerp. Ik bedoel: 2027 komt dichterbij, dus het wordt prangender en urgenter. Ik deel de vragen die u daarover heeft, maar ik zie dat wij juist via de gebiedsgerichte aanpak hard bezig zijn om te komen tot een versnelling en tot innovatieve oplossingen. De evaluatie van Brabant Uitnodigend Groen, met de start in 2013, waar we met de Manifestpartners samen hebben gezegd "we gaan het in dit tempo doen, met deze financiën, op deze manier": dat is het moment dat ik met u kom te spreken over "was dit de goede inzet en wat gaan we nu doen?" Je hebt ten aanzien van de toekomst – maar nogmaals: dat echte gesprek gaan we nog voeren – eigenlijk drie keuzes. Want u zegt terecht dat we in een crisis zitten, de biodiversiteitscrisis, nou "wat gaan we doen?", dan heb je altijd de keuze: ga je aanpakken, aanpassen of accepteren? Welk van de drie A's in welke mix je gaat pakken ten aanzien van natuur, ja, dat is het betere gesprek dat ik op een later moment heel graag met uw Staten ga voeren, rond het beleidskader Natuur en de evaluatie van Brabant Uitnodigend Groen.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, wat ons betreft kunnen we de discussie nu voeren, want die afspraken zijn gewoon vastgelegd met het Rijk, dus die moeten we nakomen. Als we niet genoeg geld hebben, zullen we daar te rade moeten gaan lijkt ons. Maar als we even terugkijken, dan zien we dat een aantal middelen niet gebruikt zijn, of niet voldoende in onze ogen. We zien bijvoorbeeld de onteigening, we zien de PIP, die bij de Oostelijke Langstraat uitstekend gewerkt heeft en waarmee we in twee jaar tijd met de toenmalige gedeputeerde, uw collega, ontzettend veel bereikt hebben. Dan denk ik: we kunnen als PS wel op onze handen gaan zitten, en u als GS ook, maar waarom gaan we niet een stap verder? Waarom gaan we niet naar die PIP's en die onteigening? En die ontbrekende puzzelstukken, waarvan ook in de beantwoording van de vragen van GroenLinks staat dat het soms ontbrekende puzzelstukken zijn waardoor hele projecten stil liggen, waarom worden die niet aangepakt?

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Ik denk dat er twee misverstanden zijn die ik eventjes uit de weg geholpen wil zien. Het zijn niet alleen afspraken met het Rijk die zijn gemaakt in 2013. We hebben juist als provincie Noord-Brabant met onze Manifestpartners gezegd: wij zetten gezamenlijk de schouders niet alleen onder de Rijksopgave, maar ook rond opgaven die we onszelf opleggen – het afmaken van het NNB. Daarvoor staan we aan de lat en de wereld is ook veranderd sinds 2013; kijk alleen maar naar de gestegen grondprijzen. Dus we staan voor een andere opgave dan acht jaar geleden. Dat is het gesprek dat ik met u ga voeren.

En dan het tweede misverstand: wij staan niet stil, integendeel. Wij onderkennen de problemen die u terecht aanstipt, maar wij erkennen samen met al onze Manifestpartners, onze gebiedspartners, dat we moeten komen tot versnelling en we zijn bezig met allerlei adaptieve, innovatieve manieren waarop we tot die versnelling gaan komen. En ja, het volledige instrumentarium staat tot onze beschikking. Ik mag voortbouwen op mijn voorgangers, die allerlei zaken in gang hebben gezet. Daar ben ik nu nog de lintjesknipper van,

nou, ik ben hen dankbaar, maar daar hebben we inderdaad het volledige instrumentarium ingezet. Dat staat ons ter beschikking. In welke mate en volgens welk gebiedsverhaal, dat is het gesprek dat ik met u aanga rond het beleidskader Natuur.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Door de fractie-Rutjens is gesproken over boskap: wat wordt er gekapt en gaan we dat volledig en snel herstellen? Ja, natuurlijk gaan we dat volledig en snel herstellen. Dat had ik ook al gezegd rond het programmeringsdocument Natuur. Dat doen we met voorrang en dat wordt nu ook opgepakt in de gebiedsgerichte aanpak. Daar hebben we ook nog eens extra geld voor gekregen. Over bossen kom ik met uw Staten nog te spreken bij de uitvoeringsagenda van de bossenstrategie. Dit stuk voor snelle compensatie voor de boskap in Natura 2000-gebieden is daar een apart, eigenstandig onderdeel van, waarbij u kunt kijken over hoeveel hectaren het gaat, in welk tempo en met welke financiële onderbouwing.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, gedeputeerde, dat we in een later stadium over bossen en over compensatie gaan spreken. Dat begrijp ik en daar wil ik het nu niet over hebben. Mijn vraag was meer van: voordat we die bomen kappen, zodat er hei en stuifzand blijft bestaan, en dan een paar kilometer verderop nieuwe gaan planten, misschien moeten we die oude gewoon laten staan. Dat was de vraag.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): De gedeputeerde heeft al een aantal keren gesproken over dit onderwerp. Je kunt er een aantal zaken over zeggen. Soms zijn onze bossen niet zo vitaal. Dan is het nog steeds wel heel fijn om er te lopen, maar dan heb je te maken met niet heel erg vitale bossen. Voor het klimaatrobuust en ecologisch robuust maken van de Brabantse natuurgebieden, en het liefst ook de verbindingen daartussen, moet je soms andere keuzes maken. Dat is waarover we met de terreinbeherende organisaties steeds in gesprek zijn: hoe kunnen we de mooie bossen die we hebben behouden? Dat doen we natuurlijk ook op heel veel plekken en op de plekken waar andere natuurtypen aan de orde zijn heb je bepaalde, andere keuzes te maken. Soms moet je ook bossen die bijvoorbeeld voor een deel aan het sterven zijn, niet zo vitaal zijn, revitaliseren. Over al die bosaspecten kom ik echt heel graag met u apart te spreken in een sessie over de bossenstrategie, en stel dan vooral ook die vragen-

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter, en dank u wel ook gedeputeerde. Graag gaan wij dan verder dat gesprek aan. Mijn punt was inderdaad meer een constatering, dat we toch op grote schaal die beslissing willen nemen, dat we niet de natuur haar gang laten gaan, maar dat wij tuinieren, dat we dus beslissen: daar mag wél een boom en een kilometer verderop niet. Dat is een constatering en ik denk dat we er later nog uitgebreid over gaan debatteren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zou u overigens ook allemaal even op de tijd willen wijzen. Ik wil uiterlijk om 1 uur pauzeren. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Goed dat u het zegt, voorzitter, want ik had alweer de neiging om te reageren, maar dat doen we echt op een later moment.

Grondwatervervuiling, daar heeft 50PLUS op gewezen. Nou, dat heeft mijn aandacht. Ik ken de casus in Deurne goed. Zoals u mogelijk heeft gezien, is bij de overgang van de IOV naar de concept-

omgevingsverordening ons grond- en drinkwater nog wat beter beschermd. Wij doen eigenlijk aan steeds strakkere richtlijnen ten aanzien van onze grond- en drinkwaterbescherming, en dat is ook terecht, want er zijn heel veel potentiële verstoringen in de ondergrond die effect kunnen hebben op het drinkwater en het grondwater voor de volgende generaties. Het heeft beslist mijn bestuurlijke aandacht, ook dat overigens extra voor onze partners. Wij zijn bezig met een grondwaterconvenant, dat is nu in de maak met onder meer de waterschappen, de ZLTO, de drinkwaterbedrijven en de gemeenten. We maken daarin met elkaar ook echt afspraken over hoe we voor de volgende generaties dat drink- en grondwater goed kunnen beschermen. Als u daarover nog nadere vragen heeft, kunt u die aan ons stellen als dat convenant naar u toe komt. De bescherming van weidevogels gaat via een combinatie aan maatregelen – ik kijk naar de heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren. Dat doen we met een afrastering met stroom, met verschrikking, met verjaging. Dat weet u heel goed, want uw partij weet heel veel af van de manier waarop wij in het gebied omgaan met het beschermen van natuur, maar ook met wat wij doen ten aanzien van verjaging en bejaging. U weet ook dat ondersteunend afschot daar onderdeel van kan zijn. We hebben nu eenmaal afspraken gemaakt over vrij bejaagbare soorten, maar daarvan is bijvoorbeeld de top-predator, de wolf, uitgezonderd; die is beschermd, dus die gaan we niet met het geweer te lijf. We hebben de afspraak gemaakt dat bejaging altijd ondersteunend afschot is, de laatste trap in de ladder van het beheren van de weide- en akkervogelgebieden.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, we kunnen er afspraken over maken. Aan de andere kant hebben we ook een motie aangenomen bij de begroting over een diervriendelijk beleid. Dus dan snap ik niet helemaal waarom dat überhaupt voorkomt. Als je natuurlijke processen wilt stimuleren, kun je dat op heel veel manieren doen. Daar heb je in onze ogen geen afschot voor nodig. U zegt dat een aantal dieren is uitgezonderd, bijvoorbeeld de wolf. Maar wat we bijvoorbeeld ook zien, in andere provincies, is dat de steenmarter, die wel degelijk beschermd is, ook maar even meegenomen wordt in het afschot. Hoe zit dat hier dan?

De **voorzitter**: Ik wil iedereen er wel op wijzen dat we het hier over de bestuursrapportage hebben en dat dit geen algemene beschouwingen zijn bij de begroting. De gedeputeerde, kort.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Inderdaad kort. We hebben er wel degelijk afspraken over dat afschot nooit het begin kan zijn. Het is echt het eind van de rit, een beetje zoals bij de afspraken over gewasbescherming: eerst wil je bij gewasbescherming natuurlijk alle preventieve zaken inzetten. Wat voor de steenmarter op dit moment de Brabantse regels zijn, zou ik precies moeten nagaan, en ook hoe de gesprekken daarover lopen en of er mogelijk een regel is die aan evaluatie onderhevig is. Dat kan ik nu niet zeggen. U kunt uw vragen als u wilt ook schriftelijk stellen, of we komen er op een later moment bij u op terug.

De **voorzitter**: Bent u klaar met uw woordvoering?

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Ja.

De **voorzitter**: Dan zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van het college. We schorsen een uur. Ik zie u dus graag over een uur weer terug.

*Schorsing (12.58-14.03)*

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. We zijn gekomen bij de tweede termijn van uw Staten. Ik kijk als eerste naar de heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Geen behoefte aan een tweede termijn.

De **voorzitter**: De heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Dat geldt ook voor mij. Dank je wel.

De **voorzitter**: De heer Everling.

De heer **Everling** (SP): Dank je wel, voorzitter. Kort nog, vooral om even te reageren op de moties. Ik heb kort al aangegeven dat dit geen algemene beschouwingen zijn. Voor de meeste moties geldt dat wij eigenlijk vinden dat die thuis zouden horen bij de behandeling van de begroting. Eén motie in het bijzonder wil ik er even uitlichten, over het busvervoer. Ook daarvan hadden wij zoiets van: die past misschien beter bij de begroting. Maar goed, omdat het ook over het nú gaat, over dit jaar nog, valt voor ons het kwartje nog net de andere kant op. Dus dat zal waarschijnlijk de enige motie zijn die wij gaan steunen.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door mevrouw Van der Kammen.

De heer **Everling** (SP): Uiteraard.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, ik was heel benieuwd, voorzitter, wat de collega dan vindt van het Statenvoorstel, waar gewoon duidelijk in staat dat wij op basis van deze burap kunnen bijsturen. Wat zijn die woorden dan waard volgens de collega?

De heer **Everling** (SP): Nou, de volgende zin die ik wilde uitspreken is dat wij moeite hebben met het instemmen met de bestuursrapportage, onder andere ook door wat wij door de heer Vreugdenhil zo mooi getypeerd vonden als een drietrapsfuik. Daar zijn wij het mee eens en daarom zal ik zo meteen ook uitspreken dat wij niet met deze bestuursrapportage gaan instemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Everling** (SP): Dat was inderdaad de laatste zin van mijn spreektekst.

De **voorzitter**: Dat had ik al zo ingeschat. Dank u wel. Mevrouw Van Boxel.

Mevrouw **Van Boxel-van Gruijthuijsen** (D66): Wij laten het hier ook bij. Ik begreep dat ik daarstraks een beetje te snel heb gesproken. Wie de tekst nog wil hebben, kan zich melden! Met excuses. Ik zal de volgende keer wat rustiger praten.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Verkade.

De heer **Verkade** (GL): Dank u wel, voorzitter, en dank u wel college voor de antwoorden op de vragen. Even nog de omissie richting de Partij van de Arbeid. Ik zat er nog even over na te denken. Zoals de heer De Kort weet, is mijn vrouw bestuurder voor de Partij van de Arbeid, en een fanatieke. Dus ik ben, denk ik, het meest bang om vanavond thuis te komen wat dat betreft! Het was wellicht ook freudiaans dat ik het vergat, maar goed, dank voor uw begrip.

Dan als het gaat om die drietrapsraket. Ik was er eerlijk gezegd als GroenLinkser echt blij mee, want ik dacht: er zijn vijf partijen, die hebben elkaar gevonden in een aantal afspraken, die zijn daar duidelijk in en die laten dat nu ook zien door dat hier te definiëren. Dus wat mij betreft is dat een uitstekende manier van werken.

Dan over de moties, een aantal sympathieke moties ook wat ons betreft, maar wij gaan eigenlijk alleen mee met onze eigen motie. Ik heb begrepen dat meer partijen daarin mee willen gaan, waarbij het inderdaad nadrukkelijk zo is, dat, mocht het nog dit jaar ergens nodig zijn om wat bij te dragen vanuit die 3,6 miljoen voor het OV, dat wat ons betreft uitstekend is. Zo is de motie ook bedoeld en geïnterpreteerd.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter. Het is misschien een beetje kort, maar u geeft aan dat alle partijen moties hebben ingediend en dat u alleen meegaat met uw eigen motie. Wat zegt dat dan over wat onze insteek moet zijn voor uw motie? Moeten wij dat ook denken bij uw motie?

De heer **Verkade** (GL): Nee. Wat mij betreft heb ik in eerste termijn ook aangegeven dat ik juist erg open sta voor samenwerking met iedereen, want eigen wijsheid is niet voldoende. Dus wat dat betreft hebben we alle moties echt op de inhoud bekeken. In met name de moties van de Partij voor de Dieren – dat kan ik wel zeggen – vinden wij veel overeenkomsten met onze eigen doelen. Alleen als het gaat om de manier waarop, denken wij dat die op een aantal plaatsen op een andere manier te bewerkstelligen is, onder andere via de begroting. Vandaar. De motie die we zelf hebben ingediend ziet echt op wat er in deze burap gebeurt. Dat is het onderscheid.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van der Kammen.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter-

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ik had eigenlijk twee vragen aan de heer Verkade. De eerste vraag gaat over het volgende. U zegt: een afspraak met vijf partijen, goed om dat hier vast te leggen. Dan zou mijn vraag zijn: vindt u de burap het moment om afspraken tussen vijf coalitiepartijen vast te leggen, of hebben we het hier echt over afwijkingen? Dat is één.

De tweede vraag gaat over uw motie. Ik vind het heel goed, en eigenlijk ook weer heel mooi, dat u meteen in uw eerste vergadering dit belangrijke punt op tafel legt. In het debatje kwam eigenlijk ook naar voren dat we veel breder zullen moeten kijken hoe we echt het openbaar vervoer weer gevuld krijgen. We wonen allebei in een gebied waarin we de afgelopen periode gemerkt hebben dat juist ook andere manieren van openbaar vervoer, bijvoorbeeld het vervoer over water, ontzettend belangrijk was om de bereikbaarheid overeind te houden. Toen alles wegviel, waren dat eigenlijk steunpilaren om alsnog mensen naar voorzieningen te kunnen krijgen. Mag ik dan de fractie van GroenLinks in de komende periode aan mijn zijde vinden, dat we ook dat soort vormen meenemen in een OV-beleid, om te kijken hoe we maximaal dat OV kunnen vullen en ook ten dienste kunnen stellen van onze Brabantse burgers?

De **voorzitter**: De heer Verkade.

De heer **Verkade** (GL): Dank u wel, voorzitter. Als het gaat om het eerste: het is een manier om te laten zien wat je met het budget dat we beschikbaar hebben wilt gaan doen in de komende periode. Dat doe je in een begroting natuurlijk, maar het is, denk ik, niet helemaal eerlijk of transparant genoeg als je niet nu al laat zien dat een deel van dat budget ook al wel in een bepaalde richting is gelabeld. Als je dat laat zien,

zorg je dat het transparant is en dan zijn er straks bij de begroting geen misverstanden over, waarbij ook wij ernaar uitzien om dat bij de begroting verder in te vullen.

Als het gaat om het tweede: ja, u vindt in GroenLinks natuurlijk een partij die heel graag meedenkt over openbaar vervoer, en zeker openbaar vervoer over water. Dus daarin kunnen wij samen optrekken.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter, dan zie ik ook uit naar de begrotingsbehandeling, waarbij we graag samen zullen optrekken om dan ook deze motie verder invulling te geven voor 2022 en later. Dan kunnen we, denk ik, met een gevoel voor hoe dat leeft in de regio met hele goede voorstellen komen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dank je wel, voorzitter, dank je wel voor de beantwoording in de eerste termijn. De uitleg van het college over de reserveringen die nu gevoteerd worden in plaats van pas bij concreet beleid, daar hebben wij toch wel moeite mee. De antwoorden op de technische vragen wekken echt wel de indruk dat er een mandaat bij PS ligt om serieus inhoudelijk en financieel te spreken over zaken die nu gereserveerd worden met deze burap. Een Statenmededeling, zoals we net uit het antwoord kregen van het college, is helemaal niks. Het agenderen van een Statenmededeling kan gewoon geblokkeerd worden vanwege allerlei agendaregeltjes. Dat betekent dat ons mandaat, ons recht, gewoon geblokkeerd wordt. Dat is onwenselijk en daarom pleiten wij voor voteren middels een concreet Statenvoorstel en niet een Statenmededeling. Wij moeten ons mandaat immers serieus nemen.

De motie om het onderhoud koste wat het kost prioritair te maken en onderzoek te doen naar welke middelen en instrumenten het college heeft om geen enkele achterstand op te lopen, wordt door het college ontraden. Dat vinden we jammer. We horen wel dat het college zegt dat alles op alles zal worden gezet, maar we neigen er toch toe om de motie in stemming te laten brengen, want we vinden het toch lichte woorden. Ik hoop dat de gedeputeerde ons wat meer gerust kan stellen over de inzet die hij pleegt en de instrumenten die hij zoekt om dat te bereiken.

De kerntaken, informatievoorziening, de Wet Open Overheid, het op orde zijn van die informatievoorziening: het blijft in deze organisatie heel moeilijk om informatie te ontvangen. De archivering is nog steeds niet op orde, zoals de Koninklijk onderscheiden Rijksarchivaris, de heer Sanders, al jarenlang constateerde in zijn jaarverslagen over de provinciale archivering. Dat zijn wettelijke taken, die hier niet op orde zijn. Desondanks zien we allerlei nieuw onzinbeleid opgetuigd worden. Hetzelfde met mobiliteit: beheer en onderhoud daarvan is een kerntaak van de provincie en dat is niet op orde. Dat kan niet. Dat kun je niet verkopen als je aan de andere kant allerlei nieuw beleid gaat optuigen waar de provincie juist niét over gaat. Daarom onze aansporing: ga terug naar die kerntaken en ken uw prioriteiten.

Ons amendement 22 over schone lucht voor scholieren is door het college ontraden met het argument dat het geen provinciale taak zou zijn. Wat een schande, voorzitter, en wat een schandalig excuus! Er worden hier stapels provinciaal beleid geproduceerd over zaken die op geen enkele manier een provinciale taak zijn. Nota bene de partij van gedeputeerde Spierings hangt het hele betoog op aan gezondheidsbeleid, wat geen provinciale taak is. Dit college heeft een compleet programma Life sciences & health: geen provinciale taak. En dat is slechts één voorbeeld van de tsunami aan beleidspropaganda uit dit provinciehuis dat geen provinciale taak is. En nu wij komen met een motie die daadwerkelijk burgers ten goede komt en iets doet voor de gezondheid van scholieren, wordt gewoon gesteld dat het geen provinciale taak is. Voorzitter, dit kan niet.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van der Kammen. De heer De Kort. Niet? De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. In het kader van gezondheid neem ik de langste afstand om van daar naar hier te lopen.

De bestuurscultuur in Brabant gaat niet veranderen, lijkt het wel, in ieder geval niet vanzelf. Je ziet het bijvoorbeeld aan indicatoren als het volgen van een cursus, of gesprekken voeren, die nog steeds als indicator worden opgevoerd. We zien het ook vandaag als we het hebben over gedeelde mobiliteit: wel Brabanders naar het OV en gedeelde mobiliteit voeren, maar zelf smoesjes, sorry. Het lijkt een beetje op de typische D66-stemmer-

De voorzitter: De heer Gremmen heeft het woord, bij interruptie.

De heer **Gremmen** (VVD): Ja, voorzitter, ik ben eigenlijk wel benieuwd, nu de heer Rutjens spreekt over indicatoren. Met de commissie Sturen en verantwoorden en de bijbehorende werkgroep indicatoren zijn we namelijk druk bezig om dat te veranderen, daar zit volgens mij ook partijgenoot de heer Van Wely aan tafel, en die concludeert elke keer, met ons ook, dat er juist hele goede stappen gezet worden op indicatoren. Maar de heer Rutjens, zijn partijleider, vindt dat dus blijkbaar niet, of wel? Want u hebt nogal kritiek op de indicatoren.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ja, ik heb kritiek op de bestaande indicatoren en de interruptant heeft helemaal gelijk dat er goede stappen worden gezet. Het is dus niet allemaal negatief natuurlijk, maar op dit moment concludeer ik dat de indicatoren die er zijn niet kloppen. Gelukkig worden er stappen gezet om die te veranderen, dus ja: in die zin zijn we het met elkaar eens. Wat ik zei: het lijkt een beetje op een typische D66-stemmer, die windturbines vooral bij andere mensen in de tuin wil laten staan.

We kijken vooral uit naar de begroting – die bespreken we vandaag niet –, waar we hopelijk meer investeringen en meer stappen zien op het gebied van water en bodem en hetzelfde geldt natuurlijk voor infrastructuur, waar we die dreigende achterstallig-onderhoudsrekening moeten gaan voorkomen. Voorzitter, minder apps, meer asfalt.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dank u wel. Dank ook aan het college voor de beantwoording.

Om maar met het belangrijkste punt te beginnen, de natuur. We horen een zeer vurig verhaal van de gedeputeerde, daar zijn we natuurlijk heel blij mee, en ook veel over een andere en/of betere aanpak en instrumenten die nog opgepakt kunnen worden uit de oude doos, maar aan de andere kant is dit niet de eerste gedeputeerde die dat tegen ons zegt. Wat we nodig hebben is resultaten. We verwachten dan ook veel van de nieuwe aanpak die de gedeputeerde ons nu voorspiegelt. Dat wij volgens de gedeputeerde onderscheid maken tussen Rijks- en provinciaal beleid doet er niets aan af dat keer op keer, college op college, is bevestigd dat we het gewoon gaan realiseren. Als de gedeputeerde ons dan drie opties geeft waaruit blijkt dat we bijvoorbeeld moeten afschalen, vinden we dat niet acceptabel en niet in lijn met wat drie, vier, vijf colleges eerder ons allemaal al gezegd is. We gaan het gewoon halen en er moet gewoon geld bij.

Het doden van dieren om andere dieren te beschermen vinden wij gewoon niet in lijn met de aangenomen motie van de PVV, bij de begroting aangenomen, die toch duidelijk spreekt over een diervriendelijk weidevogelbeleid. De gedeputeerde kan hier wel zeggen dat dat er ergens nog wel in zit, uiteindelijk gaan de vossen, marters en weet-ik-veel-allemaal dood, maar dat lijkt ons gewoon niet zoals we in de provincie Brabant het beleid moeten gaan inzetten. Wat ons betreft gaat dat dan ook niet gebeuren. We hopen dat het niet in de uitwerking zit.

En dan nog de vraag: waar zitten we nu? Is dit nu een begroting, is dit een terugblik? We hebben wel een vraag over die 3 miljoen euro en 13 fte voor landbouwtransitie. Op zichzelf zijn we daar heel blij mee, we hopen dat er heel voortvarend mee aan de gang wordt gegaan voor die transitie, voor die natuurinclusieve landbouw, biologische landbouw, plantaardige landbouw, maar die wordt dan toch wel vanaf nu ingezet, neem ik aan. Of wordt dat ook pas bij de begroting bekrachtigd? Maar dan werkt het verhaal niet, want het is nú nodig om die mensen hier aan de gang te helpen. Het kan niet het één én het ander zijn.

Voorzitter. Blij zijn wij met de toezegging van de gedeputeerde over de luchtkwaliteit en over de file. We gaan dat zeker inbrengen, maar ik zie de gedeputeerde al bevestigend knikken dat dat een verstandige keuze is, dus ik hoop dat alle fracties ook gehoord hebben dat we dat soort indicatoren echt nodig hebben. Het aantal autokilometers moet omlaag en mensen moeten meer op afstand gaan werken. Daar zit de oplossing en ik ben blij dat zo'n indicator daarvoor een goed idee is volgens de gedeputeerde.

Voorzitter. Waarom dan toch een soort inhoudelijke motie waarmee we een stukje beleid maken? Nou, dat heeft ermee te maken dat wij niet helemaal tevreden zijn met de beantwoording van de gedeputeerde. Als moties worden aangenomen van de Staten, hoor ik dat het voortvarend wordt opgepakt, en dat is mooi, maar wat we eigenlijk zoeken is gewoon op korte termijn een terugkoppeling naar de Staten, waarin u zegt, in een Statenmededeling: wij hebben uw doel gezien, we gaan zo'n traject inzetten, we gaan het zó oppakken en we gaan u op de hoogte houden. Dan hebben we dat als een soort startmoment, dat we ook zien dat het college heeft begrepen wat we moeten gaan doen en dat er ook een soort planning wordt gemaakt voor wanneer het ongeveer wordt afgerond. Want nogmaals: als wij bij de begroting een motie indienen dat we graag zien dat er voortgang komt in de opvang van inheemse dieren en u oproepen het gesprek aan te gaan met de minister, wat is gebeurd, maar ook met de opvangcentra om te gaan bekijken wat er nodig is, dan kan het eigenlijk niet dat dat driekwart jaar moet duren. Ik snap dat er wisselingen zijn van gedeputeerden, maar aan de andere kant: neem je de Staten dan wel serieus genoeg? Ik krijg nu een soort toezegging dat er binnenkort echt iets komt. Neem dan ook deze gedachte mee, gedeputeerde. De bijdrage die gevraagd wordt na evaluatie, die geleverd is aan de provincie, is duidelijk: dat is dit bedrag. Dat is feitelijk wat we zoeken. En of de provincie dan de helft betaalt en het Rijk de helft, maakt me niet zoveel uit, maar dan wil ik wel een toezegging dat er in die memo die dan komt echt iets concreets staat waarmee we verder komen. Op die voorwaarde wil ik hem wel aanhouden.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ah, ik zie de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Ik heb even gewacht tot het einde van het verhaal. In het begin van zijn bijdrage zei de heer Van der Wel dat mensen thuis moeten werken. Maar voor dat thuis moeten werken zijn natuurlijk wel enorme datacentracapaciteiten nodig, die enorm veel energie vreten, elektriciteit, het landschap verpesten, et cetera. Hoe ziet u die minstens paradox?

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ik denk niet dat die capaciteit komt van mensen die keurig een Wordbestand over en weer sturen naar een werkgever, ik denk dat het 'm in andere hobby's zit, zeg maar, die mensen uitoefenen, en dat mag ook.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Nou, als antwoord dan: het zit met name in videoverbindingen, Zoom, Skype en dergelijke, en dat is typisch wat er nu gebeurd is.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter. Wij zijn absoluut geen voorstander van datacentra en energieslurpers. Wij denken dat met energiebesparing ontzettend veel te halen is, en dat doen we nog te weinig als provincie, maar goed, dat is misschien meer beleidsmatig. Wat die datacentra betreft kunnen

we elkaar vinden en ik denk dat we de energie op een andere manier moeten opwekken. Maar goed, we moeten ook zien hoeveel het net belast wordt als al die auto's elektrisch gaan rijden. Dan is het, denk ik, efficiënter om gewoon thuis te blijven en de videoverbinding aan te zetten dan in je elektrische auto te gaan zitten.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar de heer Brouwers. Nee? De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, kort even een reactie. Over open parlementaire samenwerking hebt u wel vaker van mij gehoord. Het is vandaag uitgelegd binnen een drietrapsraket; heel mooi. We zijn er heel blij mee dat we op die manier ook meegenomen worden. We behandelen vandaag echter een burap en die gaat over afwijkingen van de begroting. Het nadeel van de burap die nu voorligt is dat we daar een addendum in hebben staan waarin we het college gaan bevragen, verantwoorden misschien ook wel enigszins, op stelposten. Dat is wel een hele lastige en rare voor mij. Om die reden ook vind ik dat we vandaag niet moties moeten gaan behandelen om een burap te gaan beoordelen. De moties kunnen, zoals we al hebben aangegeven, wat ons betreft bij de begrotingsbehandeling behandeld worden. Vandaag kunnen wij deze moties, welke het ook zijn, niet ondersteunen, omdat we er niets onder hebben liggen, geen onderbouwing, Statenmededeling, of beleid, en dat is voor ons wel een belangrijke reden. We hebben respect voor die open parlementaire samenwerking en willen die drietrapsraket ook kunnen doorlopen. Om dan aan de voorkant moties neer te gaan leggen, is voor ons op dit moment een weg te ver.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen wil u interromperen. Zij heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dank je wel, voorzitter. Ook voor deze woordvoerder eigenlijk de vraag: wat vindt u dan van de woorden in de burap, zoals die er staan: "Het is voor u een moment om te kunnen bijsturen"? Hoe waardeert u die woorden dan?

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Het bijsturen wordt uitgelegd binnen de drietrapsraket, en dan haal ik hem nog maar een keer aan. Wij krijgen hem terug inderdaad, we zullen op moeten letten. Daar zijn we zelf bij, allemaal, als er een Statenmededeling komt, of een Statenvoorstel. We kunnen het natuurlijk via de agendacommissie ook naar voren halen, als we punten daarbinnen willen bespreken met elkaar.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, ik krijg toch echt de indruk dat er heel wat collega's zijn die hun mandaat niet echt serieus nemen, die het allemaal wel best vinden als er een Statenmededelinkje over de schutting gegooid wordt. Het daadwerkelijk in PS bespreken van een Statenvoorstel, het beleid en bijbehorend geld, is echt van een heel andere orde dan een Statenmededelinkje waar je misschien iets van mag vinden in een commissievergadering, waarna je in een Statenvergadering waar een begrotingswijziging voorligt eigenlijk weer te horen krijgt "ja, maar daar gaat het vandaag allemaal niet over". Dat is het mandaat dat u gewoon weggeeft; dat wil ik wel gezegd hebben.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ik geloof niet dat we het weggeven. U vindt terecht dat we daar goed gebruik van moeten maken. Dat doet u op uw manier zeer zeker en ik zal dat, als het bij mij ook voorkomt, zeker niet alleen in een agendavergadering agenderen, maar ook naar voren halen. En als er Statenmededelingen komen die vragen om een Statenvoorstel, dan zullen we elkaar ook moeten zoeken. Die actie leg ik bij mezelf neer, dat zult u ook doen en ik weet zeker dat u dat ook zult aangeven. Dus daar zijn we zelf wel bij. Ik wil het niet weg schuiven.

De burap zelf vaststellen met stelposten is ons niet onbekend. We kennen het in een coalitie dat je dingen in stelposten even vastlegt op dit moment, maar de uitwerking ervan moet nog volgen en die zullen we de

komende tijd, zeker tot aan de begroting, met elkaar moeten kunnen bespreken. Die ruimte moeten we elkaar ook geven, en die open parlementaire samenwerking houdt ook dat in we elkaar moeten vinden. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan geef ik graag het woord aan de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Bedankt voor het woord, mevrouw de voorzitter.

Voorzitter. We hebben in eerste termijn drie punten aangedragen en daar wil ik nog kort op terugkomen. Eén is het addendum, dat eigenlijk onderdeel is van het voorstel dat hier ligt. Ik ben volgens mij in eerste termijn heel helder geweest en ik hoor ook veel partijen zeggen dat ze dit eigenlijk een blokkade vinden om op een goede manier de burap te kunnen bespreken en uiteindelijk te beoordelen. Ik hoor ook nergens dat er bloed uit vloeit om gewoon, zoals in het addendum stond, bij de begroting met een uitwerking van die voorstellen te komen, zodat we daarover kunnen beslissen. Dus wat ons betreft blijft dat punt staan, dat wij er op dit moment niet mee willen instemmen, maar die integrale afweging willen maken bij de begroting.

Het tweede punt. Ik heb de 6 fte genoemd op het RWBP en ik heb nog even teruggekeken. Op 5 juli heeft het college een Statenmededeling gedaan, met daarin het verzoek aan de Staten om dit in september oordeelsvormend te bespreken, in november nogmaals oordeelsvormend en in december besluitvormend. De eerste oordeelsvormende bespreking hebben we gehad, daarin is die 6 fte nadrukkelijk onderwerp van bespreking geweest en het zal ook onderwerp van voortgezette bespreking worden in november. Ik heb een andere kijk op de manier waarop je omgaat met die Statenmededeling, maar de meerderheid vindt dat, dus heb ik me daarin te voegen. Alleen, hier zie je wel een glijdende schaal van een manier dat het toch besproken wordt in de Staten. Het is geagendeerd, dus we hoeven niet, zeg maar, als Staten zelf te zeggen van "we moeten dit bespreken", nee, het college vraagt zelf "wilt u het bespreken?", zodat dan toch die elementen in een burap komen. Die glijdende schaal wil ik voorkomen, dus ik geef het college in overweging om die 6 fte eruit te halen, zodat de discussie die we hebben, en die we volgens mij goed voeren in de themabijeenkomst, daarmee niet belast wordt. Het kan dan volgens mij bij de begrotingsbehandeling, of later, netjes tot besluitvorming leiden en uiteindelijk ook ingevuld worden, als de Staten daarmee instemmen. Ik zeg het ook in het licht van, want daar viel mijn oog ook op, de 45 fte die er eigenlijk extra zitten voor het komend jaar. Terwijl we juist hele stevige slagen gemaakt hebben om het aantal fte terug te brengen, zie ik nu dat er een kentering in zit, dus wij zullen hier echt wel heel stevig op zijn en ook op alle momenten waarop het college vraagt om extra fte in te zetten nadrukkelijk met elkaar het gesprek aangaan van "is dat wel nodig, of kan het ook intern opgevangen worden?"

En dan het laatste punt, voorzitter. Ik ben heel blij, misschien wel als een van de weinige punten, dat we op het OV een mooi debatje met elkaar gevoerd hebben en ook aangegeven hebben "ja, dit is echt een van die punten die wij zien in uitwerking van beleid waar we aandacht voor moeten hebben dit jaar en de komende jaren", dat we er echt met elkaar voor moeten zorgen dat de mensen in het openbaar vervoer blijven zitten. Dat vraagt misschien in de toekomst ook een extra investering van de provincie, dat we niet maar blijven bij de Rijksmiddelen, maar er ook zelf in willen investeren. Die discussie gaan wij graag aan. Ik ben blij dat hiervoor nu de eerste stap gezet is en ik hoop dat we met de motie van de heer Verkade, die wij van harte zullen steunen, vervolgstappen kunnen zetten in de komende periode.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie verder geen interrupties. Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Van der Maat.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. Volgens mij zijn er nog twee topics waarop ik even wil reageren. Het eerste in de richting van mevrouw Van der Kammen, als het gaat over haar motie. We trekken echt aan hetzelfde eind van het koord, daar ben ik van overtuigd. Ik maak me met u, en velen in deze zaal, zorgen over de vraag of we wel maximaal vooruit kunnen blijven gaan in de

mobilitateitsprojecten, zeker met alles wat er is te doen, of het nu gaat om het aanleggen van een fietspad, een autoweg of een HOV-baan. Mijn punt zit er even in, juist omdat ik hier iedere dag zoveel tijd aan besteed, en nog veel meer de ambtelijke organisatie, dat, als ik de motie 'geen bezwaar' zou geven, ik eigenlijk zou erkennen dat ik op dit moment nog niet het maximale doe. U daagt mij uit van "wat doe je dan zoal?". U geeft zelf in een motie aan de ADC-toets. Dat doen we op alle projecten waarvan wij denken dat het zin heeft. Het is ook een lang traject, dus daarvoor zitten nog allerlei andere mogelijkheden, maar waar wij denken dat dat de beste weg voorwaarts is, zetten we daar kracht op. U vraagt ook nog "wat doen we dan meer?". U noemt zelf bijvoorbeeld de A67 in uw motie. Precies die A67 is een van de redenen dat in SmartwayZ ons stikstofloket maximaal inzetbaar is voor Rijkswaterstaat, een van de redenen waarom wij als enige provincie een arrangement hebben gebouwd met het Rijk, waarin ze nota bene de middelen die nog in SmartwayZ zitten kunnen gebruiken als voorfinanciering op het moment dat saldering een kans biedt. Wij zijn voortdurend met de aannemers in gesprek over hoe zij rondom omleidingsroutes, of met verduurzaming van materieel, laat me zeggen, toch de projecten voorwaarts kunnen brengen. Wij zijn zelf voortdurend saldering. We zijn aan het kijken, met dank ook aan collega Ronnes, in hoeverre de specifieke doelenbank voor mobiliteit kan helpen. Dus we zijn er echt over de volle breedte mee bezig. Ik hoop dat u en uw partij ook weten dat, zodra het even kan: geen bezwaar, prima signaal, maar hier zit die juist zo diep voor mij, omdat ik denk van "we trekken al alles uit de kast". Dus ik wil u echt uitnodigen: als u een specifiek instrument, een onderwerp, een ding, kunt noemen waarvan u zegt "ja, maar, Van der Maat, volgens mij laat u daar nog een steek vallen", benoem dan dat, want dan kunnen we het ook effectief maken. Maar als ik nu deze motie 'geen bezwaar' geef, dan erken ik dat ik op dit moment niet het maximale doe, en volgens mij doe ik dat, met al die mensen die dag-in, dag-uit aan die infraprojecten werken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, ik hoor de woorden van de gedeputeerde, en ik snap ook dat hij hem zo opvat. Ik denk niet dat hij hem moet opvatten als een oordeel over zijn inzet, ik denk dat hij de motie vooral moet opvatten als een steun om echt alles uit de kast te trekken wat er maar te verzinnen valt. Als ik hem op die manier uitleg, zou het college hem dan wel willen omarmen?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Helaas niet, omdat ik inmiddels ook bij de A58 en een andere motie ervaar hoe dan de mediadynamiek gaat werken. Ik vind het heel fijn dat ik hier de steun van u mag ervaren en dat is voor mij voldoende om maandag weer op dezelfde slag voorwaarts te gaan als ik de afgelopen periode al doe, en nog meer onze mensen aan het doen zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Oké, dan horen en wegen wij de woorden van de gedeputeerde. Wij willen het nog een tijd aanzien en zullen de motie in ieder geval aanhouden, dan wel intrekken.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel, mevrouw Van der Kammen.

Even nog over de systematiek, waar net nog een aantal mensen over hebben gesproken. De bestuursrapportage is een afwijkingenrapportage, maar waarbij natuurlijk ook gewoon actualiteiten door het jaar heen verwerkt worden. Het addendum is natuurlijk een bijzondere actualiteit. Ik had het over een drietrap, maar voor sommige onderdelen is het eigenlijk zelfs een viertrap. Het addendum is daarbij de eerste trede geweest. Nota bene een nieuwe coalitie heeft hier bij motie uitspraken gedaan over ook een aantal begrotingszaken. Er zat gewoon een financiële paragraaf bij. Eén van die onderdelen was, heel concreet, LNV, zó concreet dat daarmee de Staten eigenlijk een heel gerichte uitspraak hebben gedaan. Dat willen we verwerken en gaat over lopende capaciteit. Dat is de enige die nu gewoon concreet verwerkt staat. Voor de overige hebben we gezegd, en daarom snap ik ook de vraag, nogmaals, van het CDA – dat

is dan eigenlijk die tweede trap, nu, bij deze burap –: we moeten wel een beetje scherpheid houden over die vrije ruimte, wat de Staten allemaal al aan uitspraken hebben gedaan waar we rekening mee moeten houden. Daarom hebben we ook heel erg getwijfeld met GOL. Het GOL zat eerst in de besluitvorming, toen weer niet, en die krijgt dus ook een speciale status in de begroting, waarin we gelaagd aangeven hoe we nou naar die vrije ruimte kunnen kijken. Uw Staten hebben in meerderheid gewoon de uitspraak gedaan, via het addendum, dat er voor 30 miljoen eigenlijk is ingeklikt, gealloceerd, naar inhoud, naar doelen, maar niet zo concreet dat wij nu kunnen zeggen: je kunt het al meteen alloceren naar 'dit gaan we er precies voor doen'. Voorbeeld; die 5 miljoen voor faunapassages, enzovoort. GS mogen niet aan dat geld komen. Wij zeggen hierbij wel: de Staten hebben een uitspraak gedaan via het addendum, laten we zien, en dat gaat dus via een Statenmededeling, via uiteindelijk een beslispunt van PS, zeg ik in de richting van mevrouw Van der Kammen, bijvoorbeeld bij een volgende burap, of bij de begroting, enzovoort, plaatsvinden.

De heer Vreugdenhil legde de vinger op die ó fte. Ik heb net, tussen de eerste en de tweede termijn, geprobeerd te achterhalen wat er precies wel en niet is gezegd in die themasessie, ook na consultatie met mevrouw Roijackers. GS hechten eraan dat de zuiverheid, glijdende schaal zo u wilt, de zuiverheid van de redenering zoals ik die een paar keer heb neergezet, overeind staat. Als dan hier in deze zaal even twijfel bestaat over die ó fte, wil ik hierbij de toezegging doen dat we die uit de burap trekken en dat die ó f bij de begroting, ó f bij het Statenvoorstel later dit jaar terugkomen. Daarmee kan er in ieder geval geen misverstand bestaan over de redenering en het gebruik over hoe wij trapsgewijs, eerst inhoud, dan allocatie van middelen, hiermee omgaan. Volgens mij zijn we daarmee dan consistent.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Dank voor de constructieve toezegging. Ik denk dat het een goede manier is en dat we ook voldoende tijd hebben, omdat we dit in oktober nog gaan bespreken, om het een plek te geven binnen de begroting.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Het was het einde van mijn termijn, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Die ó fte maken geen onderdeel uit van de besluitvorming, hebben we net gezien, dus met deze toezegging van de gedeputeerde is dat dan ook geen onderdeel meer, is net geconstateerd. Ik neem aan dat u daarmee akkoord bent. Ja.

Ik kijk nog even naar mevrouw Van der Kammen. U zei "aanhouden of intrekken". Misschien kan ik u nog eventjes in de scherpheid vragen of u de motie wilt aanhouden, of intrekken.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik kijk even naar mijn collega's- Intrekken.

De **voorzitter**: Oké, dan is dat bij dezen geschied. Dan geef ik het woord aan mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dank u wel, voorzitter. Er is één punt waar ik graag nog eventjes op wil ingaan: het amendement A22, waarvan mevrouw Van der Kammen aangeeft dat ons college heeft gezegd dat het geen provinciale taak is. Dan wil ik toch eventjes wijzen op het uitgebreide betoog dat ik heb gehouden en waar uw fractie schijnbaar selectief naar heeft geluisterd. Ik heb namelijk ook uitgelegd dat we al volop bezig zijn met frisse scholen, en niet slechts met het plaatsen van metertjes, want dat lost natuurlijk geen problemen op, maar juist met een aanpak waarmee we scholen zowel frisse lucht kunnen geven als kunnen verduurzamen. Ik heb gezegd: verfrissen en verduurzamen, en op een manier dat we al die scholen aangepakt kunnen krijgen. Dat is althans de inzet, en daarvoor proberen we instrumentarium te ontwikkelen dat vooral ook ziet op financiering hiervan.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dat klinkt als een prachtig D66-plan, voorzitter, dat verduurzamen, en leuk dat het dan nog zo'n bijeffect van die schone lucht krijgt. Maar dan hebben we het over een plan dat jaren en jaren gaat duren en intussen is het gewoon van belang dat helder is of de lucht in de klaslokalen voldoende fris is, of dat het raam open moet, heel simpel. Dat kun je met instrumentarium heel gemakkelijk, heel snel en heel doeltreffend oplossen. Dus ik zou zeggen: doen!

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Mevrouw Van der Kammen, ik denk dat ik kan stellen dat dit college blij is dat het vorige college dit plan in werking heeft gesteld en dit is de aanpak waar wij ons als provincie voor inzetten.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Voorzitter. In de P.C. Hoofstraat in Amsterdam heb je de High Heel Run-

De **voorzitter**: En u bent aan het oefenen om daaraan mee te doen, of zo!?

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Dat zou eigenlijk wel goed zijn hè, dan wordt het wat efficiënter allemaal. Mag ik het woord officieel ook van u?

De **voorzitter**: Ja, zeker, ga uw gang!

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Voorzitter. Ik heb een aantal vragen en opmerkingen gehoord ten aanzien van natuur en dierenwelzijn. Ik realiseerde me bij die vragen dat ik in eerste termijn vergeten was om ten volle te reageren op de natuurvragen van GroenLinks. Dat kunt u heel dual noemen, ik denk dat het er eerder aan heeft gelegen dat ik mooi aan het wegzwijmelen was bij de verbindende woorden in de maidenspeech van de heer Verkade. Maar om even recht te doen aan de vragen over natuur: hoe gaan we de biodiversiteitsdoelen halen, is daar extra geld voor nodig, waar blijven de resultaten? Die kwamen ook bij de Partij voor de Dieren vandaan. Het wordt pittig om de biodiversiteitsdoelen te gaan halen. Daarvoor zijn we als provincie natuurlijk niet als enige aan zet. Sommige zaken liggen in wet- en regelgeving bij het Rijk en het Rijk is ook steeds meer gaan inzien dat daar extra middelen voor nodig zijn. Wat we nu hebben via het landelijk programma Natuur is nog maar het begin en als ik hoor over Rijksagenda's Nederland natuurinclusief, dan is mijn hoop én mijn verwachting, en ik roep de formerende partijen daartoe vanaf deze Brabantse kansel ook op, dat daar stevig middelen tegenaan worden gezet. Misschien is het goed om te zeggen dat er ook in beleid best rekening mee gehouden kan worden, want middelen alleen is in veel gevallen niet voldoende om die belangrijke doelen te halen met elkaar. Wij gaan in de versnelling en de resultaten zullen we de komende tijd gaan zien. Bij het beleidskader Natuur kom ik over dit onderwerp natuurlijk ook echt met u in gesprek. Ik ben echt blij, dat moet ik natuurlijk zeggen, want ik wil ook geen Rupsje Nooitgenoeg zijn naar de Rijksoverheid, met die eerste tranche aan LPN-middelen, zoals dat heet, de SPUK-middelen is er een nog veel technischer woord voor: natuurgeld van 70 miljoen euro + 10 voor de bossen, waarvoor een tweede tranche geld is voorzien, en reken maar dat daar mooie, goede plannen onder liggen, met de gebiedspartners samen, rond onze natuurgebieden.

Dan over diervriendelijkheid. Ik kijk heel eventjes, want ik zie dat wij hard voor u bezig zijn, en met 'u' bedoel ik de Partij voor de Dieren en mijnheer Vreugdenhil. Er is echt voorzien in beantwoording van de aangenomen motie, dus we zijn hard bezig. Ik zie nu als gedeputeerde van hoeveel factoren een gedeputeerde afhankelijk is. Je kunt niet zelf hier wat mensen aan het werk zetten, je bent ook afhankelijk van personen buiten de provinciale organisatie, en het is ook zo dat je voor jacht en predatoren gebonden bent aan de regels die in de Wet natuurbescherming en faunabeheer zijn opgenomen. Om niet nu in een minidebatje te gaan belanden over een Statenmededeling, waarvan ik eigenlijk alle Statenleden in de

gelegenheid wil stellen die eerst te bestuderen, ga ik er nu toch voor kiezen om u te zeggen: u krijgt antwoord op uw vragen, zeker naar aanleiding van de eerder aangenomen motie, en die ga ik echt in een Statenmededeling aan u, en u allen, geven. Als het nodig is om er daarna met elkaar nog het gesprek over te voeren, hoor ik het graag van de Staten.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, en als we dan terugkijken in de burap, zou ik ook iets verwachten over de uitvoering van de motie voor de opvang van inheemse dieren. Dat heeft ons ertoe gebracht om te zeggen: oké, dan gaan we dat concretiseren door te zeggen wat we eigenlijk verwachten van het college, en daarom de motie. Dat is geen nieuw beleid, dat is gewoon richting geven aan wat we eigenlijk al hadden moeten doen. Daar wil ik graag nog even uw visie over.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Voorzitter, dat klopt. De heer Van der Wel heeft het inderdaad over twee moties gehad en ik had een reactie gegeven op die andere motie, als het gaat over: daar komen we op een later moment bij u op terug en daarin hebben we ook met die wettelijke bepalingen te maken. Over opvang van inheemse dieren zijn we ook nog in gesprek. Ik begrijp heel goed dat u er bij ons op aandringt en dat u antwoord wilt hebben op die vraag. Het is ook niet voor het eerst dit jaar, zeg maar, dat u het college hierover bevaart. Ook hiervoor geldt dat ik binnenkort met het echte antwoord via een Statenmededeling naar uw Staten toe kom en dat dit moment nu, 1 oktober, nog te vroeg is om er vanuit GS antwoord op te kunnen geven.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Goed, dat snap ik, en waar moeten we het dan ongeveer in zoeken? De richting is duidelijk: we moeten de minister vragen om een bijdrage te leveren en we vragen de provincie om een bijdrage te leveren, en het bedrag waar we aan denken is ook ongeveer duidelijk. U had het erover dat we geen Sinterklaascadeau moeten uitdelen, nee, daar is het veel te vroeg voor, dat kan natuurlijk alsnog in december, maar liever hebben we nu een Dierendagcadeau. Dat was eigenlijk het idee. Kijk, ik kan natuurlijk niet bij de begroting 2020 gaan betogen dat het urgent is en dat we iets moeten doen, om dan een jaar op mijn handen te gaan zitten.

De **voorzitter**: Uw punt is helder, denk ik. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Wij laten geen dagen liggen om hierin stappen te zetten, maar je bent in dit geval echt afhankelijk van andere partijen. Dat is wat ik er op dit moment over kan zeggen. Ik begrijp uw grote betrokkenheid bij dit thema. Laten we kijken hoe ver we zijn met Sinterklaas.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk nog even rond, ik zie niks. Ik stel vast dat we daarmee bij het einde zijn gekomen van de tweede termijn van het college- De heer Van der Wel heeft nog een punt van orde, of iets in die geest?

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, een punt van orde, voorzitter. Onze moties 122 en 123 willen we nog even aanhouden tot de begroting.

De **voorzitter**: Oké, dan worden die twee aangehouden. Ik kijk nog even naar de griffie; die heeft dat ook helder hè? Ja. Dank u wel. Nog anderen? Dat is niet het geval. Dan sluit ik de beraadslagingen over dit voorstel en ga door naar Statenvoorstel 68/21.

## **Beperkte besprekstukken**

### **68/21 Afgeven definitieve verklaring van geen bedenkingen op de Wabo-aanvraag onderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal Inpassingsplan 'Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69'**

De **voorzitter**: Door één fractie is spreektijd aangevraagd: de fractie van de PVV. Behandeling vindt plaats in één termijn. De heer Van den Berg heeft het woord.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. Gefeliciteerd. We kunnen het heuglijke feit dat die N69 eindelijk opengaat natuurlijk niet zomaar voorbij laten gaan. We hebben een motie ter aanmoediging, om nog veel verder te gaan daarbij.

Toen ik in 2011 aan toenmalig gedeputeerde Ruud van Heugten vroeg wanneer hij dacht dat de eerste auto over de nieuwe N69 zou rijden, hoopte hij dat aan het eind van zijn termijn, dat was in maart 2015, de eerste auto's eroverheen zouden rijden. Gelukkig is dat versneld. 18 oktober 2021 gaat het dan ook echt gebeuren. Maar er is nu al een probleempje in aantocht, en dat betreft de aansluitende weg in België, de N74. Rond deze tijd wordt door het Vlaams Gewest een ontwerpbesluit genomen over de uitbouw naar een feitelijke snelweg. Dan krijgen we dus een snelweg vanaf knooppunt Kerensheide in Limburg, bij Geleen, via Houthalen naar Eindhoven, en dat is een heel goed alternatief voor onze A2, die via Weert loopt. Als de files zo blijven op de A2, krijgen we echt wel een groot dingetje op de nieuwe N69, want de berekeningen voor die N69 zijn nu al zo dat die weg heel erg vol zit. De IC-capaciteit, zoals dat heet, is 0,8. Dat wil in gewonemensentaal zeggen dat de weg al heel erg druk is, en als er ook maar een beetje bij komt, krijgen we daar problemen. Daarom dienen wij een motie in, om er nu al werk van te maken om de nieuwe N69 in z'n geheel 2x2-rijbanen te maken en het aansluitende deel tot de Belgische grens ook op te waarderen, waardoor wij ook in de toekomst, zeker na de opening van de nieuwe weg in 2029 in België, door kunnen rijden aan die kant van Eindhoven. Zo hebben we toch nog een ruit, maar dan aan de andere kant van Eindhoven op de een of andere manier.

Tot zover.

Motie M125-2021: Start procedure opwaarderen N69"

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 1 oktober 2021 ter bespreking van Statenvoorstel 68/21 Afgeven definitieve verklaring van geen bedenkingen op de Wabo-aanvraag onderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal Inpassingsplan 'Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69;

constaterende dat:

- de nieuwe N69-Westparallel over enkele weken eindelijk geopend wordt;
- de nieuwe weg grotendeels als 2x1-rijbaan wordt uitgevoerd;
- de nieuwe weg in de berekeningen aangaande intensiteit/capaciteit behoorlijk hoog zit (boven 0,8);

overwegende dat:

- de N69-Westparallel (nieuw tracé) dusdanig aangelegd is dat verbreding naar 2x2-rijbanen relatief eenvoudig mogelijk is;
- het oude tracé vanaf de Belgische grens, via het nieuwe tracé tot aan de 2x2-rijbanen vlakbij de aansluiting met de A67 capaciteitsproblemen zal krijgen na voltooiing van de ombouw bij Houthalen op de N74 in België;

roepen het college op om:

- zo spoedig mogelijk te komen met een plan voor verbreding van het nieuwe tracé N69 naar 2x2-rijbanen;

- verkenningen uit te voeren naar de mogelijkheden om een oplossing te vinden voor het tracé van de N69 ten zuiden daarvan tot aan de Belgische grens, waarbij te denken valt aan een 3-baans oplossing, zoals die ook tussen KNP Hattemerbroek en Kampen (N50) bestaat; en gaan over tot de orde van de dag.”  
Harry van den Berg, PVV.

De **voorzitter**: Dank u wel. U ziet enige verwarring hier achter de tafel, want ik vraag namelijk of de gedeputeerde de motie überhaupt heeft gezien, of dat er nog even behoefte is aan een schorsing.

De heer **Van den Berg** (PVV): Als ik nog even mag, voorzitter?

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik heb de motie vanmorgen al heel vroeg afgegeven bij onze griffier. Ik heb hem ook gemaïld naar de griffie, als het goed is.

De **voorzitter**: Wij schorsen heel kort de vergadering om te overleggen.

*Schorsing (14.50-14.51)*

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. De motie staat intussen op iBabs. Gedeputeerde Van der Maat gaat antwoorden.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, voorzitter, we waren even in verwarring omdat het bestuur nog in de scope zat dat het hier over vergunningverlening zou gaan, maar ik ben natuurlijk nooit te beroerd om nog even op een mooie mobiliteitsvraag te reageren, als de voorzitter dat toestaat. Ik had eigenlijk deze vraag verwacht bij de programmering mobiliteit, die we vorige week hebben behandeld, want toen kwam het hele Brabantse wegennet voorbij en ik had gedacht dat u toen zou zeggen: "goh, gedeputeerde Van der Maat, hoe staat het nou met die N69-zuid?" Want dat is eigenlijk misschien nog wel een groter probleem voor de verdubbeling, wie weet ooit, van de N69, zoals we die a.s. zaterdag gaan openen. Ik hoop u daar te zien, op de fiets, of met skates – u kunt gewoon over het parcours heen als u wilt. Dat geldt trouwens voor alle Statenleden: voel u vrij om morgenmiddag naar de N69 te komen. Maar ik ontraad nu even deze motie, omdat het voor het stuk dat nu voorligt, echt de afhechting van de bestaande N69, niet het moment is om over verbreding van de N69 te spreken. En aanvullend: we hebben een studie uitgevoerd naar de N69-zuid en wat ik daarin wel zie is dat we gewoon echt met beperkte financiële mogelijkheden te maken hebben in de programmering mobiliteit. Dus vooralsnog staat hij niet op de hoogste prioriteit. Ik ontraad deze motie.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Mijn verzoek aan de gedeputeerde is om de motie vooral wel mee te nemen, en zeker ook onze oplossing voor die N69-zuid goed te lezen. Wij opteren daar voor een 3-baansoplossing, zoals tussen Zwolle en Kampen, waardoor je op het huidige tracé kunt blijven. Dat scheelt enorm veel geld. Bij de grens zelf zien wij ook een probleem, maar daar kun je op zich heel efficiënt en met relatief weinig kosten wel mee komen. Ik ben er overigens nu mee gekomen, omdat ik juist dacht: nú staat dat verhaaltje van die N69 erop, dat kan ik mooi daaraan koppelen. Maar we zijn niet te beroerd om er rond de begroting nog een keer mee te komen; geen zorgen.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Daar reken ik op!

De heer **Van den Berg** (PVV): Dan wil ik bij dezen de motie aanhouden.

De **voorzitter**: Oké, dan is bij deze de motie aangehouden en zijn we ook aan de afronding van deze bespreking gekomen.

Ik schors de vergadering voor enkele minuten om ons gereed te maken voor de stemmingen. U kunt gewoon in de zaal blijven. Ik verzoek u alvast uw sprekers- en stempas in het microfoonpostje te plaatsen, mocht u dat nog niet al gedaan hebben. Ik schors de vergadering kort.

*Schorsing (14.54-15.01)*

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. We gaan werken met het nieuwe stelsysteem. Voor de mensen achter de tafel en achterin is het eventjes wennen. Ten eerste wil ik u vragen nogmaals te controleren of uw sprekers- en stempas in de microfoonpost zit. Het is echt belangrijk dat die er voorafgaande aan de stemmingen goed in zit, anders krijgen we allemaal storingen. Check dat dus even, want dat tussentijds allemaal veranderen leidt tot grote problemen.

Op uw microfoonpostje voor u ziet u bovenaan per stemming in beeld over welk besluit wordt gestemd. U zit drie knoppen: voor, tegen en onthouden. De knop 'onthouden' dient u alleen te gebruiken – dat is niet anders dan anders – als u zich op grond van artikel 28 van de Provinciewet onthoudt van stemming. U kunt uw stem nog wijzigen overigens, zolang de stemming niet is gesloten. Na iedere stemming – en ik kan me voorstellen dat dat per blok is – geef ik u de gelegenheid om een stemverklaring af te leggen. U kunt dan een stemverklaring namens uw fractie afgeven, of namens uzelf alleen. Ik verzoek u dan dat ook op die manier te melden, of het namens uw fractie is, of dat alleen u dat vindt. En wat bedoel ik met 'per blokje'? We gaan zo meteen als eerste stemmen over de bestuursrapportage. Ik breng eerst het amendement in stemming, vervolgens het Statenvoorstel en dan de drie moties. Na dat blokje geef ik de gelegenheid voor stemverklaringen voor het totaal en vervolgens gaan we over naar de volgende stemming, dus niet helemaal pas aan het einde van de vergadering alles.

## **Stemming**

### **54/21 Tweede Bestuursrapportage 2021**

De **voorzitter**: We gaan beginnen met amendement A22, 'Gezondere lucht voor Brabantse scholieren'. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten en we krijgen de uitslag in beeld: 10 voor, 39 tegen

*Voor hebben gestemd de leden Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Rutjens, De Bekker, De Bie, Van der Meeren en Van den Oetelaar*

*Tegen hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, Van Nuland, mw. Otters-Bruijnen, mw. Scholder-Penders, mw. Zwart, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Altundal, mw. Arts, Everling, Heijmans, mw. Koopman, mw. Van Boxel-van Gruijthuijsen, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Verkade, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, mw. Vlasveld, Van der Wel, Brouwers, Van den Broek en Vreugdenhil.*

De **voorzitter**: En daarmee verworpen.

Dan gaan we naar het ontwerpbesluit zelve, 54/21, Tweede Bestuursrapportage 2021. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten. 31 voor en 18 tegen.

*Voor hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, Van Nuland, mw. Otters-Bruijnen, mw. Scholder-Penders, mw. Zwart, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, mw. Van Boxel-van Gruijthuijsen, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Verkade, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder en De Kort.*

*Tegen hebben gestemd de leden Altundal, mw. Arts, Everling, Heijmans, mw. Koopman, Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Duijs, Rutjens, De Bekker, De Bie, Van der Meeren, mw. Vlasveld, Van der Wel, Van den Oetelaar, Brouwers, Van den Broek en Vreugdenhil.*

De **voorzitter**: En daarmee aangenomen.

Dan gaan we naar de moties.

Motie M119 is ingetrokken. Dan gaan we naar motie M120, 'Verruiming bestemming middelen OV'. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten. 48 voor en 1 tegen

*Voor hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, Van Nuland, mw. Otters-Bruijnen, mw. Scholder-Penders, mw. Zwart, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Altundal, mw. Arts, Everling, Heijmans, mw. Koopman, mw. Van Boxel-van Gruijthuijsen, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Verkade, Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Duijs, Rutjens, De Bekker, De Bie, Van der Meeren, mw. Vlasveld, Van der Wel, Van den Oetelaar, Van den Broek en Vreugdenhil.*

*Tegen hebben gestemd de leden Brouwers.*

De **voorzitter**: Daarmee aangenomen.

We gaan naar motie M121, 'Gedeeld vervoer deel-limousines'. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten, voor 9 en 40 tegen

*Voor hebben gestemd de leden Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Duijs, Rutjens, mw. Vlasveld, Van der Wel en Van den Oetelaar.*

*Tegen hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, Van Nuland, mw. Otters-Bruijnen, mw. Scholder-Penders, mw. Zwart, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Altundal, mw. Arts, Everling, Heijmans, mw. Koopman, mw. Van Boxel-van Gruijthuijsen, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Verkade, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, De Bekker, De Bie, Van der Meeren, Brouwers, Van den Broek en Vreugdenhil.*

De **voorzitter**: En daarmee verworpen.

Motie M122 en motie M123 zijn aangehouden.

We gaan naar motie M124A, 'Dierendag is Faunadag. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten. 8 voor, 41 tegen

*Voor hebben gestemd de leden Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Duijs, Rutjens, mw. Vlasveld en Van der Wel.*

*Tegen hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, Van Nuland, mw. Otters-Bruijnen, mw. Scholder-Penders, mw. Zwart, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Altundal, mw. Arts, Everling, Heijmans, mw. Koopman, mw. Van Boxel-van Gruijthuijsen, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Verkade, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, De Bekker, De Bie, Van der Meeren, Van den Oetelaar, Brouwers, Van den Broek en Vreugdenhil.*

De **voorzitter**: Daarmee verworpen.

Dan zijn we nu toe aan de stemverklaringen. Eerst de heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Voorzitter. Wij zijn tegen motie M120, omdat wij geen afschaling willen van het openbaar vervoer, ook geen verschraving. Wij willen focussen op de groei van het aantal reizigers voor het openbaar vervoer. Daarom zijn we tegen.  
Dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, een stemverklaring over motie M121 over de deel-limousines, zodat ook dit college de lusten en lasten van zijn beleid zelf mag ervaren. Wij hebben voorgestemd. Wij zouden liever helemaal geen gedeputeerden-limousines meer willen en sowieso een kleiner college.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, een stemverklaring bij motie M124A. Wij begrijpen de intenties van de gedeputeerde, wij wensen haar veel succes met het spoedig afhandelen van de eerdere motie en we zien deze motie dan ook als een aanmoediging om kordaat stappen te zetten in die richting.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie geen anderen die een stemverklaring willen afleggen. Dan gaan we door naar het Statenvoorstel 68/21.

### **68/21 Afgeven definitieve verklaring van geen bedenkingen op de Wabo-aanvraagonderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal Inpassingsplan 'Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69'**

De **voorzitter**: De stemming ten aanzien van het ontwerpbesluit is geopend.

De stemming is gesloten. Voor 47, tegen 2.

*Voor hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, Van Nuland, mw. Otters-Bruijnen, mw. Scholder-Penders, mw. Zwart, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Altundal, mw. Arts, Everling, Heijmans, mw. Koopman, mw. Van Boxel-van Gruijthuijsen, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Verkade, Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Duijs, Rutjens, De Bekker, De Bie, Van der Meeren, Van den Oetelaar, Brouwers, Van den Broek en Vreugdenhil.*

*Tegen hebben gestemd de leden mw. Vlasveld en Van der Wel.*

De **voorzitter**: En daarmee aangenomen.

Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. Dan gaan we over naar de zaken die mogelijk bij acclamatie kunnen worden afgedaan.

#### **52/21 Benoeming leden klankbordcommissie commissaris van de Koning in de provincie Noord-Brabant**

De **voorzitter**: Kunt u ermee instemmen dat dit een hamerstuk is? Ja, dan is dat bij dezen vastgesteld.

#### **60/21 Beslissing op bezwaar inzake besluit voorschot fractiebudget 2021 Groep Rutjens**

De **voorzitter**: Is het mogelijk bij acclamatie te stemmen bij dit voorstel, of wenst u stemming? De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Stemming graag.

De **voorzitter**: Oké, dan brengen we dit voorstel in stemming.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Excuus. Ik zou ook kunnen volstaan met een stemverklaring eventueel.

De **voorzitter**: Ik zou me kunnen voorstellen dat dat ook kan, dat u bijvoorbeeld aangetekend wenst te hebben om voor of tegen te zijn. Ik ga ervan uit dat de overigen met acclamatie akkoord zijn. Mijnheer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn tegen, omdat wij ook het bezwaar hebben ingediend logischerwijs. Wij vinden het jammer dat het reglement zo uitgelegd wordt, dat je wel geld krijgt voor spookzetels, en we vinden het nog betreurenswaardiger dat er ook geen meerderheid in het presidium te vinden was om de regels daartoe desnoods aan te passen. Maar het zij zo.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan wordt u geacht tegen te hebben gestemd met uw fractie. De overige fracties zijn voor.

#### **66/21 Aanwijzing vertegenwoordiger en plaatsvervangend vertegenwoordiger voor de algemene vergadering van het Interprovinciaal Overleg**

De **voorzitter**: Kan dat ook bij acclamatie worden vastgesteld? Ja, dan is dat bij dezen geschied.

#### **65/21 Benoeming leden en plaatsvervangend lid Commissie sturen en verantwoorden PS van Noord-Brabant**

De **voorzitter**: Ik stel voor dat ook bij acclamatie te doen. Kan dat? Ja, dan is dat ook bij dezen vastgesteld. Dan is er nog een drietal voorstellen aan de orde betreffende de notulen.

#### **57/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 11 juni 2021**

### **58/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 2 juli 2021**

### **59/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 16 juli 2021**

De **voorzitter**: Kunnen deze notulen bij acclamatie worden vastgesteld? Dat is het geval, dan is dat bij dezen akkoord.

### **56/21 Lijst met Ingekomen Stukken Provinciale Staten 1 oktober 2021**

De **voorzitter**: Kan bij acclamatie akkoord worden gegaan met de wijze van afdoening? Dat is ook het geval.

Hiermede zijn we aan het einde gekomen van deze vergadering. Ik zeg u allen dank voor uw inbreng. De eerstvolgende Statenvergadering vindt plaats op 5 november 2021, dan vindt de begrotingsbehandeling plaats waarnaar al veel is verwezen vandaag. Ik verzoek u uw sprekers- of stempasje te laten liggen voor u. In de foyer is nog een drankje beschikbaar. Ik wens u een mooi weekend toe.

Dank u wel.

### **Sluiting**

*De voorzitter sluit om 15.17 uur de vergadering.*